

Scrisori Caterinei

SFATURI
UNEI TINERE
CĂSĂTORITE

Charlie W. Shedd

Coperta de Mihai Coman

Ilustrații:

Sfinții Ioachim și Ana, fresca din biserica mare
a Mănăstirii Studenica, sec. al XIV-lea
Constantin Brâncuși, *Sărutul*, 1908

Scrisori Caterinei

Sfaturi unei tinere căsătorite

Traducerea:
Preot Constantin COMAN
Garoafa COMAN

Letters to Karen by Charlie W. Shedd
ABINGDON PRESS, 1965
Copyright pentru traducerea românească:
EDITURA BIZANTINĂ
ISBN 973-98521-1-4

EDITURA BIZANTINĂ
—
București,

Iubite cititorule,

Cartea pe care tocmai ai deschis-o este deosebită de celelalte pe care Editura Bizantină le-a publicat până acum și pe care ai avut bunăvoința să le citești. Ea inaugurează o serie nouă în programul nostru editorial dedicată căsătoriei și familiei. Nu este o noutate pentru nimeni faptul că însoțirea bărbatului cu femeia și constituirea familiei este o realitate fundamentală a vieții individuale și comunitare. După cum, iarăși, suntem cu toții conștienți de criza spirituală și morală prin care trece lumea contemporană și care afectează profund, între altele, și familia sau, poate mai mult decât orice, familia.

Dacă omul a fost creat de Dumnezeu ca ființă ce se împlinește și se realizează pe sine în relație cu ceilalți semeni, atunci familia este, fără îndoială, spațiul unde el este chemat să lucreze și să realizeze deplin relația - o relație concretă și pentru totdeauna - cu o persoană anume. Dacă iubirea este, după cum ne învață Sfânta Scriptură și experiența dintotdeauna a Bisericii noastre, motivația, suportul și finalitatea existenței, atunci însoțirea bărbatului cu femeia în familie devine, cu adevărat, un fapt esențial, iar problemele pe care le presupune sau care decurg din această însoțire sunt sau ar trebui să fie de primă importanță în preocupările noastre.

Desigur, familia nu este singurul spațiu unde se poate lucra taina cea mare a iubirii. Nu este cu nimic mai prejos calea monahismului sau pur și simplu a oricărei relații interumane. Familia este, însă, calea comună, în care două persoane anume fac experiența concretă a devenirii într-un singur trup prin iubire, beneficiind de darul atracției reciproce

și al bucuriei însoțirii și de perspectiva extraordinară a nașterii de prunci, a participării nemijlocite la actul minunat al creației.

Familia este cu atât mai importantă astăzi cu cât orice ierarhie a valorilor pare a fi răsturnată, iar neputinciosul fiu al veacului acestuia fiind, cel mai adesea, sortit rătăcirilor de tot felul. Mai mult decât atât, explozia materialelor pornografice, pansexualismul promovat de o industrie uriașă, desacralizarea galopantă atentează direct la sublimitatea însoțirii bărbatului cu femeia. Atât de mult a reușit vrăjmașul omului și al lui Dumnezeu să terfească relația dintre bărbat și femeie încât cu multă greutate și cu mare atenție mai poate fi abordată sub toate aspectele ei fără riscul unor neînțelegeri sau răstălmăciri. Nu este de mirare că în mentalitatea multora dintre noi și-a făcut loc identificarea relației trupesti dintre bărbat și femeie cu păcatul, cea mai pozitivă evaluare a acesteia neîndrăznind a o socoti mai mult decât un rău necesar. Este și motivul pentru care, pe nedrept, teologia noastră și predica au evitat până acum să trateze problemele relației conjugale, lăsându-le la discreția exploatării lor negative.

Cartea pe care o oferim cu multă bucurie tuturor cititorilor noștri, dar mai ales cititoarelor, reușește să recupereze abordarea onestă și pozitivă chiar și a celor mai delicate aspecte ale relației conjugale. Nici nu se putea altfel, din moment ce este vorba despre sfaturile unui tată adresate fiicei sale, referitor la relațiile dintre soți. Suntem convinși ca sfaturile pe care un tată le încredințează fiicei sale nu pot fi nici rău intenționate și nici rușinoase. Este iarăși adevărat că rareori părinții au puterea și curajul să-i sfătuiască pe copiii lor în problemele mai delicate ale vieții și cu deosebire ale relației conjugale. Așa se întâmplă că aceștia sunt lăsați să se descurce prin cunoștințele empirice pe care le dețin sau folosind informații ce provin din surse cel puțin indoiebnice.

Cartea se adresează întâi de toate tinerelor căsătorite sau tinerelor ce urmează a se căsători. Dragostea unui tată, preot și consilier pe probleme de familie conferă sfaturilor cuprinse în scrisorile adresate fiicei sale o forță de convingere extraordinară. Nu avem de-a face cu sfaturile profesionale, de cele mai multe ori teoretice, ale unui consilier rece și distant, ci cu îndemnurile, observațiile, informațiile provenite de la un tată ce-și iubește foarte mult fiica și nu poate să o lipsească de experiența conjugală proprie și de experiența agonisită prin observarea și sfătuirea a nenumărate familii. Tonul cald, direct, viu, naturalețea discursului și lipsa oricărei urme de ipocrizie sau intenție moralistă împrumută cărții o atmosferă foarte plăcută și atrăgătoare și o forță mobilizatoare pe măsură. În cea mai mare parte a lor, scrisorile cuprind sfaturi practice, amănunte privind comportamentul în anumite situații sau atitudinea în fața unor probleme mai dificile. Acestea se întemeiază sau izvorăsc dintr-o foarte creștinească înțelegere a vieții. Este vorba de o veritabilă teologie aplicată ce cuprinde absolut toate aspectele vieții de familie.

Cartea este la fel de folositoare soților, care vor afla și vor înțelege lucruri nebănuite despre arta de a fi un soț bun și adevărat. La fel de folositoare se va dovedi, de asemenea, pentru educatori, părinți și duhovnici. Aceștia vor afla multe lucruri pe care, la rândul lor, le vor transmite fiilor lor naturali sau duhovnicești, dar mai ales, vor descoperi nenumărate modalități și căi potrivite de a transmite cu bune rezultate sfaturile lor.

Nu ne îndoim nici o clipă că *Scrisorile* vor fi mult îndrăgite și citite. Avem dovada succesului de până acum al cărții. În anul 1981, la șaisprezece ani de la apariție, cartea ajunsese la a 37-a ediție în limba engleză, ea circulând în multe alte limbi. Pentru traducerea în limba română au fost folosite edițiile engleză și greacă.

Traducătorii

Prefață

Caterina este una dintre cele mai frumoase urmașe ale Evei care împodobesc împrejurimile noastre. Caterina înseamnă mai multe lucruri deodată. Întâi de toate, iubește pacea. Dar este înarmată și pentru război, cu istețime. Are patru frați. Cu o cămașă aruncată la întâmplare și cu blugi, are alura vecinei din cartier, plăcută și binedispusă. Chiar și elegant îmbrăcată, se mișcă cu toată lejeritatea din lume. Uneori cucerește toată lumea. Există situații în care poate să te urmeze în cele mai profunde discuții.

Mărinimoasă și încântătoare, dichisită și inteligentă, atrăgătoare și prudentă - aceasta este Caterina.

Iar eu sunt tatăl ei. Știu la ce vă gândiți, și aveți dreptate. Sunt într-adevăr destul de mulți tați cu preconcepții în ceea ce îi privește pe copiii lor. Dacă ați cunoaște-o, însă, pe Caterina așa cum o cunosc eu, ați fi de acord cu mine că "adevăr am grăit".

Cu puține luni înainte de a se căsători, Caterina mi-a cerut să corespondăm. "Tată", mi-a spus cu glas dulce, "spune-mi, te rog, cum pot să-l fac să mă iubească pentru totdeauna?"

Sunt două motive care explică imboldul ei de a-mi pune această întrebare.

Unul, pentru că sunt preot. În această calitate am discutat probleme de familie cu nenumărate cupluri și am analizat ore-n șir, discutând separat cu femei și cu bărbați căsătoriți. În zilele noastre, acest lucru nu este deloc ciudat. Cei mai mulți colegi de-ai mei s-au amestecat în problemele de familie ale enoriașilor lor.

Ce putem face?

Adeseori, foarte puține lucruri. Aceasta se întâmplă ori de câte ori soții se blochează în propriile lor planuri sau hotărâri. Vin la noi cerându-ne să fim de acord cu ei, nu să i slatuim. Uneori, unul din soți vrea împăcarea, în timp ce celalalt o refuză.

Astfel, stăm și privim neputincioși și speriați cum încă o familie se sfarmă de stâncile acuzațiilor, incriminărilor, amaraciunilor sau răzbunării...

Așa cum ar face oricine, în astfel de situații, încercăm să adunăm cioburile pentru a reface căsnicia. Lucrul acesta devine dificil în special atunci când sunt la mijloc copii. Îți vin în minte ouăle sparte ale căror cuiburi s-au împrăștiat în cele patru vânturi.

Vin însă și zile bune, când, din fericire, toate merg după cum ne dorim. Dar fără să fie meritul nostru. Simțim o prezență tainică, un simțământ sfânt, care nu poate izvorî decât dintr-o minte mai înțeleaptă decât a noastră. Atunci ne întâmplă ca preotul să fie martor la unul dintre cele mai mișcătoare evenimente: refacerea căsniciei prin sărutul reconcilierii. Coardele rupte se unesc pentru a reda din nou extraordinara lor muzică.

Aceasta este viața: pe de o parte, deznădejde pentru a ne face să ne îndoim, nereușită pentru a ne smeri, pe de alta parte, izbândă pentru a ne ajuta să ne continuăm străduirile. Astfel, de fiecare dată când cineva trece pragul biroului meu, simt nevoia să repet și eu mișcătoarea rugăciune a pescarilor din Betania: "Apără-ne, Hristoase! Marea este nestăruita și corăbiile noastre atât de mici!"

Sunteți de acord cu mine că nu a fost nejustificat ceea ce mi-a cerut fiica mea? Există reguli care sunt valabile pentru toate căsniciile. Cu toate acestea, fiecare legătură conjugala are drumul său unic, cu evoluțiile sale specifice.

Pentru acest motiv am scris scrisorile de față, însoțite de rugăciunea parintească de a face bine unei anumite fete și alezului ei.

Mulți dintre noi avem nevoie de sprijin ca să putem trăi din plin legile dragostei, avem nevoie de ajutor ca să învățăm glasul tandreței și al devotamentului.

Și tocmai pentru că această nevoie există, scrisorile de față se oferă, cu urarea însoțitoare, să fie de folos și altora - tineri, adulți, vârstnici - care simt această nevoie.

Ce altă speranță poate să ne aducă o mai mare bucurie? Dacă vom reuși să facem căsniciile mai fericite, vom avea mulțumirea că am pus și noi o pietricică la construcția unei societăți sănătoase.

V-am spus la început că două sunt motivele pentru care fata mea mi-a cerut să-i răspund la întrebări. Cum am spus mai înainte, Caterina nu renunță ușor. Știe cât de puține lucruri cunoaște în realitate tatăl ei. Mai știe însă și altceva; și acest "altceva" este tema primei mele scrisori.

Charlie W. Shedd

Cel mai bun exemplu

Draga mea Caterina,

Ai fost totdeauna o fetiță deșteaptă și văd acum, când ai crescut, că nu ai pierdut nimic din strălucirea ta de altădată.

Se spune că poți dobândi cu vorba bună orice. De data aceasta tu ai dobândit ceea ce ai dorit. M-ai adus numaidecât în fața mașinii de scris. Oare nu orice tată s-ar fi umflat în pene de mândrie în fața unei asemenea minuni? Îți imaginezi? Fata mea să ia atât de mult în considerație parerea mea!

Numai că, de îndată ce m-am așezat să scriu, mi s-au deschis ochii!

Rugămintea ta este, desigur, un minunat compliment, dar nu este pentru mine, ci pentru cel mai bun exemplu pe care îl urmezi deja de douăzeci de ani: mama ta!

Păcălit încă o dată de șiretlicul tău, îți accept propunerea ca pe un dar minunat de recunoștință pentru cea care îl merită cu adevărat.

Nici nu știi câte cunoștințe îmi lipsesc în foarte multe probleme. Dar mai știi că într-o anumită problemă sunt o autoritate de neînvins: cunosc din experiența personală cât de minunat este să te iubească o femeie care deține perfecțiunea artei de a fi soție. Deoarece va fi foarte plăcut pentru mine să vorbesc despre soția mea, pe care o iubesc mult, vom mai sta de vorbă pe această temă cât de curând.

Cu dragoste,
Tata

"În parte cunoaștem..."

Draga mea Caterina,

După ce ai terminat școala, ai început să ieși la plimbare însoțită de diverse persoane. Priveam cu discreție pe prietenii tăi când veneau să te ia de acasă. Ne întrebam atunci dacă vreunul dintre acei băieți va fi alesul tău.

Dacă mi-aduc bine aminte, nici unul dintre prietenii tăi nu era o alegere nepotrivită. Ne minunam de gustul tău. Toți erau băieți drăguți. Nu mi se părea curios nici chiar băiatul acela corpolent care semăna cu un clown și care era "de casă", cum spuneai tu. Găseam la fiecare câte ceva care îl făcea simpatic.

Stau și-mi amintesc acum, una câte una, situațiile, și cred că tânărul acela ce părea ca "un cățeluș pierdut care caută adăpost" ne-a dat impresia că niciodată nu va pleca de lângă noi.

A fost foarte aproape de a câștiga acordul nostru...

Când discutam cu mama ta despre companiile tale, ne simțeam mândri de prietenii tăi. Erau toți băieți cu maniere, bine îmbrăcați, când era nevoie, și buni "capi de familie". Aceasta din urmă era una din calitățile pe care le susțineai cu tărie. Faptul că ești încă plină de viață este o dovadă a ceea ce spun.

Acel tânăr foarte înalt căruia îi plăcea fotbalul ne-a speriat. Cheltuia, cred, o întreagă avere când îți telefona de departe. Ne amintea de credinciosul câine al Sfântului Bernard, care era uriaș, dar tot atât de politicos. Într-o seară - pe care n-am s-o uit niciodată - întorcându-te de la plimbare, ne-ai spus că n-o să-l mai revezi. Eram încă

în birou când ai intrat și ai început să-mi spui că nici relația cu acest băiat nu a fost ceva serios. Știi cum sunt tații: m-am temut totdeauna să nu te afli într-o situație delicată. "Este atât de bun", insistai, "dar nu mă interesează să-l mai întâlnesc. Asta-i tot."

În acea seară m-ai rugat să stăm puțin de vorbă. Din câte îmi amintesc, cuvintele tale erau aceleași: "Mă tem uncori pentru mine. Mi se pare că toți prietenii mei sunt minunați, dar numai pentru puțin timp. După aceea, simt că mă plictisesc alături de ei. După ce ieșim de câteva ori împreună, am sentimentul că-i cunosc atât de bine încât nu mă mai interesează. Crezi că ceva nu e în ordine cu mine? Când mă gândesc la căsătorie, mă tem. Cum va fi posibil să mi petrec întreaga viață alături de același om? Crezi că voi întâlni vreodată omul care să-mi țină treaz interesul pentru totdeauna?"

Te-am asigurat, atunci, că într-o zi se va ivi cineva care va avea forța să-ți țină treaz interesul pentru totdeauna. Aveai reținerile tale și spuneai că nu ești sigură de așa ceva. Apoi ai adăugat aceste cuvinte care m-au entuziasmat și pe mine: "Am luat hotărârea să nu mă căsătoresc niciodată decât dacă voi întâlni băiatul acela care să fie atât de interesant încât să-mi trebuiască o viață întreagă pentru a-l cunoaște și pentru a afla totul despre el."

Mă gândeam că ceea ce ai spus era nemaipomenit. În seara aceea ai atins gustul fericirii tale care avea să vină. A trecut ceva timp și, deodată, ezitățile tale au devenit entuziasm. Ne-ai anunțat despre existența lui pentru prima dată într-o seară, la ora mesei, când ne-ai telefonat de la facultate, unde mai rămăseseși puțin. Îți amintești? Vocea tu tremura de entuziasm. Mi-ai spus: "Tată, aici cu mine se afla băiatul desăvârșit și minunat. Lucrează la facultate. Este cel mai interesant tip pe care l-am întâlnit. S-a plimbat prin toată lumea - dacă-ai ști de câte ori!" (Așa ai spus în

momentul acela. Cred, însă, că trebuie să fi făcut tot atâtea călătorii câte face un recrut obișnuit pe vapor.

Vocea ta se auzea ca un rău năvalnic: "Știe despre toate lucrurile mult mai mult decât știu eu. Este minunat. Știe tot ce e legat de televiziune. Aceasta este, de fapt, specialitatea lui. Este aproape o autoritate în ceea ce privește America de Sud. Am uitat să-ți spun că îl cheamă Petre; nu-i așa că e cel mai frumos nume din lume?"

Studiază și lucrează în același timp, învățând o groază de lucruri. Este un domn. De altfel, sunt sigură că n-ai cunoscut niciodată pe cineva care să-i înțeleagă atât de bine pe ceilalți, așa cum o face el. Toți îl iubesc, pentru că discută cu fiecare despre ce-i interesează. Și să vezi surpriză: iubește Grecia, ca și voi. Vaporul lui a stat într-un port grecesc trei săptămâni."

Ai continuat să-mi vorbești mult timp pe același ton și cu același entuziasm. Îmi amintesc că am fost atât de captivat de cuvintele tale, încât am uitat că ai dat telefon cu taxă inversă. Desigur, mi-a trecut prin cap să-l întreb pe prietenul meu care lucrează la Palatul Telefoanelor dacă pentru asemenea situații există tarife reduce.

Ți-ai continuat torentul de cuvinte, aruncând asupra mea cu noi și noi superlative. În cele din urmă, am revenit cu picioarele pe pământ, când mi-am dat seama că poate cineva încearcă să-mi telefoneze în acea clipă și nu găsește firul liber.

Înainte de a încheia convorbirea, am convenit ca, de îndată ce Petre se va fi eliberat de multele lui obligații, să te aducă acasă cu splendida lui mașină, pentru a-l cunoaște și familia ta.

"Ce-a fost cu zarva asta?" a întrebat unul din frații tăi în timp ce închideam telefonul.

"Am vorbit despre viitorul partener de viață al Caterinei" am spus.

"Despre cine?!!" au întrebat toți într-un glas.

În acea seară am stat de vorbă veseli, până târziu.

Ați venit, în cele din urmă, acasă și am văzut despre ce era vorba. În fața noastră se afla bărbatul visurilor tale, pentru care inima ta bătea cu putere. Am stat de vorbă împreună despre toate lucrurile minunate care vi se întâmplaseră.

Una dintre cele mai importante pagini care s-au scris vreodată despre dragoste este capitolul al 13-lea din Epistola I către Corinteni. Când o vei reciti, fii atentă la fraza: "În parte cunoaștem și în parte proorocim." Este singura care se repetă. Apostolul pare să spună: "Întoarce-te și privește din nou nesfârșitele fețe ale dragostei. În ele există totdeauna ceva care trebuie studiat." Frumusețea relațiilor omenești nu presupune imediat cunoașterea desăvârșită a celuilalt.

Cât de adevărat este acest cuvânt!

Întâi și-ntâi, simt o ușurare pentru că oamenii nu sunt în măsură să vadă tainele sufletului meu. Dacă analizăm mai profund acest aspect, ne vom convinge cât de minunat este să nu știm totul despre ceilalți oameni. Dacă nu am fi avut această împătrită protejare, este posibil să fi strigat toți ca nebunii cuprinși de disperare: "Opriți pământul să se mai rotească. Vreau să cobor!" Când aplicăm cuvântul de mai sus la căsătorie, vedem ce minunat dar este aceasta. Este extraordinar de important să fii căsătorit cu cineva și să vezi înlăuntrul lui insule pe care trebuie să le descoperi, munți pe care trebuie să-i urci, câmpuri pe care trebuie să le cercetezi și încă multe alte minuni pe care le poți descoperi o dată cu trecerea timpului.

Desigur, aceasta dă naștere și unor probleme. Nu poți să înveți imediat cum să abordezi oamenii. Este adevărat că nu te vei plictisi niciodată într-o astfel de călătorie. Este adevărat, de asemenea, că uneori e posibil să te ducă la dezamăgire. De aceea, când simți nevoia să strigi: "De ce totul meu face lucruri atât de aiurea? Oare voi înțelege vreodată de ce se poartă așa?", atunci învață să fii

recunoscătoare pentru faptul că *nu poți* să-l înțelegi imediat. Fiindcă exact această frumusețe a cunoașterii incomplete este aceea care face ca viața îndrăgostiților să fie atât de fascinantă.

O astfel de încercare poate să te obosească, dar poate să facă, în același timp, ca inima ta să cânte de bucuria vieții.

Eu și mama ta suntem căsătoriți de 26 de ani. Te asigur că nu trece zi fără să-mi dăruiescă noi emoții. Chiar și acum descopăr la ea lucruri pe care nu le știam înainte și sunt recunoscător față de uriașa ei personalitate, care îmi va lua o viață întreagă să o cunosc. Recunoscător și plin de speranțe frumoase, pe care deocamdată le cunosc numai în parte.

Sigur că îți amintești de Ana. Când voi erați mici ne ajuta în casă. Lucra doar o jumătate de zi, dar urmele pe care le-a lăsat după plecarea ei sunt profunde. Devenisem atât de buni prieteni încât nu ne temeam să-i cerem părerea în problemele noastre. Astfel, când ne mâniam pe voi copiii sau când eram prea aspri cu vreunul dintre voi, ea vă strângea în brațe și spunea: "Ceea ce avem cu toții nevoie este răbdarea lui Hristos."

Mare lucru este acesta pentru fiecare părinte!

Dar la fel de eficient este sfatul acesta și pentru fiecare bărbat și femeie care doresc să-și unească viețile.

Nu grăbi lucrurile. Roagă-te lui Dumnezeu să-ți dea răbdare. Acordați-vă unul altuia timp să vă maturizați. Căsnicia nu este un simplu ritual. Este o creație.

Al tău, cu bucuria așteptării necunoscutului,
Tata

Fericirea înseamnă maturitate

Draga mea Caterina,

Multe cupluri fac greșeala să creadă că atunci când spun "da" în fața preotului, toate sunt împlinite. Consideră că, dacă urcă împreună treptele bisericii, au urcat și scara care duce în al nouălea cer.

Unii sociologi au dorit să redea această mentalitate în filmele de la Hollywood și în televiziuni. Alții critică scriitorii romantici. Poate că sunt de vină și autorii versurilor unor melodii mult ascultate.

În acest moment însă, nu ne interesează să căutăm cauzele atât timp cât ne interesează să înțelegem evenimentele. Căsnicia reușită poate să fie "construită în cer", însă în realitate seamănă mai mult cu jucăriile stricate pe care le armonizează cineva singur, când adăugând, când ridicând, când tăind, când egalând, când completând, până ajunge să dea naștere la ceva frumos care să-i ofere bucurie pentru totdeauna.

Dacă privești în dicționar la cuvântul "fericire", vei citi aceste explicații interesante: "Fericirea este provocată de reușita a ceea ce consideră cineva bun. Satisfacția înseamnă un fel de fericire pașnică în care rămâne cineva după împlinirea dorințelor sale, chiar dacă nu s-au materializat toate speranțele sale."

Acest lucru este valabil chiar și pentru cuplurile cele mai ferice.

Căsnicia nu schimbă, ca prin farmec, omul nedesăvârșit în om desăvârșit. Fiecare om are lipsurile lui. Acest lucru sunt obligat să ți-o spun - este valabil și pentru Petre și

pentru tine. Ca să răspundă cineva la o astfel de provocare, este o chestiune de maturitate. Fiecare dintre noi am fost cândva îndrăgostiți de imaginea ideală a aceluia pe care l-am visat a fi partenerul desăvârșit de viață. Dacă fiecare dintre voi continuă să păstreze în minte acea imagine ideală pe care și-a construit-o cu ajutorul fanteziei, atunci să se pregătească să trăiască adevărate deziluzii.

Îmi amintesc povestea unei tinere care s-a întors din luna de miere foarte răvășită. A venit să-mi ceară sfatul și tremura încă de neliniște. Se căsătorise cu cineva mult mai în vârstă decât ea, care însă părea să fie un partener corect. Neliniștea tinerei femei se datora faptului că în prima seară, când s-au aflat singuri în aceeași cameră, și-a văzut bărbatul că-și scoate dantura falsă și și-o așază într-un pahar. Desigur, se întrebase acest lucru, dar nu s-a întreat niciodată se va întâmpla cu dantura falsă atunci când vor merge la culcare. El i-a cerut să micșoreze lumina. Dar acei dinți îngrozitori care străluceau în pahar o răscoleau atât de tare, încât n-a fost în stare să-i ofere nici un pic de tandrețe soțului său.

Din fericire, cele mai multe din deziluziile care distrug idolii fanteziei noastre crează mai puțină repulsie decât exemplul anterior. Decepții vor exista însă. De aceea, este foarte important să lași copilăriile, care se potrivesc numai eroilor din visurile tale de puștoaică.

Dacă insiști însă, riști să faci câteva greșeli grosolane. Vei pierde timp prețios și multă energie încercând să-l transformi pe soțul tău în ceva ce n-a avut de gând niciodată să fie. Probabil că ți se va întâmpla des să insiști exagerat de mult asupra a ceea ce *nu este* și să uiți toate calitățile care constituie adevărata lui personalitate.

La fiecare persoană pe care am cunoscut-o bine constatăm că unele din dezavantajele sale constituie prețul pe care l-a plătit pentru dobândirea calităților pe care le are. Fiecare om simpatic nu este, pur și simplu, suma calităților și

defectelor sale. Ceea ce-l face simpatic în ochii noștri este modul în care se îmbină aceste laturi pozitive și negative.

Același lucru este valabil și pentru edificarea unei căsnicii. Într-o căsnicie adevărată, două persoane încearcă să îmbine trăsăturile caracteristice ale fiecăruia într-o unitate care să se potrivească amândurora. Participarea celor doi la o astfel de încercare constituie forța interioară a unei căsnicii reușite.

Să nu cazi victimă impresiilor exterioare. Nu suntem nici unul fără greșală. Și vai de tine dacă Petre ar constitui prima excepție a acestei reguli. De altfel, băieții au și ei cusururile lor. Foarte tineri fiind, ajung să se căsătorească nepregătiți.

Studiază cu onestitate părțile lui negative. Privește cu atenție și slăbiciunile tale, apoi caută să vezi cum se pot umbina defectele voastre cu calitățile, astfel încât să obțineți cele mai bune și puternice rezultate.

Când te vei căsători, vei deveni mai sensibilă la decepții și supărări decât erai înainte. Însă, vei fi deja convinsă că merită acest efort căsnicia. Cred că ai ales corect. De altfel, numai după o astfel de alegere ai posibilitatea să simți nemărginita fericire care decurge din unirea a două suflete.

Între hârtiile mele am păstrat compunerea unui băiețel de zece ani, pe care-l chema Teodor. Este o compunere pentru școală pe tema: "Ce este iubirea". Există în ea trei lucruri în care, cu absolută siguranță, se întrevede fericirea viitoare:

"Ce este iubirea? Iubirea este ceva care determină doi oameni să creadă că sunt fericiți chiar și atunci când nimeni altcineva nu crede. Este ceva care îi face să stea înghesuși pe o bancă chiar și atunci când lângă ei există destul loc. Este ceva care îi face să nu scoată nici un cuvânt când ești lângă ei și să vorbească despre dragoste și despre flori atunci când cred că ai plecat. Este tot ce știu despre dragoste, până voi crește mai mare."

Să nădăjduim că micul Teodor este unul dintre fericiții care vor învăța că iubirea devine desăvârșită când vor găsi persoana potrivită, împreună cu care vor putea să trăiască sensul cuvântului "cresc".

Să-i urăm aceasta lui Teodor. Dar și Caterinei și lui Petre, și oricui se află în fața invitației de a transforma "dragostea și florile" într-o realitate vie în căsnicia lui.

Cred că sunteți amândoi suficient de maturi pentru vârsta voastră. Nu uita însă că maturitate înseamnă să știi în care direcție trebuie să te maturizezi mai mult.

Te-am auzit spunând că "eu și Petre ne iubim la nebunie". Dacă dragostea voastră este într-adevăr atât de mare, ea trebuie în mod necesar să depindă de cuvintele lui Teodor: "până voi crește" - adică "până mă voi maturiza".

Cele mai bune urări pentru dragostea care se
maturizează continuu,
Tata

Libertatea în viața voastră

Draga mea Caterina,

Taina cununicii este o expresie bisericească cu o rezonanță trinitară și constantă.

Două cuvinte par să ofere acea siguranță mult dorită, pe care fiecare dintre noi speră să o găsească cândva. Trebuie să înțelegi însă, că precum încuietoarea de siguranță, așa și siguranța în căsătorie are două locuri unde primește cheile. Fiecaruia dintre cei doi soți îi revine o cheie și depinde de el însuși să o folosească cu înțelepciune. Cântecul dăruit, care plac celor sentimentali, pot vorbi despre "al tău pentru totdeauna", "rămâi al meu, numai al meu"... Căsnicia însă nu trăiește în sunetul casetofonelor, ci prin unirea treptată a doi oameni care permit unul altuia spațiu liber pentru o evoluție personală.

Totuși, ca în oricare altă parte, și în relațiile conjugale există o discretă linie de demarcație. Întrucât căsătoria este legătura dintre două persoane diferite, nimeni n-ar putea spune cu exactitate unde se află această delicată "linie a libertății" în căsnicia sa. Sunt necesare încercări atente și repetate precum și multă vigilență pentru a descoperi această linie.

În aceasta perioadă mă preocupă problema unei tinere femei, Maria, care a avut o surpriză neplăcută cu puțin timp în urmă. Soțul ei, Anton, i-a spus într-o seară că dorește să meargă singur la plimbare, fără să-i spună unde și cum își va petrece seara. I-a spus-o cu mult calm, dându-i chiar ceva timp să se gândească. A fost ceva foarte dur pentru Maria. Se căsătoriseră cu doar șase luni înainte, și

credea că "atunci când cineva se căsătorește, împarte cu celălalt fiecare gând al său". Cu toate acestea, fiindcă Maria era o femeie isteță, și-a pus mintea la treabă pentru a găsi o soluție la problema cu care se confrunta. Și cum stăteau noi de vorbă, a început să caute explicații în trecutul lui.

Aceasta este o modalitate corectă de a aborda o problemă atât de dureroasă. Știm că, adeseori, ceilalți se poartă ciudat cu noi, din motive nedeterminate de noi. Este posibil ca aceste cauze să izvorască din depresii ale copilăriei, din ieșirea la suprafață a vreunui conflict interior vechi sau din încercarea de a soluționa o problemă existentă cu mult înainte de a se cunoaște cei doi soți.

O dragoste adevărată, bazată pe înțelegere reciprocă, oferă adesea o clarificare reciprocă a lucrurilor. Dacă poți să-ți oprești lacrimile, poate vei reuși să vezi ceea ce el nu vede. Dacă înveți să folosești corect "reflectoarele" iubirii tale, vei putea să ajuți la evidențierea sensibilității tovarășului tău de viață. De aceea, când ești rănită sau afectată în vreun fel, încearcă să reacționezi cu următoarea judecată: "Poate că ceea ce ni se întâmplă vine dintr-o problemă pe care el o are dinainte de a fi al meu; să vedem dacă nu cumva această situație se poate transforma într-un prilej pentru a dobândi împreună un plus de maturitate."

Aceasta înseamnă să ai o inimă mare. Nu ești de acord?! Este nevoie de un grad înalt de maturitate, adică să reacționezi mai curând cu dragoste, decât "cu înțelegere" sau dușmănie.

Din fericire, Maria s-a dovedit a fi suficient de mărinimoasă încât să nu rămână rănită în mândria ei, ci să intre în pielea soțului său. Știa că Anton era băiatul cel mai mic al unei familii numeroase. Copil fiind, nu a avut niciodată viața lui personală, de care ea se bucurase în copilăria ei, și nici luxul de a putea păstra mici secrete ale copilăriei. Părinții hotărârau pentru el chiar și atunci când se mărise suficient cât să poată lua singur hotărâri. În anii adolescenței trebuia să se supună interogațiilor istovitoare ale tatălui, ori de

ori se întorcea acasă. Maria știa cât de neîncredător era tatăl lui Anton în ceilalți și chiar în cei ai lui.

În timp ce analizăm situația, Maria a început să întreprindă soluții posibile. La un moment dat, s-a gândit că ar fi putut să ceară și ea să iasă o seară pe săptămână fără să dea explicații. Dar, în cele din urmă, și-a dat seama că aceasta nu era tactica cea mai bună. Putea să-l țină, în felul acesta, pentru puțin timp acasă, însă nu soluționa problema. Anton trebuia să înțeleagă că este cineva care are încredere deplină în el. "De altfel" se gândi, "o ieșire de seară forțată nu-mi va adăuga nimic." Apoi mi-a făcut o declarație interesantă, pe care mi-am notat-o imediat ce a plecat, ca să n-o uit. Poate că ar fi bine să o înveți și tu pe de rost: "Socot că cel mai înțelept ar fi să-l las să înțeleagă că îi aparțin în întregime și că el își aparține lui însuși".

Este o descoperire extraordinară, nu crezi? Și când te gândești că vine de la o fetișcană abia căsătorită!

Astfel, s-a hotărât să-i facă hatârul de a-l lăsa să iasă o seară pe săptămână, fără să dea nimănui socoteală.

Această tactică a ținut trei luni. Vei râde când vei afla cum au evoluat lucrurile: Anton petrecea din ce în ce mai des "seara lui liberă" acasă sau cerându-i să iasă împreună... Atma ei secretă a dat rezultate. Atât de mult încât, la un moment dat, el dorea chiar să-i povestească unde și cum își petrecea serile libere: fie jucând biliard cu prietenii, fie singur la cinematograful. Aceasta a fost tot. Și am toate motivele să o cred.

Din această evoluție a lucrurilor putem constata cum intuiția feminină a Mariei l-a condus pe Anton la libertatea de care avea atâta nevoie. Și, fără ca el să observe, l-a adus și mai aproape de ea. Desigur, următorul pas în căsnicia lor ar fi fost să se maturizeze și el și să înceapă să o câmpăneasca pentru înțelegerea pe care i-a arătat-o.

Știu mulți bărbați care nu dau importanță la așa ceva. Au ideea fixă că soțul ideal trebuie să fie șeful casei, iar femeia trebuie să stea smirnă între cei patru pereți ai gusturilor lor.

Sunt multe femei care cedează unui astfel de tratament și-și reneagă astfel personalitatea. Aceasta însă nu înseamnă viață, nici nu este cel mai bun lucru pe care-l așteaptă cineva de la căsnicia sa. În astfel de condiții, conviețuirea numai sănătoasă nu este! Înseamnă, pur și simplu, că doi oameni bolnavi psihic au găsit un mod de a trăi sub același acoperiș pentru un anumit timp sau chiar pentru întreaga viață. Însă acest mod de viață nu este pentru oameni ca voi. O soție nu se află într-o poziție corectă atunci când acceptă să dispară sub dominația totalitaristă a unui bărbat tiran. Este firesc să accepți că același lucru este valabil și în situație inversă.

Sper să nu uitați acest interesant paradox al conviețuirii. Conviețuirea corectă conține totdeauna un procent real din viața personală care se potrivește fiecăruia dintre voi. Doza de viață personală întreține și tonifică legătura voastră, unitatea dintre voi. Cu alte cuvinte, în momentul în care simțiți nevoia de libertate, cu cât rămâneți mai liberi unul față de celălalt, fără supărare, cu atât veți fi mai liberi să împărtășiți desăvârșirea unul altuia.

Cei mai buni psihologi asigură că echilibrul sufletesc depinde în cea mai mare parte de capacitatea persoanei de a-și descoperi adevărul eu și de a-l dezvălui cel puțin unei alte persoane. Cuplurile înțelepte recunosc acest adevăr și încep la timp să deschidă aceste "drumuri cu sensuri duble" în căsnicia lor.

În scrisoarea mea anterioară am vorbit despre maturitatea în căsnicie. În altă scrisoare mă voi gândi la tema "Maturitatea către cei din jurul nostru", ca și la nevoia de a ieși împreună.

Deocamdată, aici, să ne oprim la faptul că trebuie să învățăm a permite soțului să iasă uneori și singur. Acest

lucru aduce un aer de schimbare în rutina de fiecare zi, un necesar refugiu de siguranță pe drumul care în cele din urmă îi aduce pe cei doi mai aproape. Cu acest duh, fiecare poate permite celuilalt să aibă preocupări sau să viziteze locuri care au o importanță specială numai pentru el, sau să aibă prieteni pe care să îi considere ca fiind numai ai lui. Aceste preocupări pot fi plictisitoare pentru tine, dar importante pentru celălalt. Sau invers. Desigur, există totdeauna pericolul să se exagereze, așa cum se întâmplă cu multe cupluri.

Oamenii maturi sunt totdeauna capabili să știe când trebuie să oprească îmbrățișările, pentru a se ocupa cu reincărcarea propriilor baterii, fapt ce stă la baza oricărei legături reușite.

Ideea independenței reciproce îți este cunoscută pentru că ai crescut în ea. Acasă, la școală, la biserică, în jurul tău, toate îți oferă bazele acestui mod corect de viață. Pentru aceasta, încearcă să faci din căsnicia ta o mică societate democratică - la început, pentru doi cetățeni liberi, mai târziu, poate pentru mai mulți - unde fiecare dintre membri va avea drepturile sale sfinte și inalienabile, dar și îndatoririle sale. Nu pătrunde cu forța în spațiul personal al celuilalt, nu vă asfixiați unul pe celălalt, deoarece există pericolul de a vă desființa reciproc.

Ceea ce-ți spun eu este marea dorință pentru o femeie care își iubește bărbatul și vrea să împartă *imediat orice* cu el. Îl iubești pe Petre și dorești să-ți aparțină în întregime și tu să-i aparții lui. Știu că același lucru simte, și dorește, și el pentru tine. Dar am să-ți spun următorul lucru: nu veți putea niciodată să ajungeți în vârful înalt al legăturii desăvârșite, dacă nu vă veți acorda unul altuia libertatea de care e nevoie pentru a menține și a dezvolta, în fiecare, "integritatea sfântă" pe care o poartă oricine în sine din naștere.

Iată, aşadar, ce vrea să însemne "Taina căsătoriei". Doi oameni care cresc neconţinut ca persoane şi ca pereche, până ce ajung la scopul lor comun.

Cu binecuvântarea libertăţii, te sărută,
Tata

Istorisiri hazlii

Draga mea Caterina,

M-am gândit că ți-ar plăcea să auzi o întâmplare hazlie din viaţa noastră de familie. Este o relatare referitoare la imperfecţiunile pe care le descoperim, imediat după căsătorie, la cel care fusese până atunci "îngerul" nostru.

La începutul căsniciei, mama ta nu suporta obiceiul meu de a lăsa sertarele şi uşile şifonierului deschise. Eu credeam sincer că aşa trebuia să fie. Aveam nevoie de şosete? Le alegeam din următorul sertar, pe care îl lăsam deschis.

Ca să-ţi spun sincer, credeam că unul din motivele pentru care Dumnezeu a creat femeia era acela de a închide sertarele! Mama mea a închis sertarele în urma mea timp de douăzeci şi doi de ani. Dar, în mai puţin de douăzeci şi două de ore, am descoperit că mireasa cu care tocmai mă căsătorisem nu putea să tolereze o astfel de nerânduială.

Ceea ce m-a făcut, însă, să-mi ies din pepeni, a fost atunci când am descoperit cu spaimă că această încântătoare fiinţă, de care mă legasem pentru totdeauna, avea dezagreabila obişnuinţă de a apăsa tare pe mijlocul tubului de pastă de dinţi, în loc să-l preseze încet-încet, de jos în sus. (Ia seama, deci, că sunt unele lucruri pe care nu le descoperă cineva înainte de căsătorie.) De ce făcea ea acest lucru îngrozitor? Pentru că, pur şi simplu, se obişnuise dintotdeauna să facă astfel. Probabil că familia ei nu nutrea nici un interes special pentru pasta de dinţi. Îi păsa însă de sertare! Se pare că pentru familia ei închisul sertarelor era semn al ordinii şi al buneii gospodării. Însemna chiar

După masă, când am rămas singur cu George pe terasă, am vrut să-l întreb care este secretul unei căsnicii atât de fericite: "Văd cât de potriviți sunteți tu și Elena", i-am spus. "Vă urmăresc de mult timp și găsesc minunată legătura voastră. Întâlnesc zilnic atâtea cupluri nefericite și aș vrea să cunosc secretul vostru, care ar ajuta și pe alții."

A răs la început, mai mult din șovăială decât din surprindere. În următoarele minute mi-a relatat o istorioară extraordinară.

"Când ne-am căsătorit - a început el - am trăit vremuri grele. Ajunsesem până acolo încât să discutăm despre divorț. S-a întâmplat să citim ceva care ne-a dat o idee. Am hotărât atunci ca fiecare să scrie pe o bucată de hârtie ce nu-i place la celălalt. Sigur că nu era ușor, dar, în cele din urmă, Elena mi-a dat lista ei iar eu i-am dat-o pe a mea. Gustul pe care ni l-a lăsat citirea listelor a fost foarte amar. Mai mult decât cele scrise pe hârtie nu ne-am spus niciodată deschis unul altuia. După aceea am făcut ceva care poate să îți se pară fără sens, dar sper să nu râzi când am să-ți spun: am mers în grădină, am aruncat amândouă hârtiile la coșul de gunoi și le-am ars. Și în timp ce fumul se ridica în sus am simțit fiecare nevoia, pentru prima dată după mult timp, să-l îmbrățișeze pe celălalt. Am mers apoi în casă și am început să întocmim o nouă listă: cu toate calitățile pe care le puteam găsi unul altuia. Aceasta ne-a luat suficient de mult timp, mai ales că relațiile noastre nu erau grozave. Am insistat, totuși, și când am terminat noile liste am mai făcut și altceva ce poate să-ți pară, de asemenea, amuzant. Mi-a spus: "Mergem în dormitor să-ți arăt?"

L-am urmat pe George în dormitorul îngrijit al cuplului, cu pereții colorat zugrăviți și cu patul de modă veche ca al bunicii acoperit cu o frumoasă cuvertură cu flori. Într-un loc pe perete, la iveală, atârnav - ce crezi? - înrămate cele două liste cu calitățile pe care fiecare le vedea la celălalt. Atât și nimic mai mult.

"Dacă avem o rețetă secretă a fericirii noastre, probabil aceasta este. Am căzut de acord să citim listele cel puțin o dată pe zi. Acum le cunoaștem pe de rost. Mi-ar fi greu să-ți explic cât bine mi-au făcut aceste liste. Adesea când conduc sau aștept vreun client îmi zic în sinea mea: Când am să-l mai aud pe vreunul că se vaită de soția lui, mă gândesc la listele noastre și-mi fac semnul crucii... Mai interesant este că, atunci când repet calitățile pe care mi le găsește Elena, mă străduiesc și mai mult să n-o dezamăgesc. Și cu cât văd mai des calitățile ei, cu atât mai mult mă agăț de ele. Acum însă, cred că Elena este cea mai neprețuită faptură din lume. Acestea..."

A spus "acestea..." și le-a considerat puține. Și totuși, "acestea" constituie esența fiecărei conviețuiri reușite. În acest mod, dragostea are forța să neutralizeze treptat petele negre dintr-o căsnicie și să scoată în evidență lucrurile pozitive.

Te-ar interesa să afli cum am dat rețeta Elenei și a lui George, de multe ori, diverselor cupluri? Se vede că tinerii uită deseori marile visuri pe care și le-au făcut împreună înainte de a-și pune verighetele. La un moment dat le ascund bine, ca să nu le vadă înaintea lor... După puțin timp, orice amănunt pozitiv despre celălalt dispare din minte și se îndreaptă amândoi cu ușurință spre judecată: "Bună soția mea, dar..." sau "Cât de bun ar fi fost dacă..."

Trebuie, desigur, ca cineva să aibă în vedere și părțile negative ale unei căsnicii. Vom reveni asupra acestui aspect. Însă, privind lucrurile în căsnicie din perspectivă pozitivă, nu ne ajutăm numai să devenim mai fericiți în însăși casa noastră; învățăm în același timp să prețuim bunătatea celorlalți, care se află în afara casei, lucru care îi determină și pe aceștia să prețuiască mai mult calitățile noastre.

Iată o altă frază a Sfântului Apostol Pavel din Epistola I către Corinteni, cap.13, care merită să o aveți mai des în

mințile voastre: "Dragostea nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr."

Al tău,
Tata

Spune-i că este minunat

Draga mea Caterina,

Ți-am vorbit vreodată despre cele scrise de o fetiță într-o compunere cu titlul: "O căsnicie reușită"?

Ascultă: "Consider că ceea ce face o căsnicie să fie reușită este ca cei doi să se iubească unul pe altul cu adevărat, sau suficient, sau așa ceva... Și cred că pentru a deveni adevărată căsnicia, trebuie ca fiecare să facă adeseori companie plăcută celuilalt, să fie politicoși și altele asemenea..."

La început, când cei doi fac cunoștință, fiecare consumă foarte multă energie pentru a atrage atenția celuilalt, apelând la tot felul de gesturi pentru a-l mulțumi pe celălalt, pentru a-l surprinde plăcut. Cuplul tânăr care continuă această tactică și în timpul căsniciei, și chiar găsește modalități să o îmbunătățească o dată cu trecerea anilor, dovedește că știe să-și împartă cu înțelepciune viața. Nu sunt numai cuvintele cele care arată sentimentele; de multe ori, gesturile mici trădează profunzimea sentimentelor.

Un gest discret de tandrețe într-un moment potrivit va transmite mesajul tău mult mai eficient decât o manifestare zgomotoasă a devotamentului tău.

Cele mai multe cupluri nu reușesc să ajungă la această măsură de dăruire. Iată dureroasa frază care descrie cauza: "Încetează să se mai intereseze unul de celălalt." De multe ori, aceasta survine dintr-o dată. Adeseori însă are loc treptat, când unul percepe prezența celuilalt alături de el ca un dat.

Am să-ți povestesc o mică experiență pe care am avut-o de curând. (Mă îndoiesc că trebuie să-ți spun împrejurările,

pentru că va fi evident cât de egoiști suntem noi, bărbații. Și totuși...) Într-o duminică, după Liturghie, îl lăsasem pe colegul meu preot să strângă în Altar și eu stăteam la fereastră, de unde se vedea spre stradă. Voiam să urmăresc lumea care pleca de la biserică. Mai exact, voiam să număr câți bărbați mai deschid încă portiera soțiilor înainte de a intra în mașină. Presupun că, dacă nu toți, cei mai mulți dintre acești domni aveau această politicoasă obișnuință față de iubita lor înainte de căsătorie. Cum se schimbă însă vremurile, și, o dată cu ele, și noi!

În acea dimineață de duminică, numai un bărbat din zece făcea efortul de a-i deschide ușa mașinii soției sale. Ceilalți nouă cavaleri aroganți erau probabil convingși că, deja, căsnicia lor are rezultate atât de binefăcătoare pentru soțiile lor încât pot să-și deschidă singure portiera mașinii.

Și ia seama că toți erau oameni de toată isprava. Dar, iată, încetaseră să mai "arate interes deosebit" consoartelor lor.

În acest loc se naște o întrebare de la sine înțeleasă: În căsnicia ta, vor crește sau vor scădea aceste gesturi politicoase care transformă o conviețuire de rutină într-o continuă romanță?

Poate că răspunsul se află în cuvintele pe care acea fetiță le-a scris în expunerea ei: "Trebuie să fie adesea o companie plăcută unul pentru celălalt, să fie politicoși și toate celelalte..."

Desigur, evidențierea inițiativelor corecte nu micșorează importanța pe care o au cuvintele potrivite, atunci când sunt rostite cu sinceritate în momentele potrivite. Sunt cele mai puțin costisitoare elemente care constituie o căsnicie reușită - desigur, fără ca aceasta să însemne că nu este necesară înnoirea zilnică a conținutului lor.

Dacă ai fi putut să bați la porțile fiecărei case de aici, din cartierul nostru, și să întrebi cât timp a trecut de când soțul nu a mai spus un cuvânt bun soției și invers, te-ai fi speriat de răspunsurile pe care le-ai fi primit. În realitate,

cele mai multe cupluri par să aibă la gură o sită care le oprește fiecare cuvânt bun ce vrea să iasă. Și, totuși, două cuvinte tandre, deși costă puțin, fac viața mai reconfortantă și inimile mai sprintene.

Într-o seară, la o întrunire a bărbaților, având în minte întrebările tale, am cerut fiecăruia dintre cei prezenți să-mi noteze două-trei cuvinte pe tema: "Ce valoare au pentru mine complimentele soției mele". Îți redau câteva exemple din răspunsurile primite:

"Complimente? Desigur! Dulce este lumina candeliei, precum dulce este și rodul ei, cum ar spune poetul."

"Cred că amabilitățile între soți sunt cel mai important lucru într-o căsnicie. De câte ori soția mea mă laudă simt eu și cum m-ar înfășura într-o formă mai mare decât statura mea. Și eu trebuie să cresc pentru a mă potrivi acestei forme."

"Soția mea este cea mai mare admiratoare a mea și îmi face cea mai bună publicitate."

Frumoase răspunsuri, nu-i așa? Sper să fie asemănătoare și experiențele tale. Pentru a vedea și cealaltă față a lucrurilor, iată și câteva răspunsuri care precis au ieșit din suflete mai chinuite. (Nu știu căruia dintre cei chestionați aparțin, pentru că semnarea răspunsurilor a fost facultativă.)

"Conduc un magazin alimentar și soția mea îmi amintește de acele cliente nervoase care intră în biroul meu, căutându-l pe responsabil pentru a-și expune nemulțumirile."

"Soția mea niciodată nu-mi vorbește cu tandrețe. Când o aud, de multe ori simt nevoia să-i strig: Încetează odată!"

"Cunosc un norocos pe care soția îl laudă neîncetat. Când aș fi dorit să am și eu alături un astfel de om! Soția mea nu știe să facă complimente. Din contră, îmi dă impresia că și-a propus, ca țel al vieții ei, să-mi descopere toate greșelile."

Acești oameni trebuie să treacă, într-adevăr, "prin foc și sabie". Nădăjduiesc ca ție și lui Petre să nu vi se întâmple

niciodată aceasta. Gândește-te, fetița mea dragă, că sunt nenumărate modalitățile de a spune soțului tău că este un om minunat. Învățã să o faci corect. Există câteva amănunte importante care neapărat îți vor fi folositoare.

Întâi de toate, recunoscând sincer calitățile lui, îți crezi posibilitatea să-i arăți cândva și greșelile.

În căsnicie trebuie ca ambii soți să evolueze, pentru că altfel nu progresează deloc în împlinirea lor personală. O să discutăm mai mult despre această temă atunci când ne vom referi la cum să știi să-ți spui părerea diferită de a celuilalt și să-i spui adevărul cu dragoste. Pentru moment, este suficient să-ți amintești că uzura exagerată strică motorul... Poți, așadar, să-i faci observație pentru ceva numai dacă i-ai spus între timp cât de extraordinar a fost în altceva.

În al doilea rând, ai face bine să controlezi reacțiile lui, care atestă cât de bine alimentezi demnitatea lui bărbătească. Unii bărbați se laudă din când în când exagerat. Când bărbatul tău va face acest lucru, înseamnă că-i lipsește admirația ta. Urmărește-i comportarea când vă aflați în compania celorlalți. Când vei constata că vrea să monopolizeze discuția și să aibă totdeauna ultimul cuvânt, e posibil să fii și tu de vină pentru aceasta. Acordă-i tu atenția pe care o cauți în acest fel.

Un alt indiciu este hipersensibilitatea lui. Când vei vedea că-și protejează excesiv prestigiul și că fericirea lui depinde de o recunoaștere ce vine din afara celor patru pereți ai casei voastre, atunci nu te îndoi că ai să o pățești - ai pățit-o deja!

Iată un alt semn al istețimii soției: fiecare bărbat are anumite părți sensibile, în care elogiile soției îi fac o deosebită plăcere. Ar fi bine ca modul în care vei răspunde acestor sensibilități să se constituie într-un joc al vostru special. Dacă-l joci corect, se poate ca în scurt timp să nu mai aibă nevoie de el. Cel mai probabil este că la început nu-l poți evita, pentru că orice bărbat are slăbiciunile lui pe care nu

le-a depășit încă. La acest capitol, mama ta s-a descurcat de minune. Știi probabil că, tânăr fiind, jucam baschet, fotbal, volei și orice alt sport cu mingea. Pentru că eram foarte binefacut, mă descurcam bine la toate. Adevărul este însă că eram leneș. Dacă stau și analizez astăzi prestațiile mele pe teren, mă gândesc că nu eram chiar atât de bun cât aș fi vrut. Era un alt sport în care eram extraordinar: luptele. Mai păstrez încă o medalie pe care am câștigat-o odată. Adoram luptele. Eram bun și m-am implicat cu totul în acest sport; până într-o zi, când l-am întâlnit pe David, care m-a scos din luptă o dată pentru totdeauna.

Mama ta nu a vorbit niciodată despre aceasta. A păstrat secretul înfrângerii mele până m-am maturizat suficient ca să pot vorbi singur despre aceasta. Vorbea cu discreție numai despre calitățile mele, până când bărbatul ei și-a depășit neputința și s-a lămurit singur în legătură cu ceea ce se întâmplase.

Cu siguranță, și bărbatul tău are zone tainice de mândrie și de rușine. Ai face bine să le descoperi și să joci puțin teatru pe seama lor. E nevoie de ceva timp ca să le depășească. Dar anii vor trece și va veni vremea când vă veți amuza amândoi de jocul vostru. Aceasta înseamnă a fi femeie deșteaptă.

Este însă timpul să lăsăm toate aceste lucruri care necesită o oarecare prefăcătorie și să ne întoarcem privirea spre lucruri mai importante. Când focul iubirii se mai domolește, găsindu-și împlinirea, sinceritatea este elementul de neînlocuit în fiecare cuvânt pe care îl schimbați între voi. Unele femei grozave se grăbesc să împărtășească cuvinte dulci în toate direcțiile. Deși, în general, bărbații arată că îi mulțumește așa ceva, cei mai mulți dintre ei așteaptă de la femeia pe care o iubesc ceva mai mult decât cuvinte goale. (Îmi place fraza veselă care circulă în ultimul timp printre elevii școlilor noastre: "Las-o baltă că a-nceput să miroasă.")

Așadar, înainte să vorbești, asigură-te totdeauna că ceea ce spui are gustul adevărului. Soțul tău dorește de la tine autenticitate și adevăr.

Este timpul să alerg la poștă. Dar înainte să sigilez plicul, să spunem din nou împreună: "Știu că este un om minunat!"

Dacă s-ar putea cântări cuvintele, acest cuvânt ar cântări cel mai mult. Sper că și Petre va intra în acest duh și va găsi nenumărate modalități de a-ți răspunde pe măsură. Și chiar dacă încă nu o face, nu-i da târcoale. Începe tu. Dacă este un om normal, cum cred că este, va reacționa sigur, și va reacționa așa cum trebuie.

De câte ori vezi o femeie radiind de fericire, să știi că o face pentru că știe că este iubită. La fel se întâmplă și cu bărbații care radiază o autentică siguranță de sine. Vei descoperi partea bună a tovarășului tău de viață, numai dacă o cauți și dacă ceea ce ceri i-o spui cu cuvinte.

Cu cele mai bune urări pentru cuvinte bune,
Tata

P.S. Mi-am amintit o poveste veche. Se spune că era un bătrân ciudat care a trăit douăzeci și unu de ani cu femeia sa fără să-i spună nici un cuvânt. Într-o dimineață, însă, la micul dejun, a întrerupt tăcerea cu aceste cuvinte: "Draga mea, de multe ori, când mă gândesc cât valorezi tu pentru mine, de-abia mă abțin să nu ți-o spun!" Să nădăjduim că această poveste este valabilă numai pentru cei de altădată.

Indispoziții

Draga mea Caterina,

Ieri seară, plecând spre universitate, m-ai întrebat: "Tată, ce pot să fac cu aceste indispoziții?" Mi-ai explicat că nici Petre "n-a fost în toane bune", și am înțeles că asta te chinuia.

Să vedem această temă de aproape, pornind de la un eveniment pe care nu trebuie să-l uităm niciodată:

Indispozițiile constituie parte a personalității fiecărui om normal. Din experiența mea știu că la acest capitol nu există excepții, nici la bărbați, nici la femei și nici chiar la copii. Singurele deosebiri se datorează profunzimii, locului, timpului sau cauzelor care determină indispozițiile. "Când zboară, când se târăște" - este destinul fiecărui suflet. Până și sfinții aveau căderi bruște ale dispoziției lor sufletești.

Dacă ne gândim bine, într-adevăr, însăși evoluția vieții nu este, oare, un continuu urcuș și coborâș? Ca în muzică - ritmuri lente și refrene vesele. Natura se reciclează. Istoria are epocile sale luminoase și întunecate. Se pare că toate urmează un drum al schimbărilor, iar soții nu fac excepție de la această regulă.

În loc să te vâicărești, străduiește-te mai bine să vezi binecuvântarea pe care o aduc aceste experiențe ale alternării.

Indispozițiile celor dragi ne ajută adesea să deslușim mai bine virtuțile lor; imediat ce-și revin, suntem în măsură să prețuim mai mult partea bună a soților noștri, tocmai pentru că ni se dă prilejul să cunoaștem mai bine și partea lor rea.

Mă vei întreba, desigur, dacă aceste indispoziții nu duc și la stări bolnăvicioase. Sigur că duc. Și o măsură de control este intervalul de timp de care are nevoie cineva ca să-și revină. Indispoziția care cedează repede locul ei cerului deschis denotă sănătate sufletească. Un indiciu rău este - am putea să-l numim "traseu Stukas" - căderea bruscă de la mare înălțime la mare adâncime, precum și invers. Când vezi că o astfel de situație se repetă într-un ritm neliniștitor, faci bine dacă ceri ajutor unui specialist.

Să vedem, acum, un alt aspect important: este nevoie să faci tot ce-i posibil ca, atunci când el va cădea în prăpastia deznădejdiei, să nu-l urmezi și tu. Teoretic este ușor, însă, în realitate, să știi că vei avea probabil nevoie de mult timp ca să reușești. Este foarte normal ca atunci când el va fi melancolic să fii și tu. Exact pentru că-l iubești și vrei să împarți cu el totul, la început ți se va părea că cel mai bun mod de a-l ajuta este să-l urmezi în tristețea lui. Totuși, "simpatie", în sensul bun, nu înseamnă "împreună cădere".

Modul cel mai eficient de a contribui la restabilirea dispoziției lui este să-ți păstrezi inima plină de sentimente bune. Aceasta poate ca la început să-l facă să-și iasă din minți, deoarece cei mai mulți dintre noi nu învingem ușor acel mic demon din subconștient - mă refer la neputința de a suporta fericirea celor din jurul nostru atunci când noi ne simțim îngrozitor. Însă mânia lui de început va trece repede, dacă tu îți păstrezi sângele rece. Când criza va trece, va fi mulțumit că unul din voi doi nu a încetat să rămână cu picioarele pe pământ. Cu timpul, veți găsi un mod comun ca și el să rămână stabil atunci când tu te vei zdruncina.

Unul din motivele care te poate conduce și pe tine la tristețe, atunci când el e mâhnit, este situația în care pui pe seama ta indispoziția lui. Dacă într-adevăr tu ești cea care e de vină, n-ai decât să accepți fără ocolișuri. Dar terorizarea cu autocritici îndoielnice nu aduce nici un rezultat

bun, în special când indispoziția este a lui și tu n-ai fost cu nimic vinovată. Este semn de maturitate să poți spune cu simplitate: "Să nu uit că aceasta este treaba lui și că refuz să mă osândesc pe mine însămi. Treaba mea este să mă păstrez pregătită și cu sânge rece. Voi fi gata să-i ofer cea mai autentică dragoste pe care o nutresc pentru el, numaidecât ce-mi va oferi prilejul."

Am observat că unele femei capabile fac următorul lucru inteligent: se pregătesc dinainte pentru a putea întâmpina indispozițiile soților lor.

Și tu poți să-i înveți punctele slabe și să ridici din timp paratrăznete care să adune tunetele. O prietenă a noastră - de altfel, o soție model - spune că atunci când simte că indispozițiile îi dau târcoale soțului ei, îi cere să-i pregătească frigărui pe balcon - aceasta fiind o pasiune a lui. Mărturia nemincinoasă a experienței ei este că o masă sănătoasă, cu toate delicatessurile auxiliare pe care ea le pregătește, face totdeauna minuni.

Poate că voi, într-o situație asemănătoare, ar trebui să mergeți la teatru; poate o plimbare sub clar de lună să constituie antidotul pentru voi. Și, dacă partenerul tău preferă să se închidă în casă, nu ai decât să pregătești atmosfera cea mai potrivită în care să-i poată trece tristețea în voie. Câțiva dintre bărbații pe care îi cunosc ar da orice ca să-și asigure o astfel de protecție în fața "răutății lumii", chiar în casa lor.

Dacă progresați în acest fel și preîntâmpinați tot ceea ce vine din afară, este posibil să descoperiți în același timp și un sistem eficient de avertizare reciprocă. O bună prietenă a noastră, Sofia, spune că împreună cu soțul ei, Andrei, au făcut următorul acord, demn de o capodoperă: de fiecare dată când el are de depășit o zi grea la serviciu sau se întâmplă să-și piardă cheful lui obișnuit, sau când valoarea acțiunilor scade sau pierde vreun client de care era sigur, atunci își pune o floare la reverul hainei înainte de a se

întoarce acasă. Aceasta constituie un avertisment: în ziua aceea, se știe, nici o vorbă despre impozitele ce trebuie plătite sau despre ochiul de aragaz care s-a stricat și care face să sară siguranța, sau despre orice altceva care ar solicita în plus nervii soțului, și așa prea tensionați.

Mai poți să faci și altceva: este vorba despre cel mai bun medicament, pe care eu și mama ta îl găsim deosebit de eficient. Se numește *discuție*.

Sună însă telefonul. Am o vizită. Un cuplu mă roagă să-i primesc numaidecât. Există atâtea și atâtea cupluri care trăiesc fără să schimbe măcar un cuvânt despre cele mai importante probleme din viața lor!

Deci, vom vorbi despre "discuție" în următoarea noastră scrisoare.

Îți doresc ceruri fără nori,
Tata

Puntea comunicării

Draga mea Caterina,

"Cât de bine comunicați între voi? Puteți discuta despre simțămintele voastre? Există teme speciale pe care trebuie să le tratați cu tact și delicatețe? Cât de capabili sunteți să vă împărtășiți cele mai intime gânduri?"

Toate acestea sunt întrebări cunoscute pe care le pun cuplurilor consilierii familiali. Pe câți îi cunun mă asigură că răspunsurile pozitive la toate aceste întrebări constituie cel mai mare atu al legăturii lor.

Compară însă această afirmație cu ecourile celor mai obișnuite reproșuri pe care le auzim, de fiecare dată, de la cupluri căsătorite de ceva timp: "Știți cum ne simțim când sună telefonul, îl ridicăm și nu ne răspunde nimeni? La fel mă simt și eu..."; "Vă rog, desigur, să nu-i spuneți soțului meu că v-am spus..."; "Sper să nu spuneți ceva din toate acestea soției mele!"; "Cum adică să discut cu ea?! Soția mea este misterioasă ca un sfinx!"; "Niciodată nu răspunde ca un om. Bombăne..."; "Pentru noi, căsătoria este ca și cum ar fi avut loc între doi străini".

Toate acestea sunt fragmente din nesfârșitele liste pe care le aud și din care aș fi putut să-ți prezint multe alte versiuni.

După părerea ta, ce anume a intervenit la acele perechi de îndrăgostiți care erau atât de siguri de capacitatea lor de a comunica? Există o serie de răspunsuri, pe care vom fi obligați să le acoperim în această scrisoare și în altele ce vor veni, urmărind sistematic un schelet central al gândirii, pe care-l vom numi "puntea comunicării".

O dată ce comunicarea inimilor prin cuvânt este unul din elementele de bază ale unei căsnicii reușite, să facem începutul cu trei "trebuie" și cu trei "nu trebuie", care pot ajuta să întăriți puntea comunicării dintre voi.

1. *"Trebuie" să-l întâmpini cu bucurie atunci când se întoarce acasă.*

Un soț a făcut următoarea observație pitorească: "Prima ei treabă, când intru pe ușă, este să golească asupra mea coșul de gunoi...", și a continuat explicând mania pe care o are soția lui să adune toate veștile rele ale zilei și să le descarce de îndată ce el ajunge acasă. Vei accepta că omul, dacă altceva nu este, este maestru al cuvântului - după cum o demonstrează logoreea ei: "Cel mic a spart geamul de la ușa vecinului"; "Furtunul din grădină s-a spart din nou"; "Repară-mi o dată robinetul din bucătărie; îți spun de cinci zile! Curge întruna și mă înnebunește"; "Știi, vecinii noștri se despart" și multe altele.

Toate aceste vești neplăcute contribuie la orice altceva, numai la întoarcerea normală a unui bărbat acasă, nu. Bineînțeles că există și excepții care necesită înștiințarea imediată, dar buna înțelegere presupune ca unele subiecte să fie amânate penru mai târziu.

Desigur, la unii bărbați apare următorul fenomen interesant: însuși bărbatul căruia îi este silă să fie primit astfel are plăcerea continuă să descarce coșul lui cu gunoai de îndată ce pune piciorul în casă. Probabil că cineva i-a spus că femeile sunt făcute să audă numai lucruri neplăcute, iar bărbații numai lucruri plăcute.

Dacă se întâmplă ca și bărbatul tău să aibă astfel de obiceiuri în primele luni, te-aș sfătui să te faci că nu înțelegi; fii prudentă și lasă-l cu ale lui. Pune o muzică discretă la pick-up și fă-l să vină lângă tine... Vino tu în întâmpinarea ofurilor lui. Este posibil ca tandrețea ta să-l facă să amâne orice descriere amănunțită a iminentului sfârșit al lumii.

Din experiența mea, știu că în același timp n-ai face rău să revizuiști din timp în timp cuvintele cu care-l vei întâmpina acasă.

2. *"Trebuie" să vă faceți timp ca să fiți împreună.*

Îmi amintesc o caricatură răutăcioasă dintr-o revistă, în care o tânără mamă, înstărită, le spunea copiilor ei povestea de seară înainte de culcare: "Și cum spuneam, copii, tatăl vostru are 1,70 m înălțime, are părul negru, mustață subțirică și plăcută, este sportiv și bronzat și adoră pescuitul."

Fiecare bărbat trebuie să aibă o preocupare a lui, un hobby. Același lucru este valabil și pentru femei. Într-una din primele noastre scrisori am vorbit despre necesitatea vieții particulare și cum aceasta devine, în cele din urmă, magnetul care îl va aduce pe unul mai aproape de celălalt.

Ce-ai zice dacă ai afla că s-a umplut pământul de cupluri neisprăvite, a căror dragoste s-a degradat atât de mult, încât cei doi "se omoară" pentru lucruri care n-au nici o legătură cu partenerul lor?

Așadar, ce se poate face? Uneori, leacurile mici aduc rezultate impresionante. Vei adăuga multe în viața ta, folosind ceea ce noi numim "împreună-petrecere".

Bănuiesc că-ți amintești cât de bine am făcut în familia noastră când am luat hotărârea comună de a respecta jurământul acesta: să servim masa împreună și să discutăm cu toții la cină problemele zilei. Adică să schimbăm impresiile zilei, să prezentăm celorlalți problemele care ne interesează personal și să hotărâm de comun acord în privința problemelor care ne privesc pe toți.

Într-una din cele mai frumoase atmosfere de familie pe care le-am cunoscut, cuplul respectiv făcuse un "mic acord". Acest "mic" acord s-a dovedit, în cele din urmă, una din cele mai "mari" și importante înțelegeri pe care au făcut-o vreodată în viața lor: și-au promis unul altuia să-și acorde câteva minute înainte de culcare pentru a răspunde la

întrebarea: "Care a fost cea mai fericită clipă pe care am trăit-o?"

Alte cupluri și-au făgăduit reciproc să mănânce o dată pe lună la restaurant *numai ei doi*, într-un loc în care le place cel mai mult, să găsească pe cineva să rămână cu copiii și să deschidă o pușculiță pentru această cină specială. Am subliniat *numai ei doi* pentru că ieșirile împreună cu prietenii nu au aceeași valoare. Vorbim de ieșirea din singurătate, în care sufletele se întâlnesc "fără mijlocire".

Vor exista, desigur, împrejurări care vă vor obliga să suspendați aplicarea oricărei condiții pe care ați acceptat-o. Nu vă grăbiți însă să depuneți armele și nici să ajungeți la concluzii pripite. Punțile comunicării au nevoie de timp ca să se construiască.

3. "Trebuie" să știi despre profesia lui cât de multe poți.

Într-o seară a venit cineva în biroul meu să-mi aducă un mandat poștal. Era un dar al lui din banii pe care i-a luat pentru prima lui invenție. Fii atentă ce mi-a spus despre soția lui: "Acest brevet de invenție, pe care l-am asigurat și care a început să-mi aducă câștig, nu este într-un totuț idea mea. Nelly a studiat tot ce a găsit legat de profesia mea - a citit cărți, a urmat cursuri, a vorbit cu toți specialiștii pe care a putut să-i abordeze. Și într-o zi mi-a spus: «Alexandre, pun pariu că tu, cu mintea ta inventivă, ești capabil să schițezi un ochi electronic care să poată alege portocalele sănătoase de cele stricate, ele aflându-se încă în lădiță». Aceasta m-a determinat să pornesc..." Vizitatorul meu a continuat prin a-mi explica cum funcționează aparatul. Nu l-am prea înțeles, dar el a continuat să-mi descrie inteligentă creație care i-a adus în cele din urmă rezultatul mult dorit.

Istoria nu se oprește aici. Vei înțelege mai mult valoarea acestei femei din cele ce-ți voi reproduce în continuare: "M-a pus să promit că nu voi mărturisi niciodată, nimănui, de unde am avut ideea", a continuat vizitatorul meu.

"Înțelegeți cum mă privesc șefii mei de-atunci. Mi-au reparat un atelier special unde să mă ocup și de astfel de invenții profitabile. Și cu siguranță înțelegeți cine este acela care mă ajută în continuare. Nu am cuvinte să-mi exprim recunoștința față de o soție ca Nelly. "Apoi m-a rugat să-i pomenesc la rugăciune. I-am pomenit, neuitând să adaug în rugăciunea mea urarea: Luminile sufletelor lor să rămână totdeauna întoarse către Creatorul lor de la care vine "toată darea cea bună și tot darul desăvârșit..."

O astfel de femeie este o adevărată revelație pentru orice bărbat.

Suficient totuși cu "trebuie". Este timpul să ne referim la "nu trebuie", care este de asemenea necesar pentru comunicarea corectă a două inimi.

Iată trei din cele la care merită să fie atent cineva.

1. "Nu trebuie" să neglijați interesele voastre comune.

De regulă, la toate cuplurile care se îndreaptă spre căsătorie există o mulțime de lucruri, care contribuie la unirea lor. Acestea, însă, suferă adesea o degradare profundă și se pierd, din motive pe care nu le-am analizat, în categoria lui "trebuie".

Care sunt aceste cauze?

Una dintre ele este tendința unuia din cei doi de a domina în discuții. Înaintând nestăvilit de la "pentru început" la al doilea, al treilea, al patrulea argument, orice dialog se înecă în monologul aceluia.

Toți avem această obișnuință neplăcută. Suntem îndrăgostiți, se pare, de sunetul cuvintelor pe care le pronunțăm. Uitam însă că, deși vocea noastră poate să ne încante urechile, poate în același timp să constituie o pălăvrăgeală deranjantă pentru urechile celuilalt, care își așteaptă zadarnic rândul să vorbească și el.

Câte femei capabile am cunoscut, toate dețin leacuri care fac minuni în astfel de situații:

a) Cunosc o mie și una de modalități mărunte și inteligente de a-i oferi totdeauna soțului privilegiul priorității cuvântului; b) Au capacitatea să tacă la primul semn că celălalt vrea să spună ceva; c) Știu să "citească" semnele de indispoziție care apar la soții lor, cum ar fi încruntarea, tremuratul buzelor, încrețirea frunții sau orice altă mișcare caracteristică. Este adevărat, desigur, că și el trebuie să facă tot ce este posibil pentru a avea grijă de gândurile tale. Nădărduiesc să fie la acest capitol la fel de înțelept cât te dorește pe tine. Să fii sigură însă că vei auzi mult mai des sunetul pașilor lui pe puntea comunicării voastre dacă, în ceea ce te privește, vei perfecționa acest delicat barometru care știe să prevadă o stare sau alta.

Cu cât vei face mai bine aceasta, cu atât vei vedea mai bine cum cresc acele interese comune pe care v-ați sprijinit primele voastre visuri. Cu timpul, aceste interese vor deveni suportul pe care se vor împleti dorințele voastre comune, și puntea voastră se va umple de frumusețe și de farmec.

2. *"Nu trebuie" să încerci să-l impresionezi cu ceea ce știi.*

Orice fel de invidie este pericol de moarte în căsnicie. Unul dintre cele mai urâte aspecte ale acesteia este invidia spirituală, intelectuală. Dacă se va întâmpla ca soțul tău să cunoască lucruri pe care tu nu le știi, vei câștiga dacă vei găsi smerenia să spui: "Admir cunoștințele tale. Mai spune-mi și alte lucruri."

Vor exista însă și domenii în care cunoștințele tale le vor depăși pe ale lui. Aici fii atentă să te descurci cât mai bine. Să prezinți fără ostentație ceea ce știi, cu acea simplă siguranță care convinge fără să deranjeze.

Îți amintești, când tu și fratele tău erați mici, am pus clanța porții de la grădină atât de jos cât să ajungeți amândoi. Acest lucru vă scutea de orice efort. Ideea ne-a dat-o un părinte care venise la noi în vizită și pe care-l deranjau bătăile voastre în poartă, când intrați și ieșeați într-una din casă...

Accastă sugestie a fost un câștig pentru noi toți; a făcut vința voastră mai ușoară și ne-a scutit pe mama voastră și pe mine de acel du-te-vino la poartă.

Ai observat, cu siguranță, cum oamenii cu adevărat mari, știu să-și coboare nivelul cunoștințelor la un nivel accesibil celorlalți. Același lucru este valabil și pentru voi amândoi: trebuie să învățați să coborâți "clanțele" voastre astfel încât să fie posibil să redați ceea ce știți și să receptați ceea ce nu știți fără să se nască discuții.

Femeile inteligente nu uită niciodată că bărbații lor se vor mândri cu ele dacă vor ști să nu iasă în evidență, ci să-i pună în evidență pe soții lor.

3. *"Nu trebuie" să lași necontrolată limba ta.*

În realitate, și acest "nu trebuie" este la fel ca celelalte despre care am vorbit mai înainte. Cum să facem însă aceasta? Va trebui să vorbim în repetate rânduri despre același subiect.

Motivul acestei repetări este acela că nu-mi pot scoate din minte toată acea mulțime de femei vorbărețe care defilează pe la biroul meu ca să le rezolv problemele de familie. Dacă am vrea să le clasificăm, o parte dintre acestea le-am trece la categoria "înterupătoarelor". A înterupe interlocutorul este o regulă normală pentru mulți dintre noi. Stăm pe marginea scaunului și așteptăm cu nerăbdare un prilej să intervenim în discuție; altă dată, nu așteptăm nici un pic: numaidecât ce își trage celălalt răsuflarea, intervenim și spunem vrute și nevrute. Nu sunt femeie și nu știu cum apare acest lucru din punctul vostru de vedere, însă ca bărbat știu că foarte puțini dintre noi simpatizează femeile care-și vâra continuu nasul în discuțiile noastre.

Altă parte dintre femeile vorbărețe ar constitui categoria "întrebătoarelor". Același bărbat, care o dată ar vrea să spună ceva, altă dată nu dorește nimic mai mult decât să mediteze în liniște, fără ca cineva să-l deranjeze în vreun fel.

Prin urmare, nu-i întrerupe soțului tău gândurile. Minteia fiecăruia dintre noi se blochează câteodată și adesea ne tulburăm pentru că nu reușim să găsim o soluție când suntem în încurcătură. Aceasta, însă, și alte complicații au nevoie de multă reflecție interioară înainte de a fi exprimate în cuvinte.

Orice intervenție din partea celuilalt în această frământare interioară, cu întrebări insistente ca: "Spune-mi o dată ce ai...", "Pe tine te frământă ceva..." sau "Dacă nu vorbești, treaba ta ..." constituie motiv de enervare și este lipsă evidentă de politețe.

Convingerea că știm foarte puține lucruri despre consoarta noastră, chiar dacă suntem căsătoriți de multă vreme, este unul din principalele motive care m-au determinat să scriu aceste scrisori. Să nu uităm asta și să nu avem pretenții exagerate.

Avem dreptul, desigur, să știm unele lucruri despre tovarășul nostru de viață "numaidecât, acum". La fel și el. Multe altele însă au nevoie de timp ca să poată trece puntea comunicării dintre noi. De aceea, a iubi așa cum trebuie înseamnă să poți avea răbdare.

Tema aceasta este infinită. Aud din nou de departe cunoscutul toboșar; cântă totdeauna aceeași melodie - drumul către ceruri este lung și anevoios!

Același lucru se întâmplă și cu arta comunicării între noi. Dacă totuși insistați să o învățați, este posibil să simțiți cândva una dintre cele mai puternice emoții; va fi clipa când veți putea comunica fără cuvinte, "în tăcere". Va fi o clipă minunată. Veți face plimbări lungi, veți sta pe malul mării și în aceeași clipă sufletele voastre vor împărtăși aceleași sentimente într-o comunicare tacită. Cuvintele nu-și vor mai avea rostul și inimile voastre se vor bucura în pace.

Îți voi încredința rugăciunea pe care mă străduiesc să o repet înainte de fiecare predică a mea. Am luat-o de la un profesor înțelept, care cunoștea valoarea lucrurilor ce se

spun și greutatea lucrurilor care nu se spun. Poate vă va fi prețioasă în viața voastră comună:

"Pune, Doamne, pază gurii mele
Și ușă de îngădire împrejurul buzelor mele."

Tata

"Una tu și una eu"

Draga mea Caterina,

"Una tu și una eu" este un alt mod de a spune ceea ce eu și mama ta am numit mai pe înțeles "cele șapte reguli oficiale pentru o ceartă corectă și onestă..."

Pentru ca două inimi să se unească au nevoie de afecțiune și tandrețe. Dacă vrei însă să fii prudentă, pregătește-te și pentru altceva: strigătul de luptă! Când doi oameni normali, în ale căror vene curge sânge, pun început unei căsnicii, este normal să existe, din când în când, unele fricțiuni sau chiar izbucniri puternice. Să nu te surprindă această afirmație. Dacă înveți să controlezi situația, aceste mici "războaie" se vor dovedi a fi pentru căsnicia voastră mai binefăcătoare decât îți imaginezi. O izbucnire pe care vei ști să o temperezi poate, în cele din urmă, să-ți facă bine și ție și celor din jurul tău.

Faptul că Petre poate să găsească în casa lui un loc unde să răbufnească se poate dovedi binefăcător chiar și pentru relațiile lui de serviciu. Cele mai multe dintre profesiile de astăzi impun o abținere severă de la exteriorizarea sentimentelor, chiar și atunci când știm că avem dreptul să răbufnim. Pentru aceasta, o altercație acasă, în limitele unui spațiu primitiv, poate să servească nevoii de răbufnire, cu consecințe binefăcătoare atât pentru el, cât și pentru tine și pentru colegii lui. Avansarea lui în serviciu poate foarte bine să depindă de acest fapt. Ciondăneala corectă și respectuoasă este un bun medicament preventiv pentru însăși sănătatea voastră. Poate să împiedice dureri de cap, strângeri

de inimă, tensiune ridicată - fără să oitem ulcerul, alergiile, proasta dispoziție, supărarea și multe altele asemenea.

De altfel, cearta care se desfășoară în anumite limite are farmecul ei.

Când vei auzi unele cupluri spunând: "Suntem căsătoriți de atâția ani, dar n-am schimbat niciodată un cuvânt urât între noi", trebuie, de regulă, să presupui că au găsit o modalitate ca să așeze și să-și clarifice problemele la o masă comună de împăcare.

Dacă totuși acest lucru înseamnă că trăiesc ca "mielușei nevinovați", să fii convinsă că această viață de mielușei i-a privat de multe aspecte ale unei vieți omenești reale. Odată, la o parohie, responsabilă cu comitetul de doamne, descriind un personaj oarecare din Vechiul Testament, a răbufnit cu o observație neobișnuită pentru o asemenea conjunctură, dar deosebit de reușită: "Ascultați, prietenelor: la urma urmei, îl compățimesc cum nu vă închipuiți pe acest om. Am căutat toate relatările referitoare la persoana lui și, fără să fac pe grozava, tot ceea ce pot să afirm despre el este că sărmanul a trăit o viață normală și netulburată!"

Caut să-mi amintesc despre cine era vorba... Nu-mi amintesc de nici un personaj din Biblie care să fi trăit o viață atât de tristă. Poate că i-a scăpat ceva, în cercetările ei, acelei doamne. Dar dacă are dreptate, cred că trebuie să-i împărtășim dezamăgirea.

Bucuria este o parte integrantă a vieții și o parte a bucuriei provine din strădania noastră de a rezolva problemele, de a înfrunța divergențele, de a lupta pentru armonie, de a clarifica păienjenșurile interioare și, în același timp, este și modalitatea prin care vom reuși toate acestea. Astfel, ori de câte ori este nevoie, să nu ezitați să ridicați baricade pe puntea voastră, pregătindu-vă pentru o luptă față către față.

A sosit acum timpul să-ți spun "cele șapte reguli valabile pentru o ceartă corectă și cinstită", pe care ți le-am promis.

Aceasta reprezintă o convenție nescrisă, de suflet, între mine și mama ta, pe care ți-o încredințăm cu nădejdea că se va dovedi la fel de folositoare pe cât ne-a fost și nouă în ultimii douăzeci și cinci de ani.

1. Înainte să răbufnească o ceartă, asigurați-vă amândoi că momentul este cel mai potrivit .

Fiecare dintre noi avem o carie ascunsă, care ne zgândăre să izbucnim cu primul prilej, deoarece ea se hrănește din epuizarea noastră. O femeie deșteaptă trebuie să știe acest lucru și, ca o pisică șireată, să prefere să se ocupe cu pisoii ei, oricât de mult chef ar avea să se lege de celelalte pisici din ogradă.

Când vezi că soțul tău se întoarce obosit de certurile care au loc la serviciu, să știi că nu este ziua cea mai potrivită să te certți și tu cu el. De asemenea, și el trebuie să știe a recunoaște "steagul alb" pe care îl ridici tu, chiar dacă el stă să explodeze. Trebuie și el să învețe să se abțină, din moment ce știe că femeile petrec adeseori zile de chin cu copiii și mai au, și ele, indispozițiile lor. Vei vedea că în această regulă reciprocitatea capătă o mai mare importanță cu cât o studiați mai bine.

Este posibil, totuși, ca în paralel, să învățați să țineți cont de ceea ce este specific fiecăruia dintre voi când se apropie momentul conflictului. Și ca să fii mai sigur asupra acestei teme, am cerut unor doamne să-mi încredințeze "semnele secrete de luptă" ale soților lor. Îți relatez patru răspunsuri ca să le ai în vedere:

"De fiecare dată când traficul îl face să înjure, știu că ceasul declanșării conflictului se apropie";

"De fiecare dată când pune mai multă sare în mâncare, sunt convinsă că ceva îl chinuie și stă să izbucnească";

"Când insistă prea mult asupra felului cum sunt călcate cămășile lui, știu că se pregătește...";

"Știu că al meu este gata de ceartă când îl aud că se plânge de notele de plată".

Firește, semnalele pe care le emite Petre pot fi total diferite. Află, totuși, că e mai bine ca unele lucruri să aștepte, unele să nu aștepte deloc, iar altele pot aștepta pentru mult timp.

Orice soluție ați da certurilor voastre, învățați să vă acordați unul altuia timpul necesar de pregătire, așa cum face și judecătorul care, răbdător, se adresează părților care se judecă, cu întrebarea: "Sunteți pregătiți?"

2. Nu uitați că fiecare ceartă are ca scop final înțelegerea mai profundă a celuilalt.

Vă puteți alege arma dintr-o mare varietate. "Smerenia și cinstea" este una dintre opțiuni. Despre ea însă vom vorbi mai târziu.

Dar ține minte aici că, în certurile voastre, nu este unul dintre voi întotdeauna Sf. Gheorghe iar celălalt întotdeauna balaurul.

"Răbdarea" este o altă opțiune. Fără ea puteți dărâma atât cât să aveți nevoie de săptămâni întregi pentru a reconstrui.

"Iertarea", "Harul", "Iubirea de adevăr" și "Dragostea" sunt alte arme pe care trebuie să le cunoașteți foarte bine înainte să spuneți "foc".

Cât privește "ținta", mai bine să vă amintiți că scopul vostru nu este să vă scoateți ochii unul altuia, ci să îmbunătățiți căsnicia voastră încercând o înțelegere reciprocă mai profundă.

3. Controlați-vă adesea armele pentru a vă asigura că nu sunt periculoase.

Această regulă decurge ca urmare firească a celor spuse mai înainte. "Lupta până la moarte" poate da rezultate pe front, dar casa voastră nu este, în nici un caz, un câmp de luptă. Acasă vă luptați ca să stârpiți neînțelegerile voastre și nu ca să-l distrugeți pe celălalt! Astfel, când vedeți negru

în fața ochilor, aveți mare grijă la cuvintele pe care le aruncați unul asupra celuilalt.

În această perioadă chiar, mă lupt să salvez o căsnicie în care soțul, la o ciocnire cu soția, ieșindu-și din fire, a făcut următoarea greșală fatală: i-a strigat că, oricum, niciodată n-a suferit afurisiții ei pistrii! Femeia avea într-adevăr pistrii, care, sincer să fiu, o făceau încântătoare. Problema este că pistrii i-au creat acesteia probleme în adolescență, însă pe atunci el îi spunea că îl înnebuneau pistrii ei - și, în parte, spunea adevărul, dar, tot în parte, nu spunea adevărul. Exact aceasta i-a scăpat de sub control în răbufnirea lui.

Un oarecare progres a avut loc în acest cuplu. El i-a cerut iertare de mii de ori. Totuși, pe ea o va chinui pentru mult timp bănuiala: "Oare îi plac într-adevăr pistrii mei, așa cum îmi spunea odată, sau este adevărat ce mi-a spus acum, la mânie?"

Sadismul, precum știi, este oricum rău. Una dintre formele lui grave este să reproșezi celorlalți lucruri pe care nu le pot schimba sub nici o formă. Chiar și cea mai ușoară critică are nevoie de o anumită diplomație. Dacă o adresezi cu mânie, este posibil să-l determini pe celălalt să reacționeze astfel încât să nu-l ajute, ci din contră, să-i dăuneze. În interiorul nostru se ascunde un mecanism de autoapărare care se declanșează de îndată ce ne ofensează cineva. Mulți bărbați iau lecții de autostăpânire de la soțiile lor. Dacă reușești să-ți controlezi limba, chiar dacă el nu poate, este posibil ca Petru să iasă din cearta voastră cu amintirea împropătată despre nemaipomenita lui soție, care-i dă lecții prin tăcerea ei.

O altă armă care trebuie nimicită o reprezintă unele cuvinte des folosite, care, rostite cu năduf, vatămă. Cuvinte precum "niciodată" și "tot timpul" - "niciodată nu vii acasă la timp" ori "tot timpul dai prioritate copiilor"-fac să izbucnească incendii care se sting foarte greu. Un cuplu înțelept,

pe care-l cunosc, a luat hotărârea să șteargă aceste cuvinte din limbajul lor polemic. Să nu întârziți nici tu să descoperi cuvintele voastre care "incendiază", ca să imiți prudența acestui cuplu.

Îată și un paradox: am menționat mai înainte că există momente când tăcerea este cel mai bun răspuns. Totuși, uneori a nu spune nimic este mult mai rău decât a vorbi. Tăcerea totală a fetei care iubește este adeseori răspunsul cel mai răsunător pe care poate să-l asculte un bărbat, în special când așteaptă nerăbdător să audă cuvinte tandre.

Studiază așadar regula nr.3 și învață bine utilitatea ei. În înfruntarea pe care o aveți pe puntea comună aveți grijă ca săbiile voastre să fie dintr-un material rezistent și elastic; obuzul care iese din tunul vostru să fie de zăpadă, și nu de foc.

4. Străduiți-vă să coborâți, nu să ridicați tonul vocii voastre.

Regula aceasta am descoperit-o și am consolidat-o, în comun, în prima perioadă a relației noastre, cu mult înainte să ne căsătorim. Această regulă, ca și multe alte părți frumoase ale dragostei noastre, a fost consecința firii mai îngăduitoare a mamei tale. În casa gălăgioasă a părinților mei începeam să țipăm și, de îndată ce ne mâniam, tonul se ridica proporțional cu aprinderea mâniei.

Ți-am spus odată cum m-am îndrăgostit de vocea mamei tale înainte să o văd la față. La un curs de filologie, ca să învioreze atmosfera, profesorul a cerut unei fete să recite câteva versuri din Shakespeare. În sala aceea foarte mare, eu rătăceam cu mintea privind pe fereastră, numărând zilele care au mai rămas până la începerea campionatului de fotbal din facultatea noastră. Deodată, o voce de înger ajunge la urechile mele - tonul calm al vocii ei. Am căutat și am găsit izvorul acestei voci și, o dată găsit, am făcut un jurământ: când voi începe să mă uit după fete, aceasta va pătrunde prima în gândul meu!

Restul îl știi. Când am început să ne întâlnim mai des, am simțit într-adevăr ceea ce voia să spună Shakespeare cu următoarea frază: "Vocea ei a fost atât de tandră, de dulce și de lină, ceva încântător la o femeie!"

Așa cum se întâmplă la toate cuplurile de îndrăgostiți, momentul primului conflict nu a întârziat să apară. Eu am început cu prostul meu obicei să țip încât să audă tot cartierul. Ea m-a oprit și mi-a spus că știe o modalitate mai bună. "Hai să ne înțelegem", a zis; "de acum încolo, când ne mai certăm, să coborâm tonul vocii o octavă, în loc să-l urcăm două."

N-a fost ușor. Pentru un bărbat, ca să coboare tonul vocii necesită o mare stăpânire de sine. Același lucru este necesar uneori și pentru unele femei.

5. Nu vă certați niciodată în public și nu faceți cunoscute celorlalți problemele voastre personale.

Eram, odată, într-un grup de cercetare din care făcea parte un cuplu de "copoi" - vreau să spun oameni-copoi - în care fiecare vâna fără milă micile scăpări ale celuilalt... De pildă, el ne relata impresiile dintr-o călătorie de vacanță. Ea stătea cu urechea lângă el să prindă prima greșeală pe care ar fi putut să o facă, până a prins-o. El ne povestea că în prima marți ploua și au rămas în casă să joace cărți, când ea a intervenit brusc: "Nu, nu, dragostea mea, nu-ți amintești bine; marți am urcat pe munte, miercuri a plouat!" Războiul deja începuse. "Marți a fost, îți spun. Trebuie să fi fost marți pentru că..." Până să ne dăm seama, am ascultat un buletin de știri complet pentru luni, joi, vineri, sâmbătă, duminică și, peste puțin timp, chiar și pentru săptămâna următoare.

În același grup era și un bărbat corpulent, foarte volubil și dulce în felul lui, căruia îi spuneam alintător Georgel. Depășindu-și cu bine dificultățile, nu evita niciodată să taxeze pe oricine atunci când ceva îl deranja. Cu bucurie ascunsă, am auzit vocea lui răsunătoare punând punct discursului

impetuos al celor doi soți, cu: "Ei, voi doi, de ce nu vă duceți acasă să vă spălați rufele murdare?"

Iată o întrebare bună, care nu poate primi decât un singur răspuns: fiecare spălat de rufe trebuie să se facă la locul lui - și acest loc este casa noastră.

Există încă un detaliu în această regulă: niciodată nu trebuie să aruncăm în public acuzații grave la adresa "jumătății" noastre când nu este de față. Foarte puțini bărbați își iartă soțiile care se plâng și-i critică în spate. Să nu uiți să-i spui lui Petre că femeile diferă foarte puțin de bărbați la acest capitol.

Prin urmare, așază-ți regula nr.5 foarte adânc în minte.

6. Să fim pregătiți pentru reconciliere atunci când unul va spune "stop".

Ia aminte ce spune această regulă: "Să fim pregătiți pentru semnarea acordului de pace." Prin natura lor, unii bărbați obolesc repede într-o dispută, în timp ce unele femei ridică steagul alb cu primul prilej. Noi am stabilit regula consensului înainte de a trece la semnarea acordului de pace. Considerăm că tăcerea nu este totdeauna de aur. Poate să fie o imitare nereușită a aurului cu vopsea galbenă.

Dacă sunteți de acord cu aceste reguli, trebuie să fiți de acord și cu modalitatea absolut cinstită de a le respecta până la capăt. Fără fair-play din partea amândurora, va fi imposibil să reușiți o ceartă "corectă și cinstită", așa cum consemnează eticheta.

Însă, așa cum am văzut, în căsnicie sunt și lucruri neprevăzute. Există bărbați capabili să-i apuce miezul nopții chinându-și adversarul.

Cum poți pune capăt conflictului, atunci când el insistă? Iată o modalitate pe care o folosim noi și care rareori eșuează. Fă cu aproximație următoarea declarație: "Cred că încep oarecum să te înțeleg. Am însă nevoie de o bucată bună de timp ca să te pot înțelege în întregime. Să ne despărțim acum, ca să am puțină liniște pentru a mă convinge

că ai într-adevăr dreptate." (Și să știi că, la urma urmelor, este posibil să aibă dreptate.)

Dacă această modalitate dă greș, este cazul să te neliniștești: căsnicia ta poate să sufere mai mult decât îți imaginezi! Este posibil să aveți nevoie de un specialist pentru a putea clarifica probleme mult mai serioase decât acelea pe care regulile noastre sunt în măsură să le preîntâmpine.

7. Când mergeți la culcare lăsați deoparte tema conflictului până când veți cădea de acord că este nevoie să o dezbateți mai pe larg.

Într-o relație sănătoasă, este nevoie să nu uităm niciodată unele lucruri, iar pe altele să nu ni le amintim niciodată. Căsnicia are nevoie de compartimentele ei etanșe: unele în care să încuiem o parte din cele care ne deranjează și apoi să aruncăm cheia cât mai departe, iar altele pe care să le putem descuia mai târziu.

Observă și la această regulă, pe *amândoi*. Dacă unul insistă pe "una mie", în timp ce celălalt pregetă, ați face bine să discutați între voi, poate chiar în prezența unei persoane de încredere.

Cea mai înaltă formă de înțelegere în orice căsnicie este să continuați să vă iubiți unul pe altul, chiar dacă toate câte se întâmplă "în casă" nu sunt pe placul vostru.

În urmă cu câteva zile, am auzit la o întrunire interesanta observație că nici un cuplu nu trebuie să meargă la culcare până nu-și lămurește toate neînțelegerile din acea zi. Vorbitorul și-a sprijinit observația pe cuvintele lui Pavel: "Să nu apună soarele peste mânia ta." Nu ni s-a dat prilejul la sfârșit să discutăm cu vorbitorul și să stabilim cu exactitate dacă s-a referit la toate neînțelegerile, fără excepție.

Cuvintele lui Pavel sunt minunate, dar ele descriu un adevăr general care necesită o interpretare. Știi, unii cercetători susțin că Pavel era căsătorit, alții că nu era. Oricum ar sta lucrurile, din studiul epistolelor lui reiese că cunoștea foarte bine tema aceasta. Pavel însuși ne-a învățat că cei

care sunt animați de Duhul lui Dumnezeu beneficiază de "iubire, fericire, pace, răbdare, respect, bunătate, blândețe, cumpătate".

Te întreb, așadar, care cuplu va fi vreodată în măsură să treacă în revistă toate aceste meandre ale vieții, înainte ca soarele să apună?

Nu deznădăjdui din această cauză: lucrează neîncetat pentru aplanarea diferendelor dintre voi. Fii rezistentă. Ai încredere! Luptă! Acceptă împăcarea! Amână ceea ce suportă amânare! Ignoră pentru totdeauna ceea ce trebuie ignorat! Discută! Ascultă! Mergi înainte! Nu vei ajunge în vârf până la apusul soarelui. Dar dacă le faci pe toate acestea, nici nu mai ai nevoie. Dacă oferiți zilei de astăzi dragostea pe care o pot dărui inimile voastre, ziua de mâine vă va da înapoi o dragoste mai mare, mai generoasă.

Pentru doi oameni care se iubesc și care nu încetează să se preocupe cu iubirea lor, căsnicia este un drum nesfârșit de frumusețe.

Luptă cinstit,
Tata

"Iartă-mă, dragostea mea"

Draga mea Caterina,

Am putea spune că, după "Te iubesc", cea mai importantă propoziție în căsnicie este micuța și umila declarație: "Iartă-mă, dragostea mea".

Am vorbit deja despre faptul că ideea unei conviețuiri absolut armonioase este mai degrabă ideală decât reală. Răbufniri de ură simțim chiar și pentru cel pe care îl iubim. Ia aminte să le întâmpini cu seninătate. Cuvintele pe care le rostim în astfel de răbufniri este posibil să servească nevoii de exteriorizare a unor sentimente refulate; este însă posibil ca ele să ajute în a deschide drumul pentru mai multă dragoste.

O dată ce recunoașterea greșelilor noastre este un element de bază în căsnicie, propun să dedicăm această scrisoare unui grup de trei puncte care consider eu că te vor ajuta să înțelegi mai bine ceea ce vreau să spun.

1. Unii oameni au dificultăți în a-și recunoaște fără ocolișuri greșelile.

Cu ceva timp în urmă a venit la mine la birou o femeie, soția unui bărbat "fără păcate", ca să discutăm problemele pe care le au ei. În timpul discuției, mi-a spus următoarea constatare dureroasă: "David, soțul meu, este totdeauna cu Dumnezeu și, vă încredințez, este atât de greu să comunicu cu cineva care invocă în permanență numele lui Dumnezeu..."

Viața cu un astfel de bărbat este grea. La fel cum grea este viața bărbaților ale căror femei se poartă ca niște sfinte autoproclamate. Vei înțelege totuși că problema aceasta are

rădăcini adânci. Posibil ca experiența dură să-l fi învățat pe soțul respectiv că fiecare sentiment de vinovăție constituie un semn de neputință. Este posibil să fi cerut cândva iertare și să fi fost refuzat. Tu, cu felul tău de a fi, poți să-l ajuți pe soțul tău să recunoască adevărata cauză a comportamentului său și să se elibereze astfel de o problemă apăsătoare pe care o duce cu sine de mulți ani. Ai face bine să cercetezi cu atenție evenimentele. Poate vei descoperi, astfel, că tu ești vinovată de neînțelegerea dintre voi, și nu el.

Dacă observi că te autojustifici mereu, dacă gândurile tale nu se pot dezlipi de reproșurile nemiloase pe care le construiești la adresa celuilalt, dacă îți este milă de tine și gâfâi la micile dificultăți ca și cum ai urca munți, dacă te porți în discuțiile voastre ca un locotenent față de soldații lui sau dacă găsești totul normal atunci când îți urmărești comportamentul, probabil că a sosit momentul în care trebuie să-ți ceri iertare. Cuvântul profetului din Vechiul Testament: "În zadar folosești medicamentele; vindecare pentru tine nu există" descrie minunat situația în care ne aflăm atunci când ne blocăm în părerea noastră și nu înțelegem să facem un pas mai încolo.

Am mai vorbit despre aceste dificultăți în scrisorile noastre anterioare. Să mergem mai departe repetând încă o dată acest mesaj care se potrivește cu adevărat femeilor înțelepte: "Mersul spre o posibilă îmbunătățire să nu înceapă niciodată, dacă nu-l încep eu însămi."

Chiar dacă greșeala este în întregime a lui - lucru imposibil, de altfel - poți să pui capăt unui conflict fără să-ți pierzi demnitatea. Este posibil ca el să nu-și asume vinovăția; totuși, tu poți să accepți că ți-a părut rău că v-ați certat și că-i ceri iertare dacă ai spus cumva ceva care nu trebuia spus: "Există la tine atâtea și atâtea alte lucruri pe care le iubesc. Mă sprijin pe dragostea ta mai mult decât pe orice altceva din lume și mă simt foarte rău de fiecare dată când apare un obstacol între noi."

Fără să te prefaci, poți să depui orice efort pentru a corecta lucrurile în ceea ce te privește. În cazul acesta, chiar dacă el stăruie pe poziția lui, tu o să ai sufletul pregătit ca să-l poată primi călduros atunci când el va fi dispus să revină. Bărbatul care refuză mereu declarația sinceră: "Aștept cu brațele deschise să-ți ofer dragostea mea", pornită din sufletul unei femei cinstate, nu este în toate mințile.

În exprimarea iertării, primul pas îl face cel mai matur dintre cei doi soți. Unii consilieri familiari consideră că secretul reușitei unei căsnicii nu se bazează pe opinia încetățenită a participării egale la treburile casei, ci pe o împărțire a sacrificiilor într-un raport de 60 la 40 de procente.

Spun, deci, că atunci când fiecare dintre cei doi este pregătit să sacrifice mai mult decât pretinde să-i ofere celălalt, atunci cuplul respectiv se află pe drumul cel bun.

Această observație înțeleaptă are o aplicare specială în domeniul iertării. Să sperăm că amândoi veți cultiva capacitatea de a-l ajunge pe celălalt dincolo de jumătatea drumului.

2. Iertarea și umorul merg împreună.

Un înțelept anonim susține că, atunci când învățăm să conjugăm corect următorul verb, am făcut deja un mare progres.

Sunt hazliu; Suntem hazlii;

Ești hazliu; Sunteți hazlii;

Este hazliu; Sunt hazlii.

Începând cu "sunt hazliu", căpătăm o predispoziție sănătoasă.

Iată încă o lecție pe care ne-o dă înțelepciunea bătrânilor: bunicii tale îi plăcea mereu să spună că există două feluri de glume: glume care ne fac să râdem prostește și glume potrivite, pe care e bine să le puteți distinge.

Acest cuvânt are aplicare în foarte multe situații. Una dintre acestea este schimbul de sentimente intime ale soților.

Foarte mult râs denotă adeseori mai mult isterie decât sănătate psihică.

Există momente în căsnicie în care nu este indicată gluma. Chiar și zâmbetul este de multe feluri. Fii atentă să folosești expresia feței potrivită la momentul potrivit. Nu te ascunde sub măști care nu corespund situației.

Toate bune și la locul lor. Atunci, însă, când cuplul învață să râdă, să zâmbească și să se amuze de greșelile lui, se săvârșește o adevărată minune. Râsetele par să fie semnalul acela care detensionează situația, lăsând drumul liber pentru un nou început.

3. *Iertarea în căsnicie înseamnă să știm să nu dăm importanță la "cine a făcut" sau "de ce a făcut" sau "cum a putut să facă", ci la "care este cea mai scurtă modalitate de a remedia situația".*

Domnul Radu m-a învățat un lucru important: orașelul în care am crescut a fost un adevărat rai pentru băieții care adorau apa. Într-o zi, autoritatea care supraveghea râul nostru a anunțat organizarea unui concurs de canoe indian. Cursa urma să aibă loc în partea de sus a orașului, într-o porțiune a râului pe care nimeni din grupul nostru nu o cunoștea. În zilele dinaintea concursului am examinat foarte atent traseul și am început antrenamentul intensiv. Domnul Radu locuia în apropierea râului, acolo unde noi obișnuiam să ne jucăm și, astfel, el devenise prietenul nostru nedespărțit. Odată, la unul dintre antrenamente, am început să mă plâng de față cu dânsul din cauza stâncilor și a pietrelor ascuțite care se aflau pe traseu. A ascultat mult timp cu atenție plângerile mele vrednice de milă, până m-a întreru cu următoarele cuvinte: "Fiul meu, niciodată n-ai să câștig. Jacă stai și te gândești la stânci. Lasă-le deoparte și uită-te pe unde se poate trece."

Iată un cuvânt frumos care se potrivește și celor îndrăgostiți.

Hai să presupunem că soțul tău a fost cel care a început o ceartă. Sau, hai, să spunem că vinovată ai fost tu. Este posibil ca nici unul dintre voi să nu-și amintească de unde a început cearta. Dar ce importanță are de unde a început? Important este când se va termina. La foarte multe chestiuni care privesc dragostea, spusă: "cu cât mai repede, cu atât mai bine" are o însemnătate specială.

Deci, dacă astăzi a fost ziua ta rea, nu ezita: fugi și sună-l la telefon. Lasă-ți dragostea să se reverse cât mai tandru, cerându-ți iertare. Bucuria se va naște din această biruință a ta și tu vei reuși să ajungi la adevărata demnitate, eliberată de greutatea greșelilor tale, rostind aceste cuvinte foarte importante pentru căsnicie: "Iartă-mă, dragostea mea".

Cerând iertare dacă te-am obosit,
Tata

P.S. Poate te-ar fi interesat să afli că mă ocup de David, tipul care "este totdeauna de partea lui Dumnezeu"! Am sentimentul că facem un oarecare progres. A început să-și schimbe stilul său simandicos. Dacă continuă să se schimbe, sper că într-o zi voi fi în măsură să-i amintesc că nu David, ci Moise a fost cel care a primit cele 10 porunci pe Muntele Sinai.

Cele două gemene: "Smerenia" și "Onestitatea"

Draga mea Caterina,

Într-un serial de desene animate pe care îl simpatizez în mod deosebit, eroul serialului "Timidul" stă la capătul unei străzi într-o ploaie torențială. Apa curge șiroaie pe cozorocul pălăriei lui și, în timp ce pare să tremure ud learcă, găsește curajul să declare: "Dacă prietenul meu nu va veni în următoarele 45 de minute, trebuie să presupun că el contează pe altcineva să-i împrumute banii pe care mi i-a cerut mie."

Cam așa apare adesea smerenia. Totuși, adevărata smerenie, cu toată discreta importanță a termenului, nu are nici o legătură cu a te face mic în fața celorlalți sau a merge târâș prin viață.

Un prieten al meu folosește pentru această situație o foarte reușită expresie: de fiecare dată când înțelege că oamenii și împrejurările îl dau la o parte, zâmbește și zice: "Sufletul meu s-a domesticit."

Am auzit conferințe nesfârșite, am citit multe cuvântări și am studiat opere ale înțelepților referitoare la tâlcuirea fericirii: "Feriți-vă cei smeriți cu inima".

Erminiile lor pornesc de la poziția eroului desenelor animate și ajung până la cele mai răsunătoare idei. Încercând să descopăr sensul inițial al termenului, am impresia, însă, că a fi cineva smerit înseamnă să poată să înfrunte diferența

care există între ceea ce suntem și ceea ce ar fi trebuit să fim.

Cei mai însemnați oameni pe care îi cunosc au resurse bogate din acest tip de smerenie. Același lucru este valabil și pentru căsătoriile cele mai fericite. Veți îmbogăți viața voastră comună neînchipuit de mult atunci când veți ajunge pe punctul de a spune: "Fericite sunt cuplurile în care cei doi sunt smeriți și cinstiți între ei, pentru că astfel ajung la cele mai înainte niveluri ale dragostei!"

Multă fericire veți găsi dacă învățați să urmați această fericire. Curajul de a vă cerceta pe voi înșivă, bucuria de a vă cere iertare cu sinceritate, răbdarea de a vă controla limba când este nevoie, capacitatea de a vă privi chipurile într-o oglindă comună - iată unele dintre darurile pe care vi le vor aduce gemenele Smerenia și Cinstea, dacă le veți deschide ușa casei voastre.

A venit ceasul să aruncăm o privire asupra a doi oaspeți nedoriți și neplăcuți, de care veți scăpa numai atunci când veți "domestici" amândoi sufletele voastre.

"Bârfa" este unul dintre aceștia. Probabil ai auzit proverbul: "Mințile strâmte discută despre cei din jur; mințile mediocre discută despre evenimente; mințile mari vorbesc despre idei."

Desigur, vor exista cazuri când discuția voastră se va concentra asupra unor oameni sau evenimente. Ați face bine să controlați din când în când discuțiile voastre, ca nu cumva prin ele să se depună praf și murdărie peste sinceritatea gândurilor voastre... Rolul judecătorului sau al juriului are valoarea lui. Deci, nu ezitați să controlați și să criticați unde și când este nevoie. Oricum, să știți că locul ideal pentru acestea două nu poate fi niciodată casa voastră.

Dacă la capitolul bârfa bărbații sunt la fel de vinovați ca și femeile este o chestiune care suscită mereu discuții. Mulți dintre noi bărbații nu se pot lăuda cu abținerea la acest capitol.

Totuși, puteți evita foarte multe ispite dacă insistați mereu asupra unei discuții constructive în defavoarea uneia superficiale.

Un grup de turiști, care se adună în fiecare noapte să joace cărți, ca să le treacă timpul, au inventat un truc foarte interesant pentru a evita tentația bârfei. Doamna care mi-a povestit acest lucru mi-a explicat că jocul lor era mereu cinstit. "Nimeni nu trișa la cărți, așa cum a devenit pentru noi obișnuință să furăm foarte ușor și nehibzuit din bunul renume al cuiva care de obicei este absent." Odată, o doamnă, cea mai ingenioasă din grup, "a scos șarpele din cuib". Erau toți conștiincioși și de aceea ideea care s-a propus a fost acceptată imediat: ca modalitate de a stăvili bârfa, au așezat la vedere o inscripție cu următoarele cuvinte: "Dacă încep să vorbesc despre altul, voi începe întotdeauna cu calitățile lui, și toate vor merge bine." Ideea a făcut minuni, și prima dintre ele a fost închegarea legăturii dintre membrii grupului.

Dacă membrii fiecărei familii ar urmări același exemplu, ar simți desigur adierea unei brize care răcorește binefăcător inimile lor.

Smerenia și cinstea nu se realizează fără efort, și aceasta pentru că tuturor ne este mai ușor să ne vâram nasul în problemele altora decât să mirosim mirosul urât al neorânduiei noastre lăuntrice. Dacă vei continua cu această tactică, n-o să ajungi niciodată la înălțimea măreției care îți se cuvine. *Aplecându-ne asupra greșelilor celorlalți pierdem din înălțimea noastră; căutând cele mai înalte virtuți ale lor, urcăm și noi mai sus.* Este o regulă universal valabilă, fără excepție.

Dacă vă lăsați iarăși pe voi înșivă dominați de sentimentul că "eu sunt bun, ceilalți mai puțin", este ca și când ați ridica obstacole în calea comunicării, făcând-o inaccesibilă pentru amândoi.

"Bombăneala" este cea mai frecventă plângere pe care o aud, mai ales din partea bărbaților. Nu sunt sigur dacă femeile dețin în această privință performanțe mai mari decât ale soților lor. De un lucru sunt sigur: modalitatea ideală de a reîncălzi dragostea este să eviți orice fel de bombăneală.

Cei care își dau seama că depășesc măsura la acest capitol vor fi probabil nevoiți să se întoarcă pe cărările îndepărtate ale trecutului lor, în căutarea unei cauze. Ideea perfecțiunii în toate este una din cauzele cele mai des întâlnite. Atitudinea adulților, de a pretinde copiilor lor să le aducă întotdeauna, și în toate rezultatele cele mai bune o să-i determine cândva pe aceștia să vorbească foarte caustic. O educație foarte rigidă care alimentează mintea copilului cu țeluri care îi depășesc măsura conduce aproape inevitabil la dezamăgiri în toate direcțiile.

Bărbații care sunt obligați să trăiască cu asemenea soții nu sunt neapărat predispuși la perfecțiune. Pur și simplu ridică în jurul lor ziduri de apărare la o înălțime corespunzătoare și își astupă urechile. Ori, neavând capacitatea de a dezvolta o asemenea protecție, au grijă să se depărteze de "zgomotul interminabil" - în care s-a transformat căsnicia lor - lucrând peste program fără să fie neapărată nevoie, bând sau privind la alte femei, până într-o bună zi când vor găsi limanul salvării lor din furtuna vervei feminine, în biroul vreunui avocat.

Un astfel de nefericit bărbat i-a făcut soției lui următoarea tragică descriere: "Ar fi fost un procuror renumit! A dat frâu liber «agenților» ei care mă vânează pentru nelegiuirile mele ziua și noaptea".

Îți provoacă milă când te gândești că există nenumărate cazuri asemănătoare în fiecare sat și oraș. Astfel, dacă vei simți și tu, chiar și pentru scurt timp, această ispită, oprește-te la timp și adună-ți "agenții."

Gemenele Smerenia și Cinstea au propriile lor "mijloace" de curățenie; este suficient să le permiți intrarea în fiecare

ungher al sufletului tău. Aceste "mijloace" de curățenie insistă mult cu strategia lor; vor mereu s-o ia de la început, cu sinele tău. Altfel, nu se angajează. Dacă le permiți să înceapă cum trebuie, vei vedea că în scurt timp vor căra mături și găleți și spre soțul tău. Totuși, în nici un caz, tu să nu le ceri să înceapă de la el. N-o să-ți facă favoarea aceasta niciodată!

"Sufletul meu s-a îmblânzit" - așa spune prietenul meu. Vreau să cred că n-o să schimbi niciodată persoana pronumelui posesiv.

Dacă ai avea aripi de înger, poate ai fi gata să zbori în rai. Sper că toți vom ajunge acolo într-o bună zi. O modalitate de a ne întări această nădejde este să declarăm cu deplină conștiință: "Suflete al meu, nu-ți este bine, trebuie să te vindeci într-o privință sau alta!"

Tuturor ne este extraordinar de greu să deschidem dulapul întunecat al sufletului nostru, de frică să nu sară din el diverși demoni nedoriți. Ne este, de asemenea, cunoscut tuturor că aceasta este singura modalitate de a ne dobândi liniștea interioară. Sunt dificile toate acestea. Îți urez să găsești totdeauna puterea sufletească de a te *examina întâi pe tine însuși* cu smerenie și cinste.

Al tău, cu urarea smereniei comune,
Tata

P.S. În momentul acesta mi-am amintit de o femeie care făcea următoarea remarcă: "Trăiam sub impresia că aveam nevoie de un nou soț, care să mă înțeleagă, și deodată mi s-au deschis ochii și am înțeles că probabil soțul meu este acela care are nevoie de o altă soție..."

Cunoaște-ți soțul bine

Draga mea Caterina,

Este foarte important pentru tine să înțelegi anumite lucruri în legătură cu bărbații. Cea mai mare parte a zilei aceștia o petrec în mijlocul unei lumi impersonale. În foarte multe profesii e mult mai important ceea ce *face* bărbatul, și nu ceea ce *simte* el. În altele, ceea ce *realizează* pentru întreprindere este mai important pentru șefii lui, decât ceea ce *gândește* el.

Viața economică de astăzi a luat o asemenea întorsătură, încât omul se pierde în spatele banului cel atotputernic, aceasta având drept consecință o presiune fără măsură asupra personalității lui. Tocmai datorită acestor cauze, un bărbat este pregătit să-și dea chiar și sufletul lui unei femei care poate să-l înțeleagă cu adevărat. Iată un exemplu legat de acest aspect (nu cred că-ți amintești incidentul, dat fiind că erai prea mică):

Am avut un enoriaș care se bucura de o foarte bună reputație, tată a două fete mari. Într-o bună dimineață a hotărât să-și părăsească soția și să se căsătorească cu liftiera din clădirea unde se afla biroul lui.

N-am fost singurul care a rămas fără replică. Tot orașul a rămas nedumerit când omul acesta și-a vândut afacerea sa și s-a mutat în alt oraș, pentru ca să pornească totul de la început. Această întâmplare a umbrit, pentru mult timp, orice alt eveniment social din orașul nostru.

Îți spun toate acestea ca să-ți pot relata cuvintele pe care mi le-a spus atunci când a venit să-și ia rămas bun.

Am fost prieteni foarte buni și puteam să ne deschidem inimile unul celuilalt. Când a sosit momentul să-mi dea o explicație, iată ce mi-a spus: "Charlie, nu am pretenția să mă înțelegi, dar lasă-mă să-ți spun cum a început această poveste. Într-o zi, urcând la biroul meu, am rămas singuri în lift. Cu puțin înainte să se deschidă ușa, și-a așezat mâna pe umărul meu și mi-a spus: «Vă rog să nu mă înțelegeți greșit, dar aș fi vrut să vă spun că vă consider cel mai bun om din toată clădirea. De patru ani, de când lucrez aici, observ că nu uitați să vă scoateți pălăria în fața doamnelor și să le salutați totdeauna cu un zâmbet. O faceți într-o manieră foarte specială. Arătați că ceea ce faceți pornește din inima dumneavoastră. Vă rog să acceptați, așa simplu, și mulțumirea mea pentru ceea ce sunteți...»"

Continuând, mi-a explicat că a mai întâlnit-o în săptămânile care au urmat și că, discutând cu ea, a înțeles exact sensul cuvintelor ei. A fost căsătorită de două ori și ambii ei soți o tratau ca pe un obiect. Această remarcă a fost exact ceea ce l-a tulburat, pentru că el însuși se simțise la fel. Fusese un soț fidel, lucru pe care îl știam foarte bine, precum fusese și un tată foarte bun, lucru de asemenea cunoscut. Iar de faptul că era un bun gospodar putea să dea mărturie tot orașul. Și totuși, ceva îi lipsea: "Soția mea nu mă iubea pentru ceea ce *eram*, mă iubea pentru *ea însăși*. Mă «foloseau», de asemenea, și fiicele mele. Nu am înțeles acest lucru, până când nu am cunoscut o altă ființă neglijată ca și mine și până ce nu *am simțit* ce înseamnă să te iubească cineva pentru *ceea ce ești!*"

Atât mi-a spus, și nu pot să-l judec. Adevărul este că și-a părăsit poziția socială, averea și siguranța pe care le avea. A întors spatele tuturor de dragul unei femei simple, care a știut să-i prețuiască adevărata personalitate.

N-am putut niciodată să discut acest subiect cu soția părăsită. Am fost prieten bun și cu ea, dar după evenimentele

care au avut loc și-a tras perdelele inimii și n-a mai vrut să discute despre aceasta cu nimeni.

Nici soțul ei nu mi-a spus mai multe despre ea. Din acest zguduitor incident am înțeles mai multe lucruri pe care vreau să ți le împărtășesc. Am văzut același fenomen întâmplându-se iarăși și iarăși; și astăzi pot să-ți vorbesc despre unele aspecte care îl pot împiedica pe soțul tău să-și deschidă inima spre tine.

În a patra noastră scrisoare am vorbit despre factorul libertate, care ajută această deschidere, am examinat cinstea și iertarea, ca motivații ale unei comuniuni sincere. Îți voi spune mai multe mai târziu. Acum îți propun să ștergi trei cuvinte din vocabularul căsniciei voastre și acestea să rămână definitiv șterse, dacă vrei să progresezi.

1. Ironia

Vor veni momente când va avea cele mai imposibile idei. Orice om care gândește are asemenea momente. Când va veni să-ți dezvăluie o asemenea idee, nu-l desconsidera; dă-i multă atenție. Poate fi o inspirație de moment, legată de profesia lui. Poate fi ca și cum s-ar întreba pe sine însuși: "Oare ideea mea este într-adevăr grozavă, sau există cumva dificultăți pe care nu le-am luat în calcul?" Ar vrea să fie convins înainte de a o prezenta șefilor lui. Știe că oamenii judecă adeseori capacitatea și abilitatea confrăților lor înainte de a îndrăzni să facă ceva.

Hai s-o spun iarăși: noi bărbații suntem obligați să trăim sub oarecare "acoperire" în meseriile noastre. Există lucruri despre care știm că sunt adevărate. Vedem altele care știm că sunt nedrepte. Și totuși, "politica corectă" ori "momentul potrivit" ori "oportunismul" impun o oarecare amânare. Cunoaștem, de asemenea, că în timp ce în mintea noastră am controlat un lucru de nenumărate ori, atunci când suntem pe punctul să-l facem cunoscut, se vor găsi greșeli care ne-au scăpat.

Casa ne atrage și mai mult, când știm că în interiorul ei ne putem exterioriza toate aceste gânduri tainice și putem fi ascultați fără prejudecăți.

De aceea, lasă-l pe soțul tău să spună ce are de spus chiar dacă vezi că este cu totul în afara realității. Nu te grăbi să-l întrerupi. Este foarte posibil ca, vorbind fără să fie întrerupt, să descopere singur eventualele greșeli. Omul corect se entuziasmează de fiecare dată când descoperă de la sine un gol în raționamentele lui. Chiar dacă se întâmplă ca el să nu înțeleagă, iar tu să înțelegi, abține-te. Ți se vor oferi mai târziu ocazii să-l aduci la realitate.

Poți să te amuzi pe socoteala lui, poți să-i spui că are haz, dar să nu râzi niciodată de ceea ce vrea să-ți spună, înainte să râdă el primul. Ironia, în doze mai mari sau mai mici, îl face întotdeauna pe orice bărbat să se închidă în el.

2. Meticulozitatea

Mare cuvânt! Este nevoie de multe explicații pentru a acoperi toate sensurile acestui cuvânt. Aceasta pentru că unii sunt meticuloși într-un fel, iar alții în alt fel. Experiența mea îmi spune că femeile foarte meticuloase sunt cele care provoacă cele mai multe bebele. Aceasta se referă și la ordinea pe care o păstrezi în casa ta, și la ordinea personală... Nici o casă nu poate oferi căldura pe care o caută un bărbat, dacă atmosfera acesteia nu este ecoul unei voci calde care să-i spună: "Apropie-te, destinde-te, relaxează-te aici cât vrei."

Dacă toate cele din jurul lui sunt atât de perfect așezate, încât îl determină să nu îndrăznească să calce, este firesc să-l faci să fie mai reținut față de tine.

Ceea ce este valabil pentru mediul înconjurător este valabil și pentru tine. Cuvintele "nu mă atinge", care se referă la păpușile chinezești din vitrine, sunt numai pentru ele, nu și pentru tine... Nu este minciună că femeile sunt făpturi delicate; le vezi și te bucuri. Pe de altă parte, și tu

ai vrea să te mândrești cu hainele tale și cu felul în care te îmbraci. Trupul curat și hainele curate reprezintă o veche și foarte importantă virtute - pe care, chiar dacă ai vrea s-o uiți astăzi, nu-ți permite bombardarea prin publicitate efectuată de toată mass-media.

Să nu uiți, așadar, această virtute pentru lumea din jur, dar mai ales pentru soțul tău. Totuși, o femeie foarte bine pusă la punct nu se limitează la prospețimea hainelor și la protecția pe care i-o oferă deodorantul ei. Este acea delicată iradiere a personalității sale, care dă celui alt curajul s-o dorească și să vrea s-o păstreze lângă el.

Această iradiere este o artă care se învață. Diferă de la femeie la femeie, pentru că fiecare bărbat are preferințele lui. Totuși, este înțeleaptă acea femeie care cunoaște că trupul și sufletul soțului ei sunt dotate cu un radar invizibil care caută relaxarea.

3. *Ambiția exagerată*

Bărații sunt dotați cu un sistem de apărare care ridică automat opreliști la orice observație deranjantă a soției lor despre situația financiară superioară a celorlalți - de genul: "Uite, Tache a reușit să ia conducerea întreprinderii!" Este posibil ca soțul tău să nu aibă predispoziția de a urma drumul lui Tache. Este posibil să nu dorească asemenea lucruri, pur și simplu.

Laudă-l pentru reușitele lui și nu flutura prea des în fața lui drapelul realizărilor celorlalți. Este un adevărat ghimpe pentru un bărbat să simtă că valoarea lui este calculată totdeauna în funcție de valoarea altora, și nu că este apreciat în ceea ce este el cu adevărat. O astfel de presiune a soției nu "promovează", ci descurajează orice efort comun în căsnicie. Foarte puțini soți acceptă, fără să reacționeze, o asemenea îndrumare presantă.

La aceeași reacție trebuie să te aștepti și atunci când ai vrea să-l împingi spre relații sociale care nu i se potrivesc.

Pentru că în meseria lui este tot timpul presat să trăiască sub o mască de prudență și atenție, tânjește ca restul orelor să le petreacă în prezența prietenilor care se comportă cu naturalețe și-i permit și lui însuși să se comporte astfel. Scările, week-end-urile, timpul liber au toate un sens special pentru majoritatea bărbaților. Desigur, acestea au o anumită valoare și pentru femei - chiar dacă rămâne de discutat în ce măsură gospodinele sunt obligate să joace în casă un teatru asemănător celui pe care-l joacă bărbații lor la locurile de muncă. Ceea ce rămâne, totuși, fără nici cea mai mică îndoială, este faptul că soțul - care, cum am mai spus, este obligat să trăiască majoritatea timpului sub oarecare prudență - va primi cu mulțumire înțelegerea dificilei lui poziții de către soția sa, precum și grija acesteia de a-l face să se simtă comod în casa lui.

Una din provocările pe care ni le oferă adeseori viața este să descoperim firava linie despărțitoare dintre "suficient" și "foarte mult". Iată trei situații când este prezentă această provocare:

I. Trebuie să te lupți să crezi atmosfera prielnică rostirii adevărului întreg. Ca să reușești așa ceva, trebuie să te dovedești capabilă de a nu-ți ridicula nici un moment soțul.

II. Să te străduiești să-ți păstrezi curate și ordonate casa și propria ta ființă, dar să nu întreci măsura. Vei dovedi prudență, dacă-i permiți să aibă un cuvânt hotărâtor despre grupul din care faci parte, despre cei cu care te întâlnești, dar și despre modalitatea prin care va scăpa de săcâiala ta nesfârșită, provocată de comparația cu realizările celorlalți.

III. Consolidarea unei comunicări personale este încă unul din marile atuuri care contribuie la realizarea unei căsnicii reușite.

N-o să-ți fie ușor. Dărâmarea zidurilor protectoare, între care am sechestrat propriile noastre persoane, nu se face lesne. Adesea este și dureroasă. Și tocmai pentru că lucrurile stau așa, vor exista momente de rezistență interioară împotriva

schimbării. Nu stăruieți mult în ele. Mai bine ocupați-vă cu evaluarea continuă a progresului pe care îl faceți și cu constatarea că deschiderea unuia către celălalt e pe drumul cel bun al unei complete cunoașteri reciproce.

Ia aminte bine, fetița mea: un bărbat face aproape totul pentru o femeie cu care a reușit să împartă sincer lumea lui interioară.

Încrezându-mă în puterea ta de comunicare,
Tata

Tarzan și Micuța

Draga mea Caterina,

Imaginea unui tată atotputernic și protector, și a unei mame dedicate datoriei ei este unul dintre subiectele banale ale melodramelor. Chiar și în viață, așa ceva nu este rar.

Cu toate acestea, ai face bine să-ți amintești că soțul tău păstrează totdeauna, undeva în sufletul lui, ipostasul unui băiețel. Este și acesta unul din lucrurile pe care nu ți le poți explica.

Mi-amintesc că într-o zi am primit un telefon disperat de la un tată care nu știa ce să facă; mi-a cerut în câteva cuvinte să-l văd neîntârziat pe fiul său! Situația copilului evoluase din rău în mai rău. Avea nevoie de ajutorul meu. "Acum, numaidecât!..." Tânărul "le încurcase rău pe toate - acasă, la școală și oriunde punea mâna" (acestea sunt cuvintele tatălui). Astfel, am lăsat totul deoparte și l-am primit pe tânăr - cel mai bine legat băiat de 14 ani care a trecut vreodată pragul biroului meu.

Tatăl lui a făcut prezentările - tânărul n-a scos o vorbă! Apoi a început cu îndemnul: "Spune-i domnului ce te macină, fiul meu". Băiatul, nimic.

Acest monolog, fără nici un rezultat, al tatălui s-a repetat până când, în sfârșit, am găsit soluția: ar fi fost imposibil pentru mine să aflu dacă uriașul care stătea înaintea mea era mut sau, pur și simplu, era încăpățânat, dacă nu scăpam mai întâi de prezența tatălui. Abordând o atitudine mai sobră, i-am spus acestuia din urmă: "Vreți să treceți, vă rog,

pentru câteva momente în bibliotecă? Vreau să ne lăsați puțin să vorbim singuri..."

Ne-a lăsat într-un sfârșit singuri. Ca să fiu mai exact, am rămas singur. Cu toate că tânărul era acum liber să deschidă gura și să spună tot ce-i stătea pe inimă, el tot nu scotea nici un cuvânt.

Absolut mecanic, am început să rotesc printre degete o minge micuță de baschet care atârna de brelocul cheilor mele. Fac adeseori acest lucru când gândesc următoarea mea mișcare, într-o împrejurare dificilă. Tocmai atunci, ușile zăvorâte s-au deschis. La început nu prea înțelegeam tot ce spunea, dar după câțva timp am reușit să înțeleg clar ce anume voia să-mi spună, făcând abstracție de agitația cuvintelor lui răvășite: "Urăsc baschetul. Niciodată n-o să iubesc mingea și... faceți-mi vă rog o favoare: încetați să vă mai jucați cu mingiuța asta nesuferită!"

Să trecem peste vizitele la birou, care au continuat multe luni după aceea, și să ne întoarcem direct la ultima pagină, acolo unde se descoperă de obicei "făptașul".

Desigur, ai înțeles deja: adevăratul făptaș era insistența lui tată.

De îndată ce am trecut peste pragul mândriei bărbătești, acest tată mi-a mărturisit că el însuși, adolescent fiind, a încercat foarte multe dezamăgiri pe când juca baschet la echipa școlii.

De obicei, toți punem nereușitele noastre pe seama nepriceperii altora. Totuși, fiecare joc în echipă presupune să nu-i învinovățim pe ceilalți și să tăcem pentru a putea asculta indicațiile antrenorului...

În sfârșit, acest om se condamna pe sine însuși pentru eșecurile lui. Când s-a maturizat, și-a canalizat eforturile asupra fiului, vrând să realizeze prin el ceea ce n-a putut realiza el însuși. "Încerc să-l fac un atlet adevărat încă de la vârsta de trei ani. Trebuie să știți că numai așa se formează marii atleți. Dar el, nimic! Se învârte toate ziua

prin casă, nefăcând nimic... nimic constructiv. Să nu mai spunem că are nevoie de mișcare. Veți fi de acord, fără îndoială, că mișcarea face bine la vârsta lui. Am vorbit cu antrenorul lui și m-a asigurat că acest copil ar putea să joace foarte ușor și în divizia I, numai să vrea. Ar putea, mi-a spus, să reușească un transfer la o școală de specialitate unde echipa este mai bună. Și după aceea, normal, vor urma burse, premii, o mie și una de avantaje... Cum poate cineva să treacă cu vederea toate acestea?!"

Mi le spunea și mi le repeta ca o bandă de magnetofon, până mi s-a făcut greață. Dar cuvintele "numai să vrea" ale tatălui plasau problema pe adevărata ei bază. Nu crezi? Tânărul "nu voia". Niciodată n-a vrut. Nici măcar puțin.

În cele din urmă, povestea noastră a avut un oarecare happy-end. S-a dovedit că tânărul meu prieten "voia" totuși ceva. O să te miri când o să-ți spun, dar vinerea ce vine va juca un rol important undeva în altă parte, nu la echipa de baschet: ca absolvent, joacă unul din rolurile principale într-o piesă de teatru foarte dificilă, prezentată de echipa de teatru a școlii. Asta voia el: teatru - și în asta a reușit.

Ce s-a întâmplat cu "vinovatul" acestei povești? Te anunț cu bucurie că după câțiva ani și după suficiente vizite la psihologi și consilieri de specialitate, plătind tot atâtea facturi, tatăl a înțeles sensul situației: te costă mult să-ți vâri nasul de fiecare dată în viața altora. Desigur, nu s-a vindecat definitiv, și doctorul i-a spus că probabil n-o să se vindece niciodată. Totuși, cel puțin și-a schimbat vechiul ritm, cu unul care îi permite o coexistență suportabilă cu fiul său. În aceste zile, tatăl lui se învârte de colo colo afirmând că "există" informații conform cărora vânătorii de talente de la Hollywood vor fi prezenți la reprezentația de vineri. "Și, pentru Dumnezeu, știți de ce? Pur și simplu ca să-l vadă pe băiatul meu. Și știți, desigur, că actorii nu câștigă puțin" etc., etc.

M-am bucurat să-i văd în ultimele duminici pe tată și fiu stând alături la biserică. Se pare că cheltuielile cu tratamentul tatălui nu au fost în zadar. Ani de zile, pentru omul acesta a fost imposibil să-și însoțească familia la biserică. La orice oră ar fi venit, Liturghia i se părea de nesuportat și ieșea afară...

Și ca să ne întoarcem la fiu, vreau să-ți spun că acesta voia să-și găsească propriul drum, iar tatăl lui nu-l lăsa. Până la urmă, nu copilul era cel care "le încurca pe toate", ci tatăl lui.

Există diverse modalități de a-și crește cineva cum se cuvine copiii și foarte multe de a se certa cu ei. Însă există o singură modalitate de a-i determina să "le facă pe toate varză", și aceasta constă în a-i împinge să facă totul după dorința părinților, vrând-nevrând.

La fel ca pentru tatăl din povestirea mea, și pentru soțul tău vor veni momente când va dori să retrăiască anii copilăriei, când va dori să reacționeze ca atunci. Această tendință este mai degrabă subconștientă; e posibil să nu realizeze că anumite evenimente au grăbit inevitabil ieșirea lui din copilărie. Renumiți psihologi, ale căror cărți s-a întâmplat să le citesc, susțin că fiecare dintre noi, cei de pe acest pământ, ne luptăm adeseori să ne întoarcem în pântecul mamelor noastre, unde supraviețuirea a fost călduroasă și fără griji.

Fără să spun că înțeleg prea bine aceste teorii, există o parte a lor pe care o simt pe deplin. Sper că o vei simți și tu. Nădăjduiesc aceasta pentru că trebuie să înveți a-l lăsa pe soțul tău să-și sprijine capul din când în când pe pieptul tău, ca să-l drăgăleșești...

E timpul acum să ne întoarcem la Tarzan. N-am avut prilej să-l întreb pe psihiatrul care se ocupă de tatăl tânărului dacă soția acestuia avea vreo idee despre ambiția bărbatului său, și cum ar fi putut s-o îmblânzească. Ar fi, desigur, nedrept s-o acuzăm pe ea. Nu este imposibil să-i fi oferit

ce este mai bun în ea, și totuși, să fi reușit foarte puține lucruri. Totuși, tu vei reuși dacă vei putea să înțelegi că "băiatul" tău vrea adeseori să aibă prioritate și să fie puternic și curajos. Atunci el dorește să-l privești cu admirație.

De fiecare dată când constăți o asemenea dispoziție, aleargă fără întârziere să aduci un scaun, să se urce pe el, și nu pleca; stai în fața lui strălucind de admirație. Fă-l să simtă că el este totul pentru tine.

Dă slavă Bunului Dumnezeu când se simte așa și nu-l desconsidera atunci când își dorește spontan să joace puțin cu tine rolul lui Tarzan.

E posibil ca toate acestea să amintească de o melodramă, cum am spus la început. Totuși, în dragostea dintre o femeie prudentă și un bărbat norocos există întotdeauna un pic de melodramă.

Cehov avertiza că piesele lui pot cauza exasperare celor care nu pot să înțeleagă scopul lor înalt. Spunea că responsabilitatea lui ca dramaturg este să problematizeze. Rămâne ca publicul să găsească soluțiile potrivite la problemele ridicate de el.

Îmi pare rău că în aceste scrisori vin momente când și eu trebuie să te las să te problematizezi, precum Cehov.

Avem și aici o asemenea situație. Pot să-ți descriu cum sunt bărbații, pot să te atenționez că trebuie să afli totul despre ei, dar nu pot să-ți spun cum poți fi femeie.

Aflându-ne într-o fundătură, hai să încheiem această scrisoare cu o fericire. O vom denumi "Fericirea bărbatului norocos": "Fericit este bărbatul căruia i s-a rânduit o femeie care îl adoră pentru puterea bărbăției lui, dar știe și să-l mângâie din când în când, ca o mamă care-și consolează copilășul."

Al tău, cu admirația și căldura pe care poți să le
nutrești pentru bărbatul tău,

Tata

Relația trupească este o taină

Draga mea Caterina,

Din acea primă noapte, în care tu și Petre vă veți prezenta la recepția hotelului ca domnul și doamna X..., veți intra într-o relație firească pe care noi v-o dorim excelentă la toate capitolele.

Relația trupească este o taină. Ceea ce se va întâmpla trupește între voi în acea seară și după aceea, în anii care urmează, constituie un dar neprețuit al lui Dumnezeu.

Sper ca într-o zi să ajungi să înțelegi că această legătură nu este o simplă relație de cuplu; în realitate, intrați amândoi într-o nouă relație cu înțeleptul Creator, care v-a făcut diferiți unul de celălalt exact din acest motiv. De aceea, încercați să înțelegeți viața voastră conjugală, pornind de la premisa că, prin intermediul ei, participați sau vă împărtășiți din dragostea lui Dumnezeu. Acest lucru este extraordinar, este sfânt, este binecuvântat. Când relația voastră trupească va fi adevărată, veți descoperi un dar dumnezeiesc pe care niciodată nu l-ați bănuț să existe în voi.

Va fi nevoie, foarte probabil, de un oarecare efort din partea voastră ca să puteți vedea lucrurile astfel.

Întâi de toate, societatea din jurul vostru este departe de a vă ajuta în această problemă; dimpotrivă, ați putut vedea desconsiderată această relație trupească în filme sau în cărți. Ați văzut pe prima pagină a ziarelor titluri legate de cele mai urâte forme ale sale. Vi s-a propus prin intermediul reclamelor o imagine deformată cu mult viclesug - reclame la cosmetice, la macaroane, la răcoritoare, deodorante, mașini, țigări etc.

Și deodată, cineva vă cere să ridicați taina relației trupești deasupra norului poluant care o înconjoară, la înălțimea care i se cuvine. Răspunsul este simplu: este nevoie de timp și de multă strădanie. Reușita nu va veni imediat. Și exact aici multe perechi tinere fac prima lor greșală: cred că, de la sine, căsătoria îi va duce în al nouălea cer. Ei bine, află pur și simplu că acest lucru nu se întâmplă. Și cu cât știi mai bine aceasta, cu atât ești mai pregătită să înțelegi că realizarea unei experiențe împlinite în relația trupească nu este decât unul din țelurile către care tinde căsnicia voastră. De multe ori, ritmul progresului la acest capitol este mai lent decât am fi dorit. Uneori progresul este spectaculos, alteori se află într-o fază staționară, pentru ca după puțin timp să avanseze din nou. Însă indiferent de ritm, progresul în această direcție cere timp.

Altă cauză, care ne împiedică să ajungem "în ceruri" de prima dată, o constituie eventualele complexe de vinovăție pe care le aducem fiecare cu noi în căsnicie. Vreo greșală din trecut, pe care o credeam de mult dată uitării... Astfel de fantasme găsesc întotdeauna modalitatea să iasă la suprafață de sub pietrele uitării în cele mai neașteptate momente, surprinzându-ne cu persiflarea: "Și eu sunt aici!"

Este iarăși posibil ca obișnuințele ale fiecăruia din timpul în care era singur, fără obligații speciale, să nu vă părească acum, când exigențele sunt altele. În perioada când erați logodiți, obișnuiați probabil să vă certați din nimic, găsind astfel, fără să vă dați seama, o ieșire din presiunea prin care treceați în perioada aceea. Știu multe perechi care au continuat să păstreze această atitudine iritantă între ei și după ce nu mai exista cauza reală. Să fii atentă la aceste aspecte, și să nu uiți că noua situație în care te afli se cheamă conviețuire cu un bărbat, că aceasta are nevoie de mult timp până va pătrunde în toate cotloanele conștiinței tale. La toate acestea vă ajutați unul pe celălalt cu delicatețe

și cu înțelegere, cu răbdare și cu tandrețe. Nu uitați că așa cum vă veți așterne, așa veți dormi.

Există și alte motive care fac ca relația trupească să nu poată fi ideală de la început. Adeseori se păstrează în subconștient amintiri negative din copilărie, pe care trebuie să le îndepărtați luptând. Există uneori informații greșite referitoare la această temă, culese de ici de colo, fără ca ele să fie bine înțelese. Desigur, cele mai multe dintre aceste obstacole vor ceda cu timpul, dacă sunteți sinceri între voi și vă iubiți cu inima curată și caldă.

(Știi și din preocupările mele că cei care nu reușesc să depășească unele din dificultățile de mai sus au nevoie de ajutorul specialiștilor. Dar acum nu e cazul să-ți omori mintea cu aceste lucruri. Sunt multe motive care mă determină să mă încred în Petre, și unul dintre acestea este priceperea lui de a ieși din situații critice, între care poate fi și tema despre care vorbim acum. Așa încât dă slavă lui Dumnezeu pentru darul relației trupești și eliberează-te de orice constrângere.)

Să revenim de unde am plecat. Întâlnirea trupească este o taină. Este comuniunea în forma ei cea mai înaltă. Pentru tine, ea este comuniunea dintre Petre și Caterina.

Este contactul cu viața însăși, în forma ei cea mai concretă, dar, mai presus de orice, este comuniunea cu Stăpânul tuturor, care a creat și trupurile noastre, nu numai pentru perpetuarea speciei.

Comuniunea trupească ne leagă de cele mai lăuntrice pulsații ale universului. Ne unește cu puterea care pune pământul pe traiectoria lui, cu puterea care face ca seva să urce până în vârful copacilor, care luminează stelele nopții, care mână apa în râuri, care aduce uneori două suflete atât de aproape încât pot citi sensul vieții unul în ochii celuilalt. În această fază de început a căsniciei voastre, este ca și cum ați asculta cu urechea pulsațiile creației,

într-un fel în care omul singur nu este niciodată în măsură să-l realizeze atât de bine.

În primul capitol al Cărții Facerii din Vechiul Testament există frumoasa istorie a creației. Este evident că înțeleptul autor al acesteia a vrut în fond să ne informeze că noi oamenii nu suntem niște simple coincidențe, că nu am apărut așa, din întâmplare. Înainte de încheierea acestui prim capitol, inspiratul text ne spune că, Creatorul a adăugat creației cununa fapturilor: "Și a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l-a făcut pe el, bărbat și femeie i-a făcut pe ei."

Dacă recitești acest capitol, fii atentă la observația superbă care există la început: "Și a văzut Dumnezeu toate câte a făcut și, iată, erau bune foarte."

Mama ta și cu mine putem să dăm mărturie din propria noastră experiență, fără nici o ezitare, de adevărul acestui verset. Am vorbit cu multe cupluri care, din toată inima, și-ar uni vocile lor cu ale noastre pentru a da slavă Domnului, care a binevoit să dea strălucire cu mulțumire tuturor fapturilor.

Între cele mai minunate lucruri lăsate de Dumnezeu este și întâlnirea trupească dintre bărbat și femeie, în forma ei desăvârșită. Pentru aceasta ne rugăm la slujba cununicii: "Dă-le lor roadă pântecelui, prunci buni și *bună înțelegere sufletească și trupească...*", sau "*...unește-i pe dânși într-un gând; încununează-i într-un trup...*"

Tata

Diferențele dintre bărbat și femeie

Draga mea Caterina,

Se spune că niciodată n-ai să întâlnești doi oameni la fel. Cei mai mulți au, desigur, câte o pereche de ochi, un nas, un anumit număr de dinți, cinci degete la fiecare mână și multe alte puncte comune. Observația de mai sus este, însă, corectă, dacă ținem seama de amănuntele fără de număr care, la un loc, constituie viața fiecărei persoane umane în parte.

Vei simți și mai bine cât de adevărată este, dacă ții seama de faptul că niciodată doi oameni nu cresc și nu sunt educați la fel. Mediul în care trăiește fiecare este diferit. Așa încât, chiar și în cuplurile cele mai potrivite, se fac simțite trăsăturile caracteristice ale fiecăruia dintre cei doi soți.

În plus, ereditatea face să se dezvolte într-un anume fel viața unuia și în alt fel viața celuilalt dintre soți.

Bineînțeles că diferențele nu se opresc aici. Există unele diferențe foarte clare între bărbat și femeie care se fac simțite din prima clipă a însoțirii lor. Lumea în care bărbatul își desfășoară activitatea își are epicentrul în afara casei. Dimpotrivă, cele mai importante griji ale femeii sunt legate adesea de casă și de familie.

Tocmai din acest motiv bărbaților le vine ușor să înțeleagă viața într-un mod mai impersonal. Aproape toți avem experiența faptului că femeile se raportează la viață și la tot

ceea ce o alcătuiește, într-un mod mult mai personal decât bărbații.

Nu s-au îngrijit să ne învețe acest lucru la școală și n-au făcut deloc bine. Cei dintre noi care au o strânsă colaborare și cu bărbații și cu femeile își dau seama că, în timp ce foarte repede se pot înțelege cu cea mai mare parte dintre bărbați - merg la cafea împreună și se simt foarte bine - colaborarea cu femeile cere un instrumentar cu totul diferit. Mulți neinițiați (și îți vorbesc din experiența mea amară) au dat greș tocmai pentru că nu și-au dat seama de diferențele despre care vorbim.

Fericirea într-o căsnicie depinde și de capacitatea de a recunoaște și de a accepta aceste diferențe fundamentale dintre bărbat și femeie. Cei doi soți pot ajunge până acolo încât să se bucure nespuse de aceste diferențe și să le cultive pentru a contribui astfel la întregirea reciprocă a personalității lor.

Recunoașterea aceasta te poate adeseori scăpa de reproșul amar referitor la faptul că soțul tău nu ți-a împărtășit imediat entuziasmul pentru perdelele noi din bucătărie, de exemplu, sau că nu s-a bucurat ca și tine de primul dințișor al copilului. Ar fi bine să-ți amintești aceste diferențe înăscute și atunci când el vine acasă foarte obosit și se retrage în colțul lui preferat, taciturn și ursuz. În clipa aceea ești tentată să te gândești că starea lui are vreo legătură cu persoana ta, și, de fapt, aceasta să nu aibă absolut nimic comun cu gândurile lui. Ceea ce tu interpretezi ca inconsecvență în comportamentul lui este posibil să se datoreze pur și simplu diferenței dintre firea bărbătească și cea femeiască.

Să raportăm acum cele de mai sus la relația trupească dintre voi.

Pentru multe cupluri tinere relația trupească începe printr-o decepție generală, pentru ca mai târziu să devină un factor care îndepărtează pe cei doi, unul de celălalt, iar, în

final, să se ajungă a nu i se mai acorda nici o importanță. Multe dintre căsniciile destrămate au ajuns în această situație pentru că soțul și soția nu au putut niciodată să privească în față acest adevăr simplu: că există destul de multe diferențe biologice, absolut firești, între bărbat și femeie.

Care sunt acestea?

Să analizăm două dintre cele mai însemnate:

1) *Relația trupească are în general un sens mai profund pentru femeie decât pentru bărbat.*

La o primă privire această observație poate să surprindă. Dar, în serviciul meu, foarte frecvent le aud pe femei spunând: "Se pare că singurul lucru pe care îl are soțul meu în minte este relația trupească. Cel mai mic gest de tranșe din partea mea este receptat de el ca o provocare spre întâlnirea trupească. Așa sunt toți bărbații? Văd în orice, o trimitere la trup și la relația trupească?"

Dacă analizezi cu atenție aceste cuvinte, vei observa următorul lucru foarte important: "aparenta preocupare insistentă a bărbatului pentru relația trupească nu ne dovedește neapărat că aceasta are mai multă importanță pentru bărbat decât pentru femeie. Se poate dovedi și contrariul. Pornirea sa trupească este mai mult de suprafață, mecanică. A ta este, de obicei, mult mai profundă, ține de întreaga ta personalitate. Bărbatul se aprinde mai ușor. În timp ce, la tine, această pornire vine din adâncurile lumii tale lăuntrice.

O foarte simpatică tânără soție mi-a spus odată un lucru pe care aș vrea să ți-l spun și ție. Făcea și ea parte din acele soții care nu mai știu ce să facă în fața unei neostoite porniri trupești a bărbatului. Se pare că la fel de înspăimântătoare era și stângăcia bărbatului atunci când se apropia de ea.

În diseuția pe care am avut-o cu ea am analizat problema diferențelor dintre bărbat și femeie. La un moment dat a constatat cu amărăciune: "Am crezut întotdeauna că relația trupească începe chiar de la micul dejun. Câteva cuvinte

tandre, spuse la masă, pentru ca să înceapă ziua respectivă bine, înseamnă foarte mult. Apoi, la un moment dat, în timpul zilei, un telefon... Puține cuvinte dulci pe care le-am fi schimbat când venea de la servici și chiar puțin ajutor la spălătul vaselor... Apoi să fi stat de vorbă, după ce culcam copiii... așa, un schimb lejer de idei. Să ne spunem fiecare cum ne-am petrecut ziua care tocmai se sfârșise. Câte o mică mângâiere din când în când... un sărut la momentul potrivit... Se pare însă că nu era bine așa cum gândeam și credeam eu... Eu credeam că o reușită relație trupească trebuie să fie pregătită, să înceapă deci, la micul dejun, să prindă un pic de elan în timpul zilei și să ajungă la împlinire seara".

Tânăra soție avea perfectă dreptate. Nici nu se putea mai multă. Această ordine de desfășurare a lucrurilor este cea mai potrivită pentru femeie. Soțul care cunoaște toate aceste adevăruri, și care dorește mult să audă muzica fermecătoare care răzbate din bătăile inimii soției sale, este un înțelept.

Îți doresc să găsești în persoana lui Petre un asemenea soț. Bărbații cu astfel de calități sunt rari. Este important de știut, însă, că ei pot devini astfel, pot dobândi aceste calități, niciodată nu-i găsim dinainte formați...

Aici ajungem la cea de a doua diferență biologică pe care trebuie să o cunoști.

2. *Cei mai mulți bărbați au nevoie de relația trupească mai frecvent decât femeile.*

Acest subiect nu poate fi supus unor reguli universal valabile. Frecvența întâlnirilor trupești dintre cei doi soți este o chestiune pe care o va regla fiecare cuplu în parte. Diferențele de la cuplu la cuplu, pot fi foarte mari fără ca aceasta să însemne că unele cupluri sunt mai aproape de normalitate iar altele mai departe. Tocmai pentru că fiecare om este diferit de ceilalți este firesc să difere și fiecare cuplu de celelalte. Este, de asemenea, posibil ca și în cadrul

cele mai reușite și armonioase căsnicii, cei doi soți să difere de la o zi la alta sau de la un an la altul. Ar fi cu totul deplasat să fixăm aceleași principii pentru toate cuplurile. Va trebui să ții seama că, aproape în toate situațiile, calitatea este întotdeauna mai importantă decât cantitatea.

Din discuțiile pe care le-am avut cu diferite cupluri, rezultă că *frecvența* relației trupești preocupă mai mult pe bărbați decât pe femei, în timp ce femeile sunt mai interesate de *modul* în care aceasta se desfășoară, *de calitatea ei*.

Dar, indiferent de frecvența acestei relații trupești, important este să ajungi la ea cu bucurie. Învață să te relaxezi, să fii senină. Să nu te înspăimânte perspectiva unei relații trupești cu soțul tău. Cele mai multe soții care se plâng că această relație trupească le obosește vor afla cauza oboselii în propria lor minte. Există desigur și excepții de la regulă, de aceea, dacă există situații concrete care deranjează, ele trebuie analizate cu răbdare. Există soții care se plâng de indiferența soților lor. Indiferența nu este o stare firească, de aceea are nevoie de o abordare corectă din partea soților și chiar a specialiștilor, înainte ca ea să devină o problemă gravă.

Sunt situații în care soțul va fi atât de obosit din cauza treburilor sale, încât nu mai are timp și nici chef să se gândească la relația trupească. Dacă se va întâmpla așa ceva și cu soțul tău, nu te îngrijora și nici nu te gândești că are vreo legătură directă cu persoana ta. Învață să ghicești dispoziția lui și cu multă înțelepciune să spui "nu" de dragul lui. Mai ales atunci când oboseala, datorată multelor lui preocupări, este evidentă. Învață-te, în astfel de situații, să-ți înfrânezi și propriile tale dispoziții. Într-o căsnicie este foarte folositor să cântărești sentimentele de moment prin prisma celor mai îndepărtate momente de tandrețe și iubire, precum și a timpului și a eforturilor de care acestea au nevoie.

Singura regulă de la care nu există excepție este următoarea: vei face dovada înțelepciunii voastre dacă vei

vedea în fiecare întâlnire trupească încă un prilej de a face fericit pe soțul tău. Soții iubitori se obișnuiesc să se bucure mult aducând bucurie soțului sau soției lor, învață să fie cu adevărat fericiți făcând fericit pe soțul sau soția lor.

Și altceva: din experiența mea de consilier în problemele cuplului, nu rezultă că ambii soți au nevoie de aceleași rezultate de fiecare dată. Circulă teoria conform căreia soția trebuie să se bucure de împlinirea relației trupești de fiecare dată când aceasta are loc. După părerea mea ceva nu este în regulă cu această teorie. Pur și simplu pentru că nu este și nu poate fi valabilă!

Multe soții mi-au mărturisit că se bucură să răspundă dorințelor soțului lor, chiar și atunci când ele nu speră să ajungă la împlinirea proprie în relația trupească.

Cred că situația multor căsnicii s-ar îmbunătăți simțitor dacă cei doi soți ar accepta acest adevăr simplu. Mulți dintre soți, care nu sunt bine informați în aceste probleme, ajung adesea la deznădejde datorită faptului că nu reușesc, de fiecare dată, să determine realizarea împlinirii soției în relația trupească. O astfel de mentalitate se datorează mai curând unei atitudini orgolioase a bărbatului. El urmărește, de fapt, niște obiective care sunt conforme numai cu ambițiile lui nerealiste. De aceea se întâmplă, adeseori, să nu poată ajunge la împlinirea lor.

Soția este aceea care hotărăște *când* trebuie să ajungă la împlinirea acestei relații în ceea ce o privește, și nu soțul. Este o problemă care ține de opțiunea ei. Tânărul soț are nevoie de multă maturitate pentru a înțelege că nu poate să-și transforme soția în făptura pătimașă, pe care și-o imagina probabil în anii adolescenței, sau despre care a citit în vreo publicație ieftină sau a auzit povestindu-se în locuri retrase de la colegii lui de școală.

Trebuie să ne comportăm cu femeia așa cum este ea cu adevărat. Îl vei ajuta pe soțul tău să înțeleagă acest lucru, numai atunci când îl vei convinge că, de multe ori, pentru

tine, bucuria relației trupești constă în a-l face pe el să se bucure, în a-l vedea pe el mulțumit. Cu alte cuvinte, să ai dispoziția sufletească de a te apropia de el, chiar și atunci când trupul tău nu împărtășește pe deplin dorința lui trupească.

Desigur, acest lucru nu trebuie să devină o regulă. De multe ori soțul se simte mult mai bucuros când soția lui participă și îi împărtășește, în egală măsură bucuria întâlnirii trupești.

Așa cum am spus deja, de obicei, inițiativa relației trupești aparține soțului. Asta nu înseamnă că soția nu poate și ea, din când în când, să dorească și să aibă inițiativa întâlnirii trupești, în momente absolut deosebite, pe care ea singură le va alege. În alte situații, pornirea aceasta spre întâlnirea trupească, poate veni de la amândoi soții odată.

Acest subiect este, într-adevăr, foarte delicat și trebuie să-l tratați cu multă atenție, dar și cu mult interes, așa încât să puteți ajunge amândoi la o bună înțelegere a lui.

Puțin mai sus am amintit, în treacăt, de o problemă asupra căreia doresc să mă opresc un pic mai mult. Este vorba de proasta informare a noastră asupra acestui subiect în anii adolescenței. Nu ar fi rău să discuți cu soțul tău despre toate lucrurile pe care le-ați aflat amândoi, în adolescență, despre relația trupească dintre soț și soție. Din nefericire, chiar și astăzi, puțini dintre părinți găsesc modalitatea cea mai potrivită de a prezenta copiilor aceste aspecte intime din viața lor. Mulți dintre băieți au dobândit ceea ce știu despre relația trupească din cunoștințele fragmentare și superficiale ale colegilor lor. Multe fete au crescut fără să primească vreo informație în legătură cu această temă. Altele au rămas cu concluziile pe care le-au tras din experiența mamelor lor, a căror mentalitate despre genul feminin, și despre relația trupească dintre soț și soție consta în convingerea că "aceasta este soarta femeii: chinul!" De aceea, cred că schimbarea sau înnoirea informațiilor vechi,

pe care le aveți voi despre această temă vă va face amândorura bine. Fetele speriate și băieții obosiți au fost așa de la început... Într-o oarecare măsură, toți devenim ceea ce suntem datorită bagajelor agonisite pe cale. Iată un motiv în plus, pentru care delicatețea și atenția deosebită trebuie să fie pe ordinea de zi la începutul vieții de familie; și un indiciu evident că înțelegerea legăturii trupești ca un lucru profund, tainic, este și ea foarte corectă.

Încă un lucru pe care doi soți inteligenți, cu viață normală, trebuie să nu-l uite. Soțiile istețe nu acceptă ideea unui program în ceea ce privește relația trupească. Nu trebuie să stabilești timpul, locul, frecvența, condițiile, etc.... Vom mai vorbi despre toate acestea. Deocamdată, să aruncăm o privire asupra următorului aspect: Am cunoscut mulți soți care erau ispitiți să caute împlinirea dorinței trupești în afara căsniciei proprii, și acest lucru datorită faptului că soțiile lor insistau să impună ele regulile și condițiile privitoare la legătura trupească.

Ia aminte la un semnal care prevestește moartea armoniei voastre trupești. Este semnalul de alarmă care se declanșează de fiecare dată când soția folosește relația trupească ca răsplată pentru purtarea bună a soțului ei. De fiecare dată când îl va răsplăti în acest fel, să afle că deschide câte puțin ușa unei alte femei, care îi va oferi soțului său dragoste nu ca răsplată, ci pur și simplu "din dragoste."

Adevărul este că nici "dragostea cumpărată", dar nici "dragostea clandestină", nu aduc satisfacții depline. Nu este posibil, de fapt. Din moment ce relația trupească este ceva sfânt, și are nevoie de armonia dintre cei doi soți, care într-adevăr doresc, și unul și altul, împlinirea și fericirea celuilalt, surogatele de orice fel nu aduc, în ultimă instanță nici un fel de mulțumire. Mulți ajung însă la compromis și de cele mai multe ori chiar soția, pe care ar dori să o iubească în adevăratul sens al cuvântului, este cea care îi împinge spre compromis.

Este un lucru foarte important acesta! Sper să nu te fi plictisit cu repetarea refrenului conform căruia desăvârșirea în căsnicie este lucrarea de o viață a celor doi soți, care contribuie fiecare cu ce are mai bun.

Căsnicia împlinită cere multă pricepere și multă răbdare, care nu se dobândesc prin completarea unui orar sau a unui program. Pornirea trupească aparține, desigur, instinctelor umane, dar nu este un fenomen "natural" în sensul simptomatic, egocentric și adesea violent cum apare la animale.

Bărbații - să mă ierte că o spun - seamănă mai mult cu ceea ce se întâmplă la necuvântătoare, în sensul că sunt mai pregătiți să răspundă instinctului decât femeile. Mulți tineri aduc cu ei, în căsniciile lor, complexe de presiuni și decepțiilor acumulate în anii copilăriei.... Trebuie să vă acordați timp, să aveți răbdare. Petre are multe posibilități ca, în timp, să devină cel mai bun soț. Este nevoie de timp să vă acomodați unul cu altul. Trebuie, însă, să vă curățiți mintea și afectivitatea voastră de eventualele experiențe sau cunoștințe din trecut.

Înainte de a veni un copilăș, voi doi trebuie să vă acomodați bine unul cu celălalt, pentru ca după aceea să vă puteți acomoda cu un al treilea membru al familiei.

Dacă bebelușul vine repede, să-l primiți, desigur, cu multă dragoste, și să faceți pentru el tot ceea ce puteți cu puterile voastre. Trebuie să știți, însă, că bebelușul va avea un tată bun și o mamă bună, dacă voi doi veți cheltui cât mai mult timp pentru a vă cunoaște reciproc, fără să vă certați - dacă se poate - o perioadă cât mai lungă de timp.

Tu ai iubit întotdeauna copiii și sunt sigur că vei fi o mamă minunată. Dar, îți amintesc un lucru: soțul tău are nevoie de relația voastră trupească când ție poate nici nu-ți trece prin cap. Convinge-l că-l iubești atât de mult, încât ești gata să împarți cu el bucuria întâlnirii trupesti pur și simplu pentru că el dorește acest lucru.

Mai am o "fericire" pentru tine. Să o numim "fericirea căsniciei mereu fierbinți": *fericită este soția care poate să se bucure de bărbăția soțului ei cu adevărată mărinimie și care caută nu atât să fie iubită cât să iubească.*

Cu deplină încredințare în ceea ce vă privește,
Tata

Cuviincioasă și atrăgătoare

Draga mea Caterina,

La începutul căsniciei noastre, un preot înțelept și bun prieten i-a încredințat mamei tale "secretul soției ideale". La o primă vedere pare un pic îndrăzneț. Dacă analizezi mai cu atenție, vei fi de acord că mesajul este mai curând realist decât îndrăzneț.

Soția ideală pentru orice bărbat, i-a spus, *este cuviincioasă în familie și cât mai atrăgătoare în relația cu soțul său.*

Cei mai mulți bărbați nutresc în adâncul ființei lor ca soția lor să fie o asociere de sfințenie și ștregărie.

Dar soțiile pe care le-am cunoscut corespund foarte rar acestui model. La biroul meu văd adeseori contrariul. Unele dintre ele declară cu mândrie că "niciodată nu spun nu", și se consideră cu adevărat martire pentru că așteaptă în zadar să li se ofere lauri de slavă.

Atitudinea aceasta este tot ceea ce ai putea oferi mai negativ în căsnicia ta. Orice soț obosește și este deranjat de faptul că e obligat întotdeauna să aibă numai el inițiativa. Foarte posibil să-mi răspunzi că "soțul tău nu obosește niciodată". În realitate, însă, insistența de a urmări el primul, relația este posibil să fie chiar consecința acestei situații unilaterale.

În continuare, voi încerca să-ți dau câteva sfaturi pentru a putea să fii în același timp cuviincioasă dar și un pic îndrăzneță, pentru a reuși să păstrezi buna dispoziție a soțului tău.

1. *Să ai și tu inițiative, la rândul tău.*

Îți mai aduci aminte când ne jucam de-a v-ați ascunselea? Ne distrăm cu toții foarte frumos. Jocul cerea nu numai să ne ascundem, ci și să-i căutăm pe cei ascunși.

Același lucru este valabil și în relația trupească dintre soți. Să nu uiți niciodată că Petre are nevoie să simtă că este dorit. Faptul că relația trupească rămâne pentru bărbați un eveniment mai de suprafață nu înseamnă că ei nu sunt în căutarea unor experiențe mai profunde. Poți conta serios pe nevoia pe care o simte soțul tău, de a crede că îl adori atât de mult încât dorești și tu relația de dragoste.

Pentru un soț înseamnă totul faptul de a ști că în căsnicia lui ipostasul său bărbătesc este de primă importanță. Societatea poate uneori să-l subestimeze, dar când revine între cei patru pereți ai familiei lui lucrurile trebuie să-și regăsească rânduiala lor. Afară, oriunde, poate să suporte anumite răni, dar în casă toate trebuie să fie ca un balsam. Soțul tău va putea să reziste mult mai bine la rigiditatea și chiar la loviturile primite din partea unei societăți concurențiale, dacă îl vei convinge că există totdeauna un loc, un "cuib de dragoste", unde prezența lui este de o importanță vitală.

Îngrijește-te să cercetezi diferitele faze ale stărilor lui negative, învață să citești stările lui sufletești. Când este decepționat pentru că vreun proiect nu i-a reușit, sau supărat de felul cum s-a purtat cu el șeful lui, sau pentru faptul că nu a încheiat un acord la care ținea foarte mult, când simți că a fost în vreun fel anume nedreptățit, atunci este momentul să intervii și să-i arăți că sufletul tău și trupul tău îl doresc, doresc să fie împreună cu el, alături de el. Dragostea, și încununarea ei trupească, este modalitatea cea mai bună de a asigura pe tovarășul nostru de viață, fără amânări sau rezerve, că este pentru noi cea mai importantă persoană din lume.

Oricât de bine am duce-o noi în viață, în fiecare dintre noi, bărbat sau femeie, există totdeauna simțământul unei

anume singurătăți. Vreau să cred că o mare parte din libertinajul moral al vremurilor noastre nu se datorează unei imoralități intenționate. Este o izbucnire a sufletului în căutarea cuiva cărui să-i aparțină. În actul de dragoste - atunci când acesta este corect - este ca și când am părăsi insula singurătății noastre și am comunica cu uscatul populat de lume...

Pe de altă parte, glandele au nevoie de o oarecare relaxare, și relația trupească este un act complex, dar și biologic, foarte important pentru bărbatul care a optat pentru căsătorie. Dar nu numai atât. Constituie un element tonifiant pentru convingerea de sine, consolare pentru orgoliul lui rănit, stimulent sufletesc atunci când sufletul lui caută un astfel de stimulent.

Elementul surpriză în relația de dragoste este, și acesta, foarte bine primit de cei mai mulți dintre soți. Într-o seară când vă întoarceți acasă, sau când se întâmplă să fiți într-o excursie, sau când sunteți singuri pe plajă sau vă plimbați în pădure, oriunde, sub soare sau sub clar de lună, sau sub cerul înstelat, când vă simțiți în siguranță unul lângă celălalt, sunt tot atâtea ocazii pe care soții le apreciază în mod deosebit și așteaptă ca soțiile lor să-și manifeste dragostea față de ei. Acesta este un adevăr fundamental! La rândul lui, soțul te va iubi din ce în ce mai mult, din tot sufletul lui, dacă, din când în când, îi vei dărui bucuria dragostei atunci când el nu se așteaptă.

Învață să înțelegi starea lui sufletească cât se poate mai bine. Tocmai pentru că cei mai mulți bărbați se gândesc mai des la relația trupească decât femeile, inițiativa ta, foarte bine dozată, va face mult bine legăturii voastre.

2. *Întâlnirea trupească de dragoste trebuie să vă aducă bucurie.*

Întâlnirea de dragoste dintre soț și soție trebuie să aducă amândorura bucurie, multă și adevărată. Dacă vrei să simți bucuria acestei relații de dragoste cu soțul tău trebuie să

te apropii de el cât mai relaxată și fără preconcepții. Este un exercițiu de libertate. Multe soții au în mintea lor, sunt convinse chiar, că relația trupească este în sine ceva negativ, un lucru păcătos, un rău pe care nu-l pot evita. Acest mod de a privi lucrurile nu este deloc corect, nu este în concordanță nici cu firea lucrurilor și nici cu credința noastră. El poate face mult rău căsnicilor, și uneori conduce la destrămarea acestora. De aceea, merită să-ți amintesc faptul că, în principiu, nu este nimic rău în relația voastră trupească, atâta timp cât aceasta conduce la sporirea dragostei și nu face rău niciunuia dintre voi.

Relația trupească dintre soți este ceva pozitiv, este binecuvântată de Dumnezeu pentru a spori dar și pentru a încununa dragostea dintre soți.

Nu pot deloc să simt vreo înțelegere pentru soțiile care vin la mine îngrozite de gândul că au săvârșit ceva rău și anormal, ceva păcătos, referindu-se desigur la relația trupească cu soții lor. Singura explicație este aceea că respectivele soții poartă cu ele anumite imagini, frustrări sau complexe, din copilărie sau din adolescență. Trebuie să te convingi de faptul că nu există inițial nimic rău, anormal sau murdar, în relația trupească. Desfrâul și decăderea morală au cultivat această mentalitate și au transformat, într-adevăr, un act de dragoste în cel mai josnic, rușinos și păcătos lucru. Dar familia binecuvântată de Dumnezeu tocmai acest lucru face, recuperează firescul, curățenia relației trupești, care, departe de a fi numai o relație trupească, este calea prin care cei doi soți se unesc în egală măsură sufletește. Este un mare dar această șansă a întâlnirii trupești din dragoste. Dacă ne bucură orice dar venit din partea soțului sau soției - și ne bucură pentru că este un semn evident al dragostei - cu cât mai mult trebuie să ne bucurăm când celălalt ni se dăruiește pe sine, trup și suflet?

Sigur că pot interveni manifestări negative, pătimișe în această relație. Ele trebuie abordate cu multă atenție. Dar

nu trebuie să respingi un lucru pentru că el poate fi făcut și prost, ci să te străduiești să fie bine făcut.

Încă odată îți amintesc faptul că există excepții de la regulă, dar regula în această situație este următoarea: în relația trupească te dăruiești, iar darul nu trebuie să fie făcut nici cu zgârcenie, nici cu calcule meschine. Nu urmări folosul tău, ci bucuria celui alt. Nu poate fi nimic mai frumos decât o întâlnire trupească în care cei doi, soț și soție, se dăruiesc unul altuia cu dragoste și fără nici o rețineră.

3. *Să te îngrijești să-ți păstrezi trupul frumos și atrăgător așa cum te-a făcut Creatorul.*

Într-o după-amiază eram la una din enoriașele mele și stăteam de vorbă. Deodată se ridică și-mi spune: "Iartă-mă, părinte, dar soțul meu se întoarce peste o jumătate de oră și întotdeauna îmi rezerv acest timp pentru a mă pregăti să-l întâmpin."

A spus acest lucru cu cel mai firesc ton din lume. Când și-a dat seama că era ca și când mi-a spus să plec, s-a înroșit și s-a simțit foarte încurcată. Îmi plac mult astfel de femei. Am felicitat-o din toată inima și, trecând pragul, mi-am zis pentru a nu știu câta oară "Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut." Pe drum, în mașină, întorcându-mă acasă, mă gândeam cât de bună și frumoasă ar fi lumea aceasta dacă fiecare soție ar consuma treizeci de minute pe zi pentru a-l întâmpina pe soțul ei. Ar mai trebui să adaug că doamna respectivă are și cinci copii de vârste diferite. Nu mă întreba cum își rânduieste toate treburile, astfel încât să-i rămână totdeauna o jumătate de oră pentru acest ritual! Nu sunt femeie ca să pot răspunde. Știu un lucru, și anume că soțul ei o iubește foarte mult.

Nu sunt puține femeile care, din momentul căsătoriei, nu mai leapădă capodul. Sau poartă toată ziua șortul sub pretext că fac treabă în casă. O astfel de vestimentație, cu regim permanent, nu are însă nici o justificare.

Petre poate să spună că te iubește, oricum ai fi tu îmbrăcată. El poate să spună că nu-l deranjează dacă te îngrași sau dacă ești palidă la față. Să fii sigură, însă, că nu va uita niciodată ceea ce a simțit atunci când, fiind într-o companie numeroasă, unul dintre colegii lui, neștiind că-i ești prietenă, l-a întrebat: "auzi, cine-i fata aceasta atât de elegantă?"

Nu ești deloc urâtă și nu există nici un motiv să nu dorești să continui să te îngrijești ca soțul tău să se mândrească cu tine. Și dacă nu ai uitat făgăduințele de la cununie, amintește-ți că soțul tău a făgăduit să te iubească "la bine și la rău, la necaz și la bucurie, în sărăcie sau bogăție", dar n-a spus că te-ar iubi la fel și dacă ai adăuga câteva kilograme în plus.

Desigur, lucrurile se complică odată cu nașterile. Nu uita faptul că, în zilele noastre, comparația este o provocare inevitabilă ce bombardează pe soțul tău din toate părțile. Sunt multe tentații care exercită asupra lui o puternică presiune, deloc de neglijat. Din câte am înțeles, din experiență, modalitatea cea mai bună de a preîntâmpina o astfel de situație este aceea de a crea tu premisele ca toate sirenele din realitate, sau din închipuirea soțului tău, să pară o imagine palidă și spălăcită pe lângă realitatea vie pe care o întruchipezi tu, o ființă reală care își așteaptă soțul acasă cu brațele deschise.

Un bărbat normal nu poate fi atras mai mult de o femeie străină decât de soția sa, dacă ajunge să împartă cu ea, în tăcere sau cu glas tare, cele mai profunde sentimente ale sale, de la cele mai umile până la cele mai înalte.

Dacă urmezi acest sfat, nu va fi nevoie să te îngrijorezi, sau să te superi, când soțul tău va întoarce privirea pentru a vedea o clipă chipul sau silueta atrăgătoare a vreunei femei. Și n-ar fi rău chiar să discuțați despre ceea ce îi place sau ceea ce nu-i place în general la celelalte femei.

Faptul că v-ați căsătorit nu înseamnă că ați devenit incapabili de a mai privi la ceilalți oameni și a vedea lucruri care vă atrag. Nu este exclus, chiar și în momentele voastre cele mai intime, ca mintea să zboare în altă parte. Este o mare binecuvântare pentru căsnicia aceea în care cei doi soți pot să-și împărtășească gânduri care n-ar trebui, de fapt, să le treacă prin minte.

Îngrijește-te, când sunteți împreună acasă, să porți ce ai mai frumos și mai atrăgător, cât îți permite starea ta materială. Ți-am vorbit despre preotul bătrân care mă considera ca și pe copilul său. El nu avea nici un băiat și-i plăcea să-mi poarte de grijă la orice. Îți mai spun unul dintre sfaturile lui care ne-a folosit mult mamei tale și mie: "Fiule, spunea, a face economie este o virtute, dar sunt două lucruri la care nu trebuie să te zgârcești, la mâncare și atunci când cumperi daruri soției tale!"

Este un sfat înțelept de la un om sfânt, cu cincizeci de ani de iubire casnică și fericire în spatele lui.

Partea femeiască a speciei umane a fost creată de Bunul Dumnezeu cu puteri de atracție pe care le-au terfelit cei care au îmbrățișat trivialitatea și le-au interpretat greșit moralității de-a lungul secolelor. Nu crezi că este timpul să înțelegem, în sfârșit, acest adevăr simplu? Cum că femeile au fost create astfel, tocmai pentru că numai așa își pot juca rolul lor ori de câte ori și oriunde este nevoie.

Din istorie, este evident că civilizația care a disprețuit principiul fidelității conjugale a fost dată uitării și s-a pierdut.

Din cât știu eu, cea mai puternică protecție, împotriva pasului greșit, este ca soția să cunoască bine minunea feminității și să folosească farmecul său natural cât se poate mai bine pentru soțul său.

Cu cele mai călduroase urări pentru o viață plină de
bucurii adevărate,
Tata

Pușculița de aur

Draga mea Caterina,

În anii studiilor mele postuniversitare, când eram deja căsătorit cu mama ta, mergeam adeseori împreună la cumpărături, la un depozit unde existau stive imense de conserve, așezate până-n tavan. Era de parcă te-ai fi aflat la poalele unui munte de metal. Puteai găsi acolo conserve mari, conserve mici, conserve de toate felurile, toate formele și toate calitățile. Exista totuși o oarecare diferență între conservele pe care le vezi de obicei pe rafturile magazinului de cartier și cele din depozit. Acestea din urmă nu aveau etichete. Tocmai pentru acest mic neajuns se vindeau la prețuri foarte mici. Controlorii de calitate din fabrici le caracterizaseră ca "problematic", lucru care putea să însemne orice - de la o denivelare foarte gravă a tablei de aluminiu, până la cea mai mică eroare, invizibilă pentru ochiul obișnuit.

Vânzătorul de la depozit m-a asigurat de un singur lucru: că totdeauna a fost ceva bun de mâncat în aceste conserve. "Cinci bănuți? O nimica toată! Plătești și alegi."

Acum, ia spune-mi tu, poți să faci deosebire între o conservă cu pere și una cu gutui? Poți percepe cu urechea diferența dintre fasole și cârnați? În sfârșit, mama ta și cu mine devenisem experți în ascultarea conservelor.

Desigur, nimeni nu e fără de greșală. Astfel, uneori alegeam pastă de tomate în loc de compot; aveau același sunet înăbușit! Slavă lui Dumnezeu, aveam și un mic frigider, iar capacele de plastic erau ieftine. Astfel, ne amuzam mâncând ce cumpăram, și nu ne plângeam. În realitate, tot

acest ritual avea farmecul lui și noi așteptam cu mare drag să ieșim, o dată la 15 zile, la plimbare în jurul munților de aluminiu.

Dintr-un salariu de 3 dolari puteam cumpăra 100 de conserve, iar cel care le vindea avea dreptate: erau toate bune și gustoase! Existau, desigur, momente când ne doream să scăpăm de această viață plină de neajunsuri și să ne putem face cumpărăturile ca oamenii normali, din magazine normale. Totuși, întorcându-ne înapoi la acele zile, descoperim trezindu-se în noi unele dintre cele mai fericite amintiri ale tinereții noastre.

În Vechiul Testament se spune că "este bine pentru bărbat să îndure greutățile tinereții lui." Desigur, același lucru este valabil și pentru femeie.

Este de preferat ca un bărbat și o femeie să înfrunte împreună nevoile, să se mulțumească doar cu dragostea lor, mai ales că, la începutul căsniciei toate, cele ce fac viața confortabilă lipsesc.

Desigur, mai important decât casa în care trăiți este calitatea umană a celor ce locuiesc în acea casă! Prețul unei canapele este o problemă cu o importanță mult mai mică decât viața comună și visele și dragostea pe care le împart oamenii care folosesc canapeaua. Cea mai arzătoare nevoie a voastră, în acest moment, nu este un aragaz nou, ori un set de oale de bucătărie, ci flacăra nouă care va purifica și va încălzi inimile voastre până le va face să strălucească. Poate sună ciudat, dar, credeți-mă, sunteți norocoși că situația voastră financiară este acum, la început, limitată.

Ca să-ți pot vorbi despre bilanțurile familiale, vreau să-ți prezint o remarcă frumoasă pe care mi-am amintit-o: "Socoteala strictă este precum izmenele lungi: dacă crezi că ai nevoie de ele, le porți; dacă le porți însă, fără să ai nevoie de ele, te vor jena". Vei descoperi că cel ce a spus

aceasta are dreptate. Vei vedea că o asemenea socoteală uneori este necesară, alteori nu.

O să-ți dau câteva idei în legătură cu socotelile, idei pe care noi le-am găsit foarte folositoare.

S-o luăm de la început. În casa noastră, precum știi, am încercat să păstrăm următoarea linie: "dăruiește zece, economisește zece și cheltuiește restul până la o sută, slăvindu-L pe Dumnezeu și mulțumindu-I". Niciodată nu ne-a părut rău că am trăit în duhul acestui principiu. Există, într-adevăr, principii care, atunci când vi le veți asuma, veți constata că produc o mare schimbare în evoluția vieții voastre.

Pentru ca cineva să poată dăruia o parte din veniturile lui, este nevoie să aibă caracter. Când veți primi primul salariu și veți începe să numărați bancnotele, veți vedea că nu este deloc ușor să alungați ispita că, la urma urmei, situația voastră nu este ca a acelora, care au un oarecare confort...

Logica dictează astfel: "N-a venit încă timpul pentru donații. Când veți câștiga mai mult, atunci veți putea să dăruiați suficient, astfel încât să însemne ceva". Și totuși, nici atunci n-o s-o puteți face. Este și acesta unul dintre lucrurile pe care ori îl faci fără condiții, ori nu-l mai faci niciodată.

Desigur, este dreptul vostru să acționați cum vreți. Dar tu ești cea care a vrut să-i arăt cărarea care duce la desăvârșire, și te informez că, din punct de vedere economic, linia pe care ți-am expus-o duce direct la experiențe fericite.

Mulți dintre oamenii pe care-i cunosc par a fi în ultimul timp extrem de speriați. Cauzele care îi fac să se teamă și să tremure sunt nenumărate, dar între cele mai frecvente este sentimentul că ocaziile vin și trec pe lângă noi, fără ca noi să participăm, să le fructificăm. Este adevărat că mulți dintre acești oameni nu pot depăși unele experiențe de sărăcie mai vechi, dureroase. Trebuie să fim îngăduitori cu ei. Există foarte multe cupluri care vor avea multă bucurie

datorită modului de a dăruia. Trebuie, în primul rând, ca toți să învățăm că nu este suficient să avem bunăstare; ea vine și trece. Secretul unei vieți bune nu constă în acumularea mai multor bunuri materiale.

Hotărârea comună de a sacrifica o parte din veniturile voastre va constitui o supapă de siguranță pentru momentul când vor veni și zile mai confortabile. Probabil că acum nu puteți înțelege, însă va veni și timpul când problema financiară va înceta să mai fie presantă. Când vine acest moment, mulți încep să inventeze modalități proprii de comportament, neîncercate până atunci. Dar, dacă aplicați de la bun început unele reguli de bază, veți vedea că acestea vă vor păzi de oarecare risipă periculoasă, care vă poate crea dificultăți tocmai când roadele trudei voastre vor începe să se coacă.

Iată o primă regulă: dăruiați o parte (eventual 10%) din veniturile voastre și faceți aceasta înainte de orice altceva.

Economisirea unei alte părți (poate fi tot 10%) din veniturile voastre necesită și ea o autodeterminare de fier, dar veți vedea că merită efortul. Pe de altă parte, aceasta poate preveni consecințele dureroase ale unei risipe necalculată. Apoi, un program de economisire, hotărât de comun acord, conferă satisfacția permanentă a unui viitor sigur. O posibilă criză nu vă va surprinde nepregătiți, ca de altfel nici cheltuielile pentru educația copilului vostru, pentru nunta fiicei voastre, ori pentru o călătorie în străinătate, care vă va îmbogăți experiențele.

O strategie bine pusă la punct în privința economiilor familiale vă poate elibera mintea de o grijă serioasă, așa încât puteți să vă concentrați asupra muncii voastre, dobândind astfel rezultate mai bune. Timpul pierdut din cauza unei supărări de ordin financiar poate fi folosit la îmbunătățirea eficienței voastre, care la rândul ei vă va asigura o bază esențială pentru viitor.

Un alt câștig care rezultă din folosirea unei tactici de economisire precise este protejarea voastră de pericolul

zgârceniei. Multe asemenea suflete sărmane trec prin biroul meu. Sunt victime ale complexului sărăciei, care-i determină să se agațe cu disperare de bunurile materiale. Teoria lor este că, cu cât au mai multe, cu atât vor fi mai liberi într-o zi să se bucure de ele. Cel mai posibil este însă să nu reușească niciodată...

Adeseori vezi - și poți citi aceasta în ochii lor - că nu-și pot găsi adevărata bucurie în depozitele de aur, în acțiunile pe care le au, sau în conturile mari din bănci. Oamenii aceștia nu sunt triști pentru că pierd. Melancolia lor este provocată de bani și crește proporțional cu câștigurile și rezervele pe care ei le au. Este și aceasta o altă tristă constatare: bogăția împietrește sufletul.

Să termin cu un gând despre un cunoscut proverb. Adeseori facem greșeala să spunem că "banul este cauza tuturor răutăților". Însă în realitate acest proverb nu sună chiar așa, este puțin diferit: "Iubirea banului este rădăcina tuturor răutăților."

De aceea, îndepărtează-ți din când în când atenția de la capitolul venituri și bagă de seamă dacă cheltuielile tale merg bine. Realitatea este că, totuși, calitatea lucrului care iese din buzunarul tău are o legătură directă cu calitatea celui care îți intră în buzunar. Aceasta este legea vieții.

La început, la Facere, Tatăl nostru ceresc a impus unele reguli de neclintit. Din dragoste pentru fiii Lui s-a îngrijit de toate nevoile lor și a zidit lumea în așa fel încât să poată satisface aceste nevoi. Dacă urmași aceste reguli și trăiești după ele, El va găsi modalitatea să afle și cea mai imposibilă cale pentru a împlini orice nevoie apărută.

Sper că vei învăța, din vreme, încă un adevăr: chiar dacă vei reuși să respecti conștiincios regula ofertei, nu vei reuși niciodată - dar niciodată! - să-L egalezi pe Dumnezeu în răsplătirile Lui.

Privește mereu în sus,
Tata

Limitează-te la nevoile tale

Draga mea Caterina,

Folosește pe deplin ceea ce ai și ignoră cât poți ceea ce încă nu ai... Această înțelepciune distilată aparține bunicii Davinson. Îi spuneam "înțeleapta din Sugar-Criak", locul unde a fost prima mea parohie. Această bunică avea la un loc 27 de copii și nepoți. Odată, într-o duminică după-amiază, când îi adunase pe toți și ne invitase și pe noi, a pregătit o masă mare, care ocupa tot salonul, de la un capăt la celălalt.

Pe atunci noi eram doar logodiți și eu eram foarte atent la comportamentul celorlalți, ca să învăț. În timp ce devoram munte de fripturi și savuram a doua porție de înghețată de casă, oferită de bunicuță la sfârșit, antenele mele prindeau mesajul ce era emis neconștient de cei din jur: toate aceste cupluri fericite aveau tot ce-și doreau; legăturile dintre ei erau armonioase și radiau un sentiment de echilibru.

O vizitam pe această bunicuță adeseori în weekend. Într-o zi i-am cerut să mă învețe și pe mine ceea ce le învăța pe "vlăstarele" ei - precum obișnuia să le spună copiilor și nepoților.

Știind că tânărul paroh era gata "să se prindă în capcană" (precum obișnuia să-mi zică), mi-a vorbit cu cuvinte simple, pe care le împodobeau totuși cu limpezimea minții ei.

Unul dintre multele lucruri înțelepte pe care le-am auzit a fost și acela pe care ți l-am spus la început: "folosește pe deplin ceea ce ai și ignoră ceea ce nu ai."

Este evident că aceste întâlniri comune, cu fii și fiicele ei, nu erau întâmplătoare. Acești copii credeau în cuvintele ei, și un semn al dragostei lor a fost conștientizarea acestui adevăr neprețuit, pe care multe cupluri îl ignoră: învățaseră să se bucure de bucuriile lor și să-și disprețuiască lipsurile. Dacă medităm puțin asupra acestui diamant din colecția bunicii, vom descoperi două subiecte care au legătură directă cu dragostea ta față de Petre. Primul privește mai mult femeia; celălalt este ceva ce puteți pune în aplicare amândoi.

1. *Cinstește-l pe omul tău și mulțumește-l zilnic lui Dumnezeu și slăvește-L permanent, fără ezitare, că ți l-a dăruit.*

Am mai adus vorba despre acest lucru în scrisorile noastre. Când observi că mă întorc asupra anumitor subiecte, să fii convinsă că o fac pentru un singur motiv: sunt probleme foarte des întâlnite, și de aceea suportă repetiția.

În munca mea de consilier am întâlnit, adeseori, multe doamne care cred că-și pot conduce soții spre succesul profesional, trăgându-i de gât, sau cu manevre sinuoase.

Toți știm că există soți comozi, a căror comoditate are influență asupra întregii familii. Aici însă nu vorbim despre asta. Mă gândesc mai mult la armata nevoitorilor cinstiți, care fac ce pot ei mai bun și totuși nu reușesc să-și mulțumească soțiile atât de pretențioase.

Iată două reacții ale unor asemenea soți sărmani, care îți vor sugera ceea ce vreau să spun.

Prima am auzit-o cu propriile mele urechi. Într-o zi a venit la biroul meu un soț necăjit, și mi-a făcut următoarea declarație tragică: "Eu sunt terminat. Este teribil s-o mărturisească cineva, dar așa este. Soția mea stă bine acolo unde stă, dar eu mă legăn în gol. Mă aflu într-o asemenea disperare încât aș fi foarte dispus să-mi părăsesc chiar și copiii, numai să scap de vânătoarea ei nemiloasă!"

A doua reacție am găsit-o scrisă undeva. Se spune că poetul german Heine a spus cândva că dacă se întâmplă să moară el înaintea soției, și-ar dori foarte mult ca ea să se

recăsătorească, numai și numai ca să existe cineva căruia să-i pară rău de dispariția lui!

Citește din nou prima reacție și plângi. Recitește-o pe a doua și zâmbește. Dar, te conjur, nu arbora niciodată acel zâmbet oribil pe care-l folosesc unele femei ca să micșoreze valoarea bărbatului lor.

În momentul în care trebuie să realizați unele schimbări, realizați-le împreună, bine gândite, după o discuție cinstită, și într-un duh de dragoste.

Însoțește cuvintele tale cu laude sincere pentru strădania lui cinstită și convinge-l că orice cuvânt de-al tău are drept scop să-l înalțe, nu să-l umilească.

Mulțumirea și satisfacția sunt necesare pentru încă o cauză pe care este posibil să n-o fi înțeles încă. În mintea fiecărui bărbat căsătorit, când lucrează și se întâmplă să se simtă ca un încarcerat, de fiecare dată când întâmpină dificultăți la serviciu, se naște un gând îngrozitor care îl sperie tare.

Cândva a fost liber, iar acum trebuie să muncească ca un sclav pentru familia lui și pentru a acoperi o mulțime de goluri din casă care-l vlăguiesc pur și simplu. Când această stare îi scapă de sub control, este posibil să înceapă s-o privească pe soția sa ca pe un paratrâznet: atunci când o prinde stând și citind în liniște o carte sau privind la televizor, sau bând ceaiuri cu prietenele ei, în timp ce el se topește de muncă tocmai pentru ca ea să-și poată face plăcerile, se îngrozește.

Din fericire, aceste gânduri sunt trecătoare și uneori impersonale. Când își revine, nici nu se gândește că s-ar putea să-și schimbe viața lui de lângă tine, cu viața de burlac.

Am vorbit despre cuvintele călduroase, despre mulțumirea sinceră și de despre trupul tău care îi aparține, ca antidot la pericolele mai înainte menționate.

Există încă un antidot, pe care nu trebuie să-l uiți: *discutați împreună, pe cât este posibil, cum și pe ce se cheltuiesc banii pentru nevoile casei.* Există multe asemenea cheltuieli pe care ar fi vrut să și le asume el. Poate ar fi dorit să se ocupe de toate cheltuielile. Aceasta, numai dacă nu este teribil de neîndemânatic la problemele financiare (mulți bărbați sunt). Atunci, cel mai posibil este să dorească să controleze casieria, timp în care tu ar trebui să-l urmărești cu admirație.

Mai ales în prima perioadă este posibil ca rolul "ministrului de finanțe" să fie exact lucrul de care are nevoie mândria lui bărbătească. Dacă ții cont de el, și-i încurajezi ideea pe care o are, exact atât cât trebuie, cel mai posibil este ca într-o bună zi să vină acasă și să-ți spună ceea ce și tatăl tău a spus odată: "Dragostea mea, nu vrei să te ocupi tu de bani? Am atâtea alte griji pe capul meu!..."

2. *Limitează-te la nevoile tale*

Un statistician a calculat că o familie contemporană de nivel mediu ia contact zilnic cu 1158 de mesaje publicitare (în SUA - n.t.). Nu știi cum și unde a găsit această cifră. Totuși, dacă stai și te gândești bine, vei observa cu surprindere că nu a rămas nici un adjectiv în limba noastră care să nu fi fost pus în slujba comerțului.

Deschide radioul, citește un ziar, apasă pe butonul televizorului, citește un periodic și vei constata peste tot, urletul: "Aici e marfă bună, cumpărați-o, luați-o. Repede, în acest moment. Nu pierdeți ocazia!"; "Fiți primii care cumpără. Oamenii cu valoare cunosc calitatea produselor noastre!"; "Doriți să le-o luați înainte celorlalți? Folosiți firma respectivă?!"; "Mama, tatăl, sora, fratele, toți veți răspândi un miros frumos, plin de prospețime, cu deodorantul nostru..."; "Aici, prețul de fabrică"; "Un flacon din produsul nostru va acoperi viața voastră ca un balsam... Medicamentul nostru este bun pentru orice situație existentă sau încă neexistentă..."

Vulturii pieței știu cum să-ți ia banul dacă nu-ți ții ochii deschiși. Îți promet bucuria și reușesc să te lipsească de ea cu minciunile lor. Te hipnotizează. Te prind ușor în capcana lor, din care este aproape imposibil să ieși. Ei încearcă să te convingă că toate cele făcute de mâinile tale nu pot fi mai bune decât ceea ce fac ei pentru tine. Cu toată priceperea unui bătrân magician, te cheamă să-ți atragă atenția asupra unei mașini noi, a unui covor nou sau a vreunui produs care nu-ți este folositor. Nu ezită să te și împrumute pentru a le cumpăra marfa, așa, simplu și fără scop. O semnătură aici, într-un colț, și casierul vine singur și bate la ușă.

Când mama ta și cu mine eram studenți, mergeam, de nevoie, la cei care împrumutau cu dobândă. Poate că era folositor; dar mi-amintesc că în fiecare lună, când făceam socoteala, constatam că datoram din ce în ce mai mult!

Să nu te împrumuți ușor. Dar dacă trebuie să te împrumuți, ai grijă să te apropii de oameni buni. Dacă nu ești atentă la acest aspect, riști să dai făină și să primești tărâțe.

Un poet popular anonim spune acest lucru mult mai bine decât mine: "Dacă de la bancă bani nu primești, mai bine stai și aștepți. Cei care banii lumii-nvârt mai multe decât toți cunosc".

Îi văd din când în când pe acești oameni fără minte, rugându-se pentru un ajutor financiar în plus, pentru că pur și simplu au căzut în isteria care domnește în jurul nostru și au cumpărat peste puterile lor... Apoi, amețiți de acest cerc vicios, caută să aibă în posesia lor cât mai multe și țin strâns de ele, astfel încât valorile adevărate ale vieții le scapă printre degete.

Din acest motiv, limitează-te la strictul necesar. Nu-i lăsa pe trâmbișătorii pieței să-ți strice dispoziția. Să te bucuri și să valorifici până la capăt ceea ce ai și să ignori ceea ce încă nu poți dobândi.

Înaintează cu siguranță,
Tata

Bucătăria parfumată

Draga mea Caterina,

Comentariile mele referitoare la tema gătitului vor avea nevoie de un suport exterior. Știi că nu exagerez în ceea ce privește bucătăria și gătitul. Capacitățile mele n-au depășit niciodată nivelul unui bucătar amator.

De fiecare dată când mama ta mergea la maternitate ca să-mi aducă pe lume următorul copilăș, eu mă străduiam în bucătărie pe cât se putea, dar cu toată strădania mea rezultatul, nu a fost niciodată cel dorit. Spre seară, vă auzeam rugându-mă în cor: "Tati, nu ar fi mai bine să ieșim să mâncăm undeva?"

Pentru că sunt un ignorant în materie de bucătărie și pentru că avem lângă noi un expert al bucătăriei rafinate, adică pe mama ta, pe care am rugat-o să-mi dea o mână de ajutor la acest capitol. Ea mi-a venit în întâmpinare cu o idee extraordinară: mi-a oferit "alfabetul bucătăriei parfumate", cu cele mai delicioase mâncăruri... Într-un singur loc am adăugat și eu o paranteză.

«A» Masa ta trebuie să *arate* impecabilă. Ai grijă totdeauna ca mâncărurile tale să fie colorate - galben, verde, roșu, maroniu sunt culori care, dacă sunt bine potrivite pe masă, crează o ambianță fermecătoare.

«B» Masa presupune *bună* dispoziție. Manualele de specialitate spun că digestia bună este în directă legătură cu buna dispoziție.

Un prieten psiholog a ales expresiile "m-am săturat", "asta nu e de mâncat", "imi stă în gât" pentru a-și argumenta

afirmația că ulcerul este mai degrabă rezultatul indispoziției decât al indigestiei...

«C» *Costul* mesei trebuie să se încadreze în posibilitățile voastre financiare.

În facultate, când eram deja căsătorită cu tatăl tău, am învățat că există numeroase modalități de a găti pastele făinoase... Cumpărăturile de la supermarket pot deveni o adevărată artă dacă înveți să te informezi corect despre piață, să observi ofertele speciale și să nu-ți scape reducerile. Și în aceste condiții poți cumpăra produsele de cea mai bună calitate.

«D» Nu uita *detaliile!*

La o masă, toate au rostul lor - de la șervețelele potrivite și tacâmurile necesare, sarea și piperul din cele două margini ale mesei, până la vasele împodobite cu flori frumoase. (Nouă, florile ne creau întotdeauna probleme... Nu rămâneau niciodată drepte!)

«E» Poți să te *eschivezi* uneori de la obligațiile tale de gospodină ca să te destinzi, având totuși grijă ca mâncarea să fie gata la timp. Să nu-ți permiți niciodată, dar niciodată, ca plimbările tale să împiedice pregătirea la timp a mesei.

«F» Din când în când este nevoie și de puțină *festivitate*. O masă în lumina lumânărilor poate da o notă distinctă vieții voastre.

Îi cunoști pe prietenii noștri Brooks, cât de mult se potrivesc. Ei spun că respectă destul de des această regulă. El își pune costumul și cravata, ea rochia de seară, se așază la masă lângă șemineu, cu lumânările aprinse, cu muzică de cameră. Copiii sunt deja la culcare. Spun că aceste momente sunt dintre cele mai deosebite pe care le gustă în viața lor.

«G» Caută rețete pentru mâncăruri alese și *gustoase* în cărțile de bucate pe care le ai și spune: "Slavă Domnului că sunt persoane care se întâmplă să știe mai multe decât mine în domeniul culinar!"

«H» Îngrijește-te ca mâncarea să fie *hrănitoare*, pentru a asigura sănătatea tuturor, fără să uiți să pregătești, din când în când, și unele delicatese care plac celor dragi.

«I» Este vorba de *idei* trimise de Dumnezeu, așa cum sugestiv ne spunea un cunoscut: "Pune-ți mintea la contribuție, și vei vedea că din resturile unei mese poți să mai aranjezi încă una."

«Î» Este vorba de cum te *îmbraci* pentru masă. Să nu te așezi niciodată la masă neîngrijită. Să fii mereu atentă să-ți aranjezi părul și fața înainte de masă, indiferent ce făceai puțin mai înainte. Șorțul de bucătărie este pentru gătit și lenjeria de noapte este pentru pat. Acestea trebuie scoase înainte de a te așeza la masă.

«J» În timpul mesei *jertfiți* televizorul și radioul. Ele trebuie să rămână închise pe durata mesei. (Știi foarte bine că în familia noastră era nevoie de o hotărâre unanimă pentru a se deschide televizorul în timpul mesei. Îmi amintesc decepția pe care am trăit-o eu cu fratele tău mai mare atunci când se transmitea finala campionatului de fotbal și când cineva a votat "nu" și televizorul a rămas închis.)

«K» *Kilogramele* și silueta ta nu trebuie să devină pricină de înfometare a soțului tău. La masă unii mănâncă mai mult, alții mai puțin, dar zgârcenia nu place nimănui.

«L» Masa necesită *liniște*. Odată, când tatăl tău a mers la o conferință, te-a luat și pe tine cu el. A doua zi, când s-a întors, ne-a povestit cum a primit o lecție pe care n-o va uita niciodată. Dacă îmi amintesc bine, aveai pe atunci 11 ani.

"Kilometri întregi - ne-a spus tatăl tău - vedeam pe autostradă panouri care făceau reclamă celei mai mari peșteri din lume, care se afla într-un sătuc din statul Cansas. Când am ajuns aproape de peșteră mi-a fost imposibil să opresc, pentru că ar fi însemnat să întârzii la conferință. Caterina a tăcut câțiva kilometri apoi mi-a spus: «Măi tati, mi-e milă

de tine. Atâta te grăbești încât pierzi cele mai frumoase părți ale călătoriei!"

De atunci, tatăl tău s-a hotărât să conducă mai încet și mai liniștit; și toate acestea datorită ție. Acest aspect este valabil și pentru masă.

«M» Bunele *maniere* înfrumusețează masa. Cuvintele "mulțumesc", "vă rog", "mă scuzați" contribuie la crearea unei ambianțe confortabile pentru toți. Este datoria ta să-ți determini toată familia să le folosească.

Lasă cârciumile să aplice vocabularele lor...

«N» Pregătește din când în când surprize *neasteptate*. Se povestește despre o bătrânică cu suflet bun că "lăsa totdeauna deschisă fereastra dinspre răsărit a sufletului ei pentru fiecare, ca să pătrundă surprizele divine". În cazul nostru, vei vedea că un meniu pregătit special, care să-l facă pe soțul tău să-și lingă degetele, un desert special, sau o rețetă nouă de prăjitură luată de la o prietenă, pot săvârși minuni.

«O» Sunt *ocazii* speciale de sărbătorit. Noi ne-am stabilit ziua noastră "specială" pe data de 29 a fiecărei luni; și aceasta pentru că ne-am căsătorit pe 29 mai. Îți amintești cu siguranță de caracterul sărbătoresc pe care îl îmbracă această zi de fiecare dată și cu câtă nerăbdare așteptăm data de 29 a fiecărei luni.

«P» Fă-i soțului tău o *primire* călduroasă de fiecare dată când revine acasă, de fiecare dată când se așază la masă, de fiecare dată când vine împovărat cu o problemă, de fiecare dată când vine să-ți ofere dragostea lui.

«R» *Rugăciunea* să nu lipsească de la masa voastră. Fii atentă! am spus "la masă". Tatăl tău ne spunea că atunci când era copil "nimeni nu îndrăznește să întindă mâna spre farfurie până când nu se făcea rugăciunea după rânduială" și nimeni nu se ridica de la masă până nu se făcea rugăciunea de mulțumire.

«S» *Salvați* puțin timp pentru scurtele voastre întâlniri. Probabil că deocamdată le amânați, crezând că mai târziu

veți găsi mai mult timp liber. Este o amăgire. Și mâine veți avea treburi. De aceea economisiți timp și ieșiți singuri, din când în când, să mâncați la un restaurant.

«T» *Trezește-te* cu puțin înaintea soțului tău și încearcă să nu-l lași niciodată să-și pregătească singur micul dejun. Această regulă este valabilă pentru fetele proaspăt căsătorite și pentru mame. Așadar, deșteptarea matinală trebuie să devină o obișnuință, dacă vrei să întreții buna dispoziție a soțului tău.

«U» *Un sărut* înainte de masă.

Cred că știi pe cineva care aplică această regulă, chiar și când sunt străini de față. Și dacă în viața mea există un moment în care mă simt ca o regină înconjurată de curtenii care mă admiră, acela este exact momentul în care tatăl tău mă sărută înainte să ne așezăm la masă. Aceasta îmi dă un plus de dispoziție pentru tot restul zilei.

«V» *Asigură mesei tale varietatea*.

Am mai spus și altă dată că este foarte ușor să se plafoneze cineva. Noutățile aduc bucurie. De aceea, încearcă mai multe variante pentru binele tuturor.

Programează-ți timpul corect și gândește-te dinainte ce vei găti. O asemenea programare te scutește de risipa timpului și a energiei, te ferește de stress, de griji și de o cheltuială în plus.

«X» *Xenofobia*. Primește-i cu drag pe toți străinii. Să nu pregeți să împarți masa ta cu alții. Permite-i soțului tău să-și invite prietenii la masă, asemenea și copiilor tăi. Te vor adora pentru aceasta. Desigur, trebuie să-i înveți să te anunțe din timp de venirea musafirilor, ca și despre orice întârziere.

O prietenă a mea s-a gândit să-i dea o lecție de neuitat soțului ei, care uita mereu să o anunțe. Astfel, odată când, întâmplător, directorul general al soțului se afla în orașul lor, știind că soțul îl invită totdeauna la masă pe acesta, fără să o anunțe, în loc să pregătească masa ca de obicei,

ea a pus pe masă pâine, salam, câteva roșii proaspete, măsline, a deschis două conserve de carne și a adus câteva murături. Cu toate acestea, nu și-a atins scopul, pentru că "înaltul oaspete" i-a mărturisit că a fost cea mai delicioasă mâncare pe care a mâncat-o vreodată."

«Z» Fără *zel* nu se face nimic bun. Un bun prieten spunea mereu: "O mâncare caldă poate fi stricată de o gospodină foarte rece."

Învăță să-ți iubești bucătăria și s-o umpli mereu cu toată dragostea inimii tale.

Așadar, iubește-ți soțul, iubește-l corect, chiar și prin "bucătăria" ta.

Într-o călătorie spre Sud făcută de curând ne-am oprit în Kentucky, la o micuță cafenea. Deasupra ușii acesteia trona următoarea inscripție: "Aveți grijă de stomacul vostru ca de ochii din cap". Iată un mesaj pentru fiecare gospodină. Nu crezi?

Cu cele mai bune urări pentru o căsnicie "gustoasă",
Mama și Tata

Dacă întâlnești vreodată nefericirea

Draga mea Caterina,

Cu mult timp în urmă am zărit în salonul unei case o urare, cusută cu măiestrie pe canava, de vreo bunicuță. Textul și rama antică atrăgeau numaidecât atenția: "Măcar să fie cerul vieții tale încărcat doar cu atâția nori, câți sunt necesari pentru un minunat răsărit de soare!"

Frumoase cuvinte, nu crezi?

Motivul pentru care mă aflam în acea casă erau însă exact acești nori care se înmulțiseră amenințător de mult. Frumosul răsărit de soare se pierduse și cerul se tot întuneca. Exista în preajmă amărăciune și disperare, iar viața devenea din ce în ce mai grea.

Evenimente necruțătoare eclipsau gândurile frumoase ale cusăturii. Când mi-am întors din nou privirea spre ea, mi-a venit să mă ridic și să mă duc s-o întorc cu fața la perete.

Am rămas însă la locul meu. Speram în mai bine. Așteptam ca soarele să lumineze din nou acel loc întunecat și ca mesajul cusăturii să-și ia, pentru încă o dată, locul meritat în inimile oamenilor.

Totuși, în acel moment, inimile acelea gemeau de durere și sufletele se încovoiaseră.

Cei mai mulți părinți, la fel și noi, dorim ca tu și Petre să aveți o viață frumoasă și liniștită. Un poet necunoscut plasează foarte corect înțelesul urării de care aminteam în versul lui, puțin ciudat: "Cântecul porumbelului să aibă ecou

în dragostea voastră și păsările cerului să acompanieze melodia lui".

Viața însă nu este totdeauna ceea ce așteptăm. Într-o formă sau alta, nefericirea este o parte din viața noastră a tuturor.

Există acei puțini care par să meargă pe o cărare comună cu norocul. Dar, pentru muritorul de rând, vor veni ghinioane și boli, pierderi și durere, deznădejde și moarte.

Ce este, așadar, acel ceva pe care poți să-l faci când împrejurări nefavorabile îți încarcă viața? Există gânduri care merită să îți le reamintești. Le-am putea numi "tripticul nefericirii".

A. O atitudine potrivită în fața vremurilor grele este să accepți cu stoicism faptul că *tu nu poți să faci excepție de la lovitură și de la furtuni trecătoare.*

Nu vreau să-ți inspir ideea fatalismului, dar află aceasta: sunt multe cupluri nesăbuite, care înaintează fără grijă, având impresia eronată că neșansa și furtuna vor excepta o dragoste ca a lor. Fac greșeala să creadă că certificatul lor de căsătorie cuprinde și garanția pentru o viață fericită.

Vă veți afla pe drumul cel bun, când veți fi de comun acord că: *"Dorim o căsnicie fericită, care să ne umple inimile, dar nu nădăjduim să ajungem în pământul făgăduinței, fără să trecem mai întâi prin pustiu."*

B. O a doua întărire, în vremurile grele, vine ca o consecință firească a abordării de mai înainte. *Dumnezeu nu promite celor care-L urmează să-i ferească de nefericire. Se bucură, însă, să fie alături de noi atunci când vine trăsnetul.*

Mă bucur că tu ai trăit adevărul unei credințe vii și ai, astfel, o mulțime de experiențe ziditoare. Vom vorbi mult mai pe larg despre aceasta, însă, acum, îți spun că oamenii n-au nevoie în viață de nimic mai mult, decât de o nouă înțelegere a felului cum pot să trăiască neconținut sub ocrotirea lui Dumnezeu, indiferent ce s-ar întâmpla. Și

aceasta pentru că viața lor "religioasă" se epuizează în a merge la biserică în fiecare duminică. Numai de cât ce ies din biserică par să-l salute pe Dumnezeu și să-i spună: "Rămâi sănătos, ne vedem din nou săptămâna viitoare..., în același loc, la aceeași oră."

Un prieten psiholog mi-a trimis într-o zi un pacient de-al lui. Când m-a sunat să fixăm întâlnirea, prietenul meu a făcut următoarea observație interesantă: "Cred că am lămurit cele mai multe dintre problemele lui psihologice. Omul acesta însă este evlavios, de aceea cred că tu poți să-l faci bine. Ceea ce-i trebuie acum este cineva care să-l ajute să descopere răspunsul care se află cu 30 cm mai jos... Îl are în cap, dar acum trebuie să-l așeze în inima lui."

Din fericire, voi nu aveți aceeași problemă. Fitulul candeliei voastră pătrunde adânc în uleiul Veșniciei. Sunteți prieteni ai lui Dumnezeu de mult timp și ați învățat să vă rugați. Știți, de asemenea, că nefericirea nu înseamnă că Dumnezeu a plecat și v-a părăsit, ci înseamnă, pur și simplu, că este posibil ca durerea să vă folosească, să vă aducă mai sus. Este suficient să-I îngăduiți acest lucru.

C. Ținând seama de datele istorice ale căsătoriilor pe care le-am studiat în profunzime, am constatat că există un alt factor care se arată a fi foarte important. Va fi foarte folositor lucru să luați împreună hotărârea de a exploata dificultățile ca un element de legătură, și nu ca unul care erodează legătura voastră.

Aș putea să-ți explic mai bine ceea ce vreau să-ți spun, cu următoarea povestire interesantă pe care ne-a spus-o un cowboy, un vechi cunoscut din perioada când trăiam în Colorado. Se referea la modul în care hergheliile de cai sălbatici și de măgari din zona lui înfruntau atacurile lupilor și ale vulpilor.

Există o deosebire esențială în modul de apărare al cailor și al măgarilor. După spusele lui, când primesc un astfel de atac mortal, caii sălbatici se adună în cerc, cu capetele spre

interior și cu spatele în afară, astfel încât cu picioarele dinapoi să poată să se apere împotriva atacatorilor. În schimb, mǎgarii - vreți să credeți sau nu - formează un cerc cu capetele spre exterior și cu spatele spre interior, și, în timp ce dușmanul atacă, se lovesc între ei cu copitele până nu mai pot.

Nu știu dacă o spune în glumă, dar obișnuia să o repete adeseori. Așa cum o auzi, această povestire ne oferă o lecție cutremurătoare, nu crezi?

Lecția se referă în special la cei căsătoriți. Regret că o spun, dar cele mai multe cupluri care mă vizitează îmi amintesc de mǎgarii din poveste: la prima dificultate mai serioasă încep să se lovească sălbatic unul pe altul, sau pe ei înșiși, sau căsnicia lor.

Este foarte urâtă această atitudine. Acești oameni ignoră principiile de bază pentru preîntâmpinarea nefericirii și a greutăților.

Iată, așadar crezul de care avem cu toții nevoie într-o luptă biruitoare: "De ce viața este așa cum este, nu știm; dar știm aceasta: că orice s-ar întâmpla, nu este atât de important, cât este ceea ce facem pentru a veni în întâmpinarea greutăților. Într-o bună zi soarele se va ivi din nou, ne va lumina din nou, încălzind mai tare inimile noastre. Dumnezeu nu este niciodată departe de noi!

Nimic nu trebuie să ne despartă unul de celălalt și de Acela.

Curaj așadar,
Tata

Deschiderea spre lume

Draga mea Caterina,

Dragostea adevărată, în forma ei cea mai desăvârșită, nu înseamnă să privești ore în șir, plin de venerație, ochii celui alt. În scrisoarea noastră anterioară vorbeam de nevoia cuplului de a-și trage forță din viața lui interioară, atunci când trebuie și așa cum trebuie. Totuși, acest fel de introversiune nu constituie unicul scop al căsniciei.

Pentru aceasta, este nevoie să vorbim despre cum trebuie ca ferestrele casei noastre să rămână totdeauna curate, pentru a ne permite să vedem afară.

Cu mult timp în urmă am urmărit o conferință interesantă a unui prieten psiholog intitulată "Despre sănătatea trupească". Un aspect m-a impresionat în mod deosebit: unui pacient al său i-a spus: "Trebuie să deschizi câteva ferestre în egocentrismul tău. Trebuie să o faci, nu numai ca să intre puțin soare în interiorul tău, ci și ca să poți să vezi tu însuși puțin în afară. Să vezi copiii care se joacă fără nici o grijă. Să vezi trecătorii pe drum. Terapia aceasta este ideală. Ai uitat că există și alți oameni pe lume, în afară de sufletelul tău?"

Cuvintele psihologului ating una dintre cele mai importante probleme ale vieții de familie. Unii soți, cum am văzut, se apleacă foarte puțin spre tovarășul lor de viață. Alții însă simt nevoia să se aplece spre interiorul sufletului lor. Și totuși, medicul ne spune că există și aceia a căror sănătate sufletească le cere să se aplece, împreună, spre lumea din afară.

Ce anume înseamnă aceasta mai exact, vom vedea în continuare.

Să începem cu "prieteni".

Desigur, este minunat ca tu și Petre să fiți "cei mai buni prieteni". Am urmărit însă astfel de prietenii conjugale, de genul "tu și eu", care au început cu o călduroasă și emoționantă exclusivitate și s-au blocat aici. Vă doresc să puteți hiberna cu drag în cuibul vostru călduros. Să aveți grijă însă ca nu cumva această hibernare să vă prindă în capcana unei izolări totale, care vă va lipsi, în cele din urmă, de căldura dragostei prietenilor.

Unele din aceste egocentrisme familiale, cu toate ușile încuiate spre lumea din afară, devin în cele din urmă "sisteme de protecție a narcisismului reciproc."

Faceți-vă așadar prieteni și împărțiți cu ei rezervele dragostei de care dispuneți. Exact pentru acest motiv v-au fost date. Orice fel de egocentrism este un păcat, și dacă nu învățați să vă exteriorizați dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în voi, veți trece inevitabil de partea forțelor care se împotrivesc lumii noastre, și nicidecum a forțelor care o țin.

Că aveți capacitatea de a vă alege corect prietenii, ați demonstrat-o până acum. În căsnicie, câteva astfel de prietenii exterioare largesc orizontul gândurilor. Unele sunt bune pentru distracții, dar sunt și acelea a căror influență este precum a copacului cu frunze late sub care găsești umbră și odihnă.

Există chiar și prietenii periculoase, capabile să epuizeze rezervele de bunătate de care dispuneți, dacă nu sesizați la timp influența lor vătămătoare. Acest tip de prietenii aparține mai mult categoriei "toți fac la fel". Sunt prietenii cu oameni caracterizați prin "psihologia de masă", care, dacă le permiteți, este posibil să vă tragă, împreună cu ei, către decăderea pe care o constituie soluțiile facile ale vremii noastre. Cu aceste companii, care găsesc totul a fi normal, este posibil să

pierdeți tot ceea ce aveți bun, dacă nu dați dovadă de caracter și dacă nu aveți curajul să arătați care este poziția voastră personală și care este atitudinea voastră într-o situație dată.

N-ai avut niciodată o falsă pudoare. Nu vreau să cred că acum, în cuplu, veți putea deveni vreodată doi falși pudici, care vor găsi refugiu în monotonia ucigătoare a falsei evlavii. Există din fericire o diferență uriașă între falsa pudoare și virtute. În timp ce prima este simplă aparență, cea de a doua este o calitate interioară. Cred, deci, că virtutea voastră nu vă va împiedica să o luați înaintea, cu forța morală pe care un cuplu trebuie să o arate în fața ispitelor exterioare. Să fie exact ceea ce au nevoie alte cupluri care caută pe cineva care să facă începutul. În unele împrejurări, singura soluție posibilă este un simplu "Salut!"

Dacă vei rămâne în cele din urmă singură, dovedind caracter, sau vei atrage adepți, aceasta nu are importanță. Ceea ce are importanță este să nu uiți niciodată *că te afli pe lumea aceasta ca să o transformi, să o schimbi în bine, și nu ca să te lași schimbată de lume.*

O altă mișcare corectă de ieșire spre afară, care merită discutată, este deschiderea spre *rude*.

Îți doresc ca relațiile tale cu rudele să devină mai plăcute pe măsură ce trece timpul. Există, desigur, și relații cu rudele care urmează direcția opusă. Puțini sunt aceia care-mi bat la ușă pentru probleme care pornesc de la așa ceva.

Multe dintre aceste probleme provin din insistența soțului, sau a soției, de a "tămâia" la infinit pe "tăticul" sau pe "mămica" lor. Pe de altă parte, sunt soți care continuă să alimenteze o ură neîmpăcată pentru rudele lor, din motive care pot fi căutate în educația pe care au primit-o.

Vă doresc ca destinul să nu vă rezerve astfel de probleme. Dacă însă nu le puteți evita, să vă amintiți că există o rețetă sigură întotdeauna: de fiecare dată când te vei afla în situația de a fi nevoită să-i pui la la punct pe părinții tăi, sau ai

soțului tău, adu-ți aminte că, pentru cei mai mulți oameni, este mult mai important ceea ce în cele din urmă nu se pronunță!

Totuși, indiferent de sentimentele pe care le nutriți pentru părinții voștri, este nevoie să vă întoarceți, când și când, în casele unde v-au crescut. Dacă se întâmplă ca relațiile voastre cu ei să fie tensionate, de regulă, distanța nu le ameliorează. "Căsuța mea veche și dragă, care miroseai totdeauna a busuioc" poate că va răscoli amintirile plăcute ale trecutului.

Nu este suficient însă. Și crede-mă: nu vei afla nicăieri pacea pe care o caută sufletul tău, dacă nu vei reuși să găsești o modalitate pașnică de conviețuire cu părinții și cumnații, cu mătușile și unchii, cu nepoții și nepoatele și cu tot neamul tău. *Aceasta este posibil chiar dacă singura pace pe care o poți realiza este pacea sufletului tău.*

O altă orientare exterioară, foarte importantă, este aceea care se numește *angajamentul social sau asistența socială*.

Nu există comunitate unde să locuiești sau loc în care să-ți construiești casa, care să nu aibă o oarecare parte neplăcută.

Există cupluri care văd fețele ridate ale celor flămânzi și părăsiți ca pe niște elemente pitorești. Dar chiar și așa, această priveliște îi tulbură și pleacă mai departe, în căutarea unor peisaje mai plăcute care îi vor ajuta să alunge sentimentele neplăcute.

Mai există și "apărătorii dreptății", care devin "critici de cafenea". Pricipalele lor obiective sunt "guvernul" și "cei responsabili" care încearcă să facă ceva. Acești oameni îți vor expune soluțiile lor inteligente atâta timp cât vei fi alături de ei și-i vei asculta. După aceea, de regulă, planurile lor mărețe rămân doar în cuvinte.

Există, de asemenea, sfinții necunoscuți care "intră în chiliile lor" ca să intervină la Dumnezeu pentru toți nefericiții lumii. Lucru care nu este deloc rău dacă este singurul pe

care-l poți face pentru aceștia. Nu cred că Dumnezeu ne vrea îngenuncheați în fața Lui, timp în care am fi putut să ne împotrivim cu tărie unei nedreptăți, sau să ieșim din carapacea noastră pentru a găsi soluții, pentru a depăși dificultăți concrete, pentru a face tot ce ne stă în putință ca să alinăm durerea care există în jurul nostru.

Pentru aceasta, dacă îți vei asuma vreodată răspunderea de a lua o hotărâre importantă, să știi că te așteaptă dezamăgirea. Te vei găsi adesea în postura de a dori să strigi: "Cum să reușesc mica mea încercare în fața unor astfel de dificultăți?" Dar dacă nu vei abandona și vei insista, vei descoperi noi surse de satisfacție interioară. Este satisfacția rezervată numai acelora care sunt atât de nesatisfăcuți de cele ce se întâmplă în jurul lor, încât este nevoie să se miște din loc și să preia un rol în lupta împotriva sărăciei, a bolii, a singurătății.

Se spune că William Allen White a spus cândva: "Sfatul meu către asociațiile iubitorilor de flori este să cultive mai multe voci nemulțumite decât crizanteme". Unele dintre cele mai progresiste suflete ale omenirii au rămas toată viața lor refugiate pentru ca noi toți să putem trăi în pace.

Este posibil să ai dispoziția să te angajezi în vreo lucrare socială. Sau poate simți un impuls interior de a te ridica împotriva unei nedreptăți sociale, pe care o consideri ofensă la adresa civilizației noastre. În astfel de situații, liniștea și siguranța ta trebuie să treacă pe un al doilea plan, pentru ca nu cumva inițiativele tale să fie răstălmăcite de cei din jur.

Multe lucrări mari au început de la voci singulare, care la început n-au găsit nici o altă voce să le secondeze.

Este totuși necesar să te controlezi pe tine însuși, din când în când, pentru a te asigura că nu te-ai rătăcit în marea cea largă a "obiectivelor filantropice" și, în consecință, ai neglijat alte nevoi de bază care au prioritate. Relevantă este și povestea soțului necăjit, care a simțit într-o seară

nevoia să-și aducă soția la realitate complet anapoda. Ea se întorsese târziu acasă, după o campanie electorală. S-a trântit comod în fotoliu, și-a aruncat pantofii din picioare și, plină de exaltare, a spus: "A fost minunat astă-seară, Henry. Vom ridica în picioare toată țara". Sărmanul Henry, care între timp spălase vasele, dusese copiii la culcare și măturase bucătăria, o ascultă la început fără să vorbească. În cele din urmă însă, n-a mai rezistat și a aruncat acest pont reușit: "Minunat. Dacă totuși este așa cum spui, de ce nu începeți cu salonul nostru..."

Impulsurile nebănuite care ne îndeamnă să dorim a face binele au adesea nevoie de control.

Sunt mulți stâlpi ai societății care-și transmit cuvântările lor prin gramofonul slăbit al vreunui îndemn nevrotic. Aceasta nu este deloc bine. Făgăduințele pentru dreptate socială trebuie făcute în condiții foarte clare. Este posibil ca, la început, puțin ciudații salvatori să reușească câteva lucruri importante, dar, pot submina tot ceea ce clădesc cei mai autentici lucrători.

În spațiul bisericesc îi vedem adesea pe acești "frați și surori ale milei", alergând în sus și-n jos, ștergându-și frunțile, convinși că destinul lor le-a rânduit să preia, aproape lipsiți de sprijin, mântuirea noastră a tuturor. O măsură bună pentru sănătatea ofertei noastre sociale este să ne amintim că nici unul dintre noi n-a fost rânduit să îndrepte întreaga omenire.

Înțelegi ce vreau să spun: există aici două situații bolnave. Una este să ne încurcăm în fapte curajoase care ne depășesc puterile, iar cealaltă este să ne închidem urechile la apelurile care ne sunt adresate și care sunt pe măsura puterilor noastre.

Mentalitatea lui "mai bine nu mă amestec", care câștigă teren în vremurile noastre, nu trebuie să vizeze persoane cu posibilitățile tale. Apatia generală, care se întinde de jur-împrejur, nu este un fenomen care va trece, ci un

adevărat pericol pentru întreaga omenire. Atunci când, din ce în ce mai mulți oameni buni devin indiferenți, următorul stadiu este să ajungem la indiferența față de indiferență, și aceasta poate foarte bine să fie un semn al începutului sfârșitului. Fără excepție, un semn apocaliptic al declinului social este afirmația că suntem buni, pur și simplu, pentru că ne-am abținut să fim răi.

Așadar, dacă doriți o căsnicie sănătoasă trebuie să ieșiți să vă deschideți către exterior, să vă manifestați, și uneori să protestați, față de lumea din afară. Dar, pentru Dumnezeu, nu încetați să vă controlați încontinuu impulsurile interioare, motivele care vă împing spre o acțiune sau alta.

Desigur, cel mai important imbold al vostru puteți să-l căutați în însăși cauza existenței voastre. Într-o altă scrisoare vom examina mai îndeaproape faptul că nu vă aflați aici pe pământ unul în brațele celuilalt, numai ca să vă slujiți pe voi înșivă.

Pentru un cuplu, este o descoperire cutremurătoare când simte următorul adevăr: *că există pe lume ceva mai important chiar decât însăși fericirea lor.*

Îți doresc să simți și tu, într-o bună zi, emoția pe care o simt cei care au lăsat, în urma lor, o lume mai bună decât cea pe care au găsit-o la venirea lor în ea.

Țintește sus!
Tata

Despre căsniciile nepotrivite

Draga mea Caterina,

Nu mă voi strădui nici o clipă să-ți spun că toate soțiile bune au și soți buni. Pur și simplu, așa ceva nu se întâmplă în viață.

În general, primești lucrul pentru care ai plătit. Există însă unele suflete care, deși plătesc prețul întreg, nu încasează nici o răsplată. Există bărbați care se dovedesc nepotrivți chiar și cu cele mai desăvârșite femei. Chiar dacă li se oferă totul, aceștia primesc fără să dea nimic în schimb.

Nu există imagine mai dureroasă decât aceea a unei femei deșănțate, care și-a pus tot sufletul în căsnicie, dar care nu a primit înapoi decât cioburile viselor sale pierdute.

Se spune că viața este 10% cum ți-o faci și 90% cum ți se dă. Inteligentă observație! Dar, ca toate observațiile de acest fel, nu acoperă toate situațiile. Am văzut multe femei ale lui Dumnezeu care s-au acomodat 90%, și chiar mai mult, și răsplata lor a fost o dezamăgire totală.

Desigur, toate acestea nu au nici o legătură cu tine și cu Petre. Suntem convinși că voi veți avea o căsnicie absolut reușită.

Am dorit, totuși, să-ți scriu această scrisoare, pentru a-ți cere să arăți înțelegere deosebită aceluia care nu au avut norocul tău. În astfel de cazuri, este necesară toată delicatețea pe care o poți oferi. Sunt necesare urechi binevoitoare să-i asculte și prieteni sinceri care să le împărtășească lacrimile. Așadar, de fiecare dată când o așa nefericire ajunge la treptele inimii tale, grăbește-te să o

îmbrățișezi cu simpatie. Întregește ajutorul tău cu o rugăciune, ca să înceapă pentru acești oameni zile mai bune decât acelea pe care le-au gustat până acum.

Cu cât vei fi mai fericită, cu atât mai mult va trebui să-ți deschizi inima celor care n-au avut norocul să aibă o viață la fel de frumoasă ca a ta.

Nouă litere mici alcătuiesc marele cuvânt *compasiune*.
Măcar să știe inima ta totdeauna să compătimizească.

Tata

Ceva mai presus chiar și decât voi amândoi

Draga mea Caterina,

"Te ador", "Ești un adevărat înger", "Dragostea mea este veșnică" - toate acestea sunt expresii care aduc mângâiere urechilor îndrăgostiților. Sunt convingși însă aceștia că înțeleg în profunzime sensul lor?

Dacă există ceva mai bun decât respectul de sine, e vorba fără îndoială de doi oameni care se respectă unul pe celălalt.

Totuși, în cazul în care acest respect reciproc nu constituie o parte dintr-o societate mai largă, este în pericol să decadă într-o stare bolnăvicioasă.

De la orele de fizică îți amintești, desigur, că soarele este acela care menține în echilibru sistemul solar. Pământul nostru și toate cele de pe el, care-ți aparțin ție și lui Petre, ar fi alunecat de la locul lor dacă n-ar fi existat forța gravitațională a soarelui, care să le mențină.

Același lucru se întâmplă și în căsnicie. Cele două persoane pot proveni din emisfere opuse sau este posibil să se fi născut în același cartier. Nu are importanță. Ceea ce are cu adevărat importanță este aceasta: *rămân oare legate între ele printr-o dragoste sfântă, care este mai puternică decât ei doi?*

Întrebarea aceasta este esențială pentru că, pur și simplu, chiar și făptura cea mai "angelică" de pe pământ nu încetează să fie ca și ceilalți oameni, adică făptură omenească, la fel ca și noi toți ceilalți. Și după cum știi, în stadiul său actual,

un caracter comun al lui homo sapiens este înclinația sa innăscută spre automulțumire.

Nu știi de când a început răul, dar este recunoscut că, nici astăzi, cei mai mulți dintre noi nu am ajuns la un stadiu de dezvoltare care să ne permită să fim liberi prin instinctul de conservare. Vrei dovezi? Amintește-ți frazele: "Ceea ce-ți spun eu", "Vreau, pentru că în cele din urmă așa-mi place", "Înainte de toate, eu", care împreună cu altele asemănătoare atestă paguba pe care o suportă o căsnicie de îndată ce încetează a se mai auzi cântecul primei iubiri.

E posibil ca tu să fi luat hotărârea de a te gândi întâi la celălalt. Te vei strădui să vezi viața prin ochii celuilalt. Vei fi cu el dulce politicoasă și tandră, zi și noapte. Dacă însă semeni câtuși de puțin tatălui tău, într-o jumătate de oră propunerile tale amabile se vor transforma și ele într-o victimă ușoară a realității ucigătoare.

Așadar, întrepătrunderea reciprocă necesară pare să fie nerealizabilă. Cum ieșim din această dilemă?

Răspunsul, așa cum l-am cunoscut acasă la noi și l-am văzut de nenumărate ori la serviciul meu, în calitatea mea de sfătuitor, este tema centrală a scrisorii.

Iată cheia dragostei în forma ei cea mai strălucitoare: *cuplul care va înțelege că unitatea lui aparține cuiva, mai mare decât ei amândoi la un loc, a descoperit ușa cea tainică, ce duce către căsnicia ideală.*

Să vedem, acum, cum puteți să conformați viața voastră cu acest început binecuvântat.

Am auzit deunăzi la radio un specialist în statistici susținând că una din patru căsnicii sfârșește prin divorț. Prezentând și alte elemente, afirma că în ceea ce privește cuplurile care merg regulat la biserică, procentul căsniciilor destrămate este de 1 la 54, în timp ce la cuplurile care reușesc doar să facă rugăciunea împreună procentul scadea la 1 la 50.

Nu preciza de unde a luat cifrele, dar mi-a dat ideea să fac și cu o analiză cu elemente din experiența mea. Analiza mea este cu aproximație următoarea: apreciez că în douăzeci de ani de muncă au venit să mă consulte în problemele lor mai mult de 2000 de cupluri. Numărul acesta îi cuprinde și pe cei care au venit singuri - doar soțul sau soția. Și ține cont de aceasta: *nu mi s-a întâmplat niciodată să mă viziteze cupluri sau soți singuri, care reușiseră să se roage împreună.* (Au existat puțini, vreo duzină, care spuneau că obișnuiau cândva.)

Aceasta este mărturia mea. Pe de-o parte, unul la tot atâtea cupluri consultă psihiatrul. Pe de alta, unul la tot atâtea cupluri divorțează în tribunale. Dar, în conformitate cu experiența mea, nici un cuplu nu a stricat iremediabil căsnicia, dacă soții au reușit ca prin rugăciune să-și treacă mâinile lor unite prin mâna lui Dumnezeu. Permite-mi să-ți enumăr aici treptele rugăciunii comune, așa cum am recomandat-o sutelor de cupluri:

1. Cădeți de acord să dedicați în fiecare zi puțin timp pentru a vă întoarce împreună privirile spre Dumnezeu;
2. Procurați-vă cărți de rugăciuni și însemnați-le pe acelea care vi se potrivesc mai mult;
3. Când se apropie ora stabilită, așezați-vă aproape unul de celălalt, fără să vorbiți, și unul din voi să citească rugăciunea pe care ați ales-o pentru acea zi;
4. Discutați apoi despre tema concretă la care ați dorit să se refere rugăciunea voastră. Dacă Petre este preocupat de o problemă de serviciu, este momentul și ocazia să-ți vorbească despre ea. Sau, poate tu ești cea care vrei să-i spui, că la un moment dat, te-a jignit și că nu poți să treci peste asta. Poți cere explicații, dacă ai nevoie, dar să nu vă certați; pur și simplu dezvăluți-vă unul altuia ceea ce aveți în inimile voastre;
5. Ținându-vă de mână, aplecați capetele și rugați-vă în liniște lui Dumnezeu, așa cum înțelege fiecare. Va fi mai

bine dacă nu o veți face cu voce tare. Este posibil ca rugăciunea cu cuvinte proprii, spusă cu voce tare în prezența cuiva, să vă pună într-o situație delicată, și aceasta să vă facă să abandonați după primele încercări;

6. Când simțiți că ați terminat, spuneți împreună "Tatăl nostru".

Pe măsură ce veți progresa astfel, veți ajunge la înălțimea ascultării tacite. Încet-încet, sensibilitatea voastră va crește, până când veți simți că rugăciunea nu este modalitatea prin care luați ceea ce cereți de la Dumnezeu, ci modalitatea prin care Dumnezeu vă ține alături de El.

Veți ajunge să înțelegeți că rugăciunea nu înseamnă căutare, cerșetorie sau revendicare. Înseamnă mai mult deschiderea inimii noastre către Dumnezeu, care deja bate la poarta ei. Deschiderea aceasta a porților, a celor conștiinței și a celor mai puțin conștiinței, este cea mai înaltă formă a rugăciunii. Vei face o descoperire extraordinară când vei simți că prima mișcare a acestei convorbiri, dintre Dumnezeu și om, o face Dumnezeu. El caută neîncetat vieți asupra cărora să se poată pleca, să slăvească astfel pământul cu dragostea Lui.

Ca să învățați a vă ruga împreună este nevoie de timp, ca pentru orice lucru bun în căsnicie. Dar merită: Dumnezeu este iubire, și amândoi credeți că aceasta este cauza legăturii voastre.

Așadar, cu cât veți descoperi mai multe canale, prin care sfânta Lui dragoste să se reverse în dragostea voastră omenească, cu atât mai prețioasă va fi această dragoste.

Este important să învățați acest adevăr și să-l respectați împreună. De regulă, este periculos ca unul să rămână pe loc, iar celălalt să progreseze duhovnicește. Căsnicie nu înseamnă să mărim distanța care desparte doi oameni, ci înseamnă să umplem golurile care determină deosebiriile dintre ei, până când aceste două vieți separate se vor roti

în jurul unui Centru sfânt - care este, de altfel, și destinația acestei vieți.

Cele ce-ți spun acum nu sunt teorii. Am văzut de nenumărate ori căsnicii care se zbăteau în ultimele clipe să revină la noutatea de viață, prin rugăciunea comună tainică.

Vorbesc însă și din experiența personală. Mama ta nu-și imagina măreția lucrării pe care și-o asuma în timp ce înainta, mireasă fiind, prin mijlocul bisericii pentru a-mi da mâna ei și a auzi preotul rostind:

"Însuși și acum, Stăpâne, întinde mâna Ta din sfântul Tău locaș și unește pe robul Tău ... cu roaba Ta..., pentru că de către Tine se unește bărbatul cu femeia."

N-a trecut prea mult timp până a înțeles că tânărul care și-a unit viața cu a ei ascundea, în interiorul lui, nenumărate eu-ri potrivnice. Lupta care se deschidea în fața ei consta în a uni, într-un tot, caracterul acestui neascultător și nes-tatornic tânăr cu liniștea ei interioară, cu blândețea și cu delicatețea ei feminină.

Tu știi bine cât a reușit. O vedeam în fiecare zi dis-dimineată stând în colțul ei, cu Biblia și cu cărțile ei. Îi spunea "ora mea de liniște", și astfel am putut să înțeleg că, cumpătarea sufletului ei era răspunsul la dezordinea mea.

Într-o zi, în deznădejdea mea, i-am cerut să mă ducă și pe mine "la izvorul apelor". Astfel am învățat și eu că *rugăciunea este cheia tuturor lucrurilor*.

Astăzi, după douăzeci și cinci de ani de conviețuire, sunt mai mult decât altădată sensibil la emoția pe care mi-o provoacă prezența ei. Când o întâlnesc din întâmplare prin mulțime, simt în mine ecoul unui cântec vesel. Când îi întâlnesc privirea printre oameni este ca și cum s-ar înălța în fața mea un panou cu mesajul pe care-l căutam în acea clipă. Seara, când mă întorc acasă cu mașina, mă abțin să nu accelerez viteza pentru a ajunge mai repede lângă ea. Chiar și până astăzi, consider că cea mai mare emoție a

zilei este atunci când vine lângă mine, de oriunde s-ar afla, să mă salute cu un sărut tandru și să-și strângă, cu un sfânt devotament, trupul ei lângă al meu. Și, cum privesc atent, înainte la cărarea vieții noastre, văd un cuplu bătrân ținându-se de mână și înaintând spre apus. Simt în sinea mea că sfârșitul va fi mult mai frumos decât începutul.

N-aș putea să-i fac o urare mai frumoasă lui Petre decât aceasta: femeia lui să-l conducă și pe el, așa cum a procedat mama ta cu tatăl tău, în singurul loc al comunicării cerești, acolo unde două vieți se unesc în treime sfântă...

Aud mulți sociologi care spun că singura soluție pentru blocarea divorțurilor care torturează epoca noastră este o legislație mai aspră. Ar fi putut să ajute și aceasta în anumite situații, dar răspunsul real la această problemă nu este să facem divorțul cât mai dificil, ci să facem căsnicia așa cum trebuie să fie. Iar căsnicia trebuie să fie o legătură treimică sfântă între Hristos, soțul tău și tine, acum și întotdeauna.

Sus să avem inimile,
Tata

Cuprins

<i>Către cititor</i>	5
<i>Prefață</i>	8
<i>Cel mai bun exemplu</i>	11
<i>"În parte cunoaștem..."</i>	12
<i>Fericirea înseamnă maturitate</i>	17
<i>Libertatea în viața noastră</i>	21
<i>Istorisiri hazlii</i>	27
<i>Evidențierea părților pozitive</i>	29
<i>Spune-i că este minunat</i>	33
<i>Indispoziții</i>	39
<i>Puntea comunicării</i>	43
<i>"Una tu și una eu"</i>	52
<i>"Iartă-mă, dragostea mea"</i>	62
<i>Cele două gemene: Smerenia și Onestitatea</i>	67
<i>Cunoaște-ți bine soțul</i>	72
<i>Tarzan și Micuța</i>	79
<i>Relația trupească este o taină</i>	84
<i>Diferențele dintre bărbat și femeie</i>	88
<i>Cuviincioasă și atrăgătoare</i>	98
<i>Pușculița de aur</i>	105
<i>Limitează-te la nevoile tale</i>	110
<i>Bucătăria parfumată</i>	115

<i>Dacă întâlnești vreodată nefericirea</i>	121
<i>Deschiderea spre lume</i>	125
<i>Despre căsniciile nepotrivite</i>	132
<i>Ceva mai presus chiar și decât voi amândoi</i>	134
<i>Cuprins</i>	140